

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 สถานภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามที่กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษา ระดับใด ระดับหนึ่งหรือทุกระดับ จัดการฝึกอบรม และการฝึกอาชีพ ตามความพร้อม ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ดังนั้นในส่วนแรกของการศึกษานี้จะนำเสนอสถานภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1.1 การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

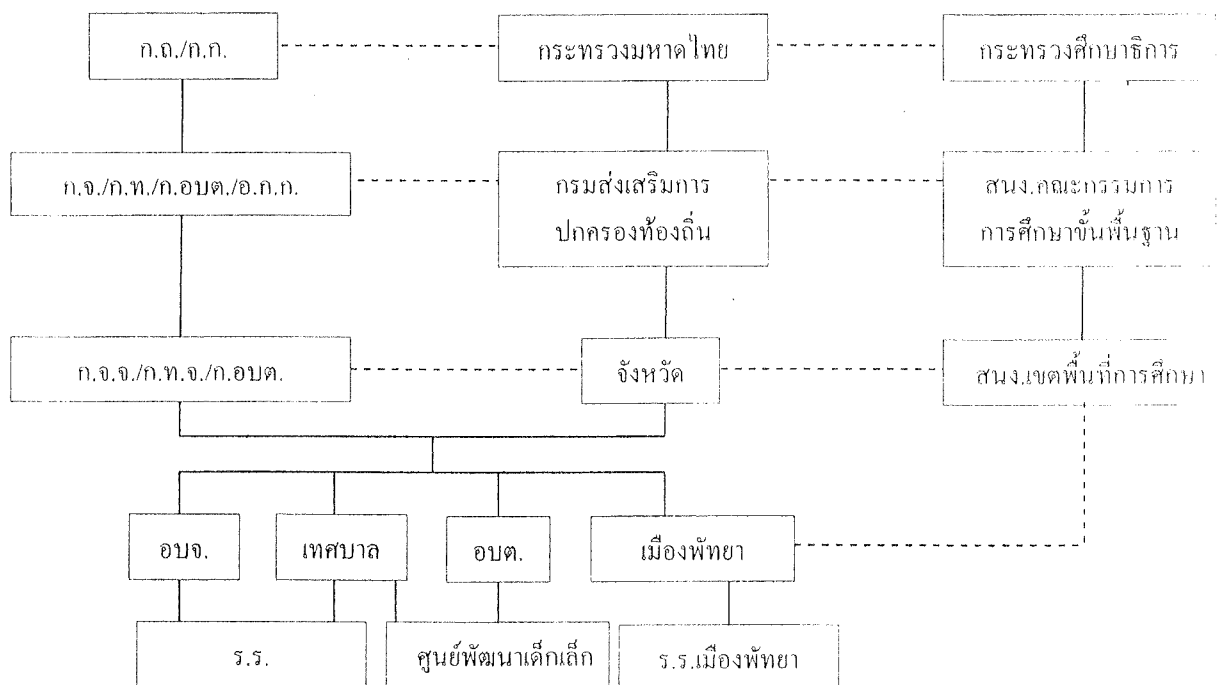
ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งการปกครองออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และการปกครองรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งในปี 2551 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบรวมจำนวนทั้งสิ้น 7,853 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 4.1 รูปแบบและจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน
องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	75 แห่ง
เทศบาล	1,619 แห่ง
- เทศบาลนคร	23 แห่ง
- เทศบาลเมือง	140 แห่ง
- เทศบาลตำบล	1,456 แห่ง
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	6,157 แห่ง
เมืองพัทยา	1 แห่ง
กรุงเทพมหานคร	1 แห่ง
รวม	7,853 แห่ง

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (ข้อมูล ณ วันที่ 15 สิงหาคม 2551)

ส่วนโครงสร้างการบริหาร และการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคล ข้าราชการ พนักงาน ส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดโครงสร้างสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา เพื่อให้เป็นหน่วยรับผิดชอบด้าน การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท โดยกำหนดให้ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิทาง การศึกษา สำหรับจำนวนบุคลากรด้านการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้กำหนดตาม ความเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจที่ดำเนินการในปัจจุบันและที่จะดำเนินการในอนาคต รวมถึงกรณี รับโอนการจัดการศึกษาด้วย โดยมีโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 ระบบการบริหารและการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550

หมายเหตุ	ก.อ.	หมายถึง	คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น
	ก.ก.	หมายถึง	คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร
	ก.จ.	หมายถึง	คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
	ก.ท.	หมายถึง	คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล
	ก.อบต.	หมายถึง	คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล
	อ.ก.ก.	หมายถึง	คณะอนุกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร
	ก.จ.จ.	หมายถึง	คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
	ก.ท.จ.	หมายถึง	คณะกรรมการพนักงานเทศบาล (ระดับจังหวัด)

4.1.2 จำนวนสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องดำเนินการให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งนับรวมถึงคนพิการด้วย รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นให้ได้มากที่สุด จากความสำคัญดังกล่าวจึงได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่ดูแลประชาชนในชุมชนอย่างใกล้ชิด สามารถจัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบและตามความเหมาะสมดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ว่าได้มีการกำหนดบทบาทการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในกฎหมายหลายฉบับ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ และนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น จัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ฝึกอบรมวิชาชีพ และจัดแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่างๆ

1. การศึกษาในระบบ

จากสถิติข้อมูลของปี พ.ศ. 2551 พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษามีทุกระดับ ประกอบด้วย อบจ. เทศบาล อบต. กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจาก 146 แห่ง ในปี 2548 เพิ่มขึ้นเป็น 333 แห่ง ในปี 2551 ซึ่งจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 187 แห่ง โดยมีอัตราการเพิ่มในแต่ละปี (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจัดการศึกษาปี 2548-2551

ประเภท อบท.	จำนวน อบท.ที่จัดการศึกษาในแต่ละปี				อัตราการเพิ่มขึ้นในแต่ละปี (%)		
	2548	2549	2550	2551	2548-2549	2549-2550	2550-2551
องค์กรบริหารส่วนจังหวัด	-	3	35	43	-	1,066.67	22.86
เทศบาล	144	156	196	237	8.33	25.64	20.92
องค์กรบริหารส่วนตำบล	-	3	27	51	-	800	88.89
เมืองพัทยา	1	1	1	1	-	-	-
กรุงเทพมหานคร	1	1	1	1	-	-	-
รวม	146	164	260	333	12.33	58.54	28.08

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2551)

1.1 จำนวนโรงเรียน

สำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,481 โรงในปี 2551 ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี จากปี 2548 ที่มีสถานศึกษาเพียง 955 แห่ง โดยมีอัตราการเพิ่มแต่ละปี คิดเป็นร้อยละ 2.72, ร้อยละ 13.35 และร้อยละ 33.18 ตามลำดับ ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2548 - 2551 ทั้งนี้เนื่องมาจาก ในปี 2549 เริ่มมีการถ่ายโอนสถานศึกษามายังสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล เพิ่มขึ้นจำนวน 326 โรง และ 52 โรง ตามลำดับ จากปี 2548 ซึ่งเดิมไม่มีโรงเรียนในสังกัด ขณะที่โรงเรียนสังกัดเทศบาล มีโรงเรียนเพิ่มขึ้นจากปี 2548 จำนวน 148 โรง เนื่องจากการได้มีการถ่ายโอนสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วน กทม. และเมืองพัทยา ไม่มีจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้น (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 จำนวนโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงระหว่าง ปี 2548-2551

ประเภท อปท.	จำนวนโรงเรียนในสังกัด อปท.ในแต่ละปี				อัตราการเพิ่มขึ้นในแต่ละปี (%)		
	2548	2549	2550	2551	2548-2549	2549-2550	2550-2551
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	-	3	55	326	-	1,733.33	492.73
เทศบาล	510	530	585	658	3.92	10.38	12.48
องค์การบริหารส่วนตำบล	-	3	27	52	-	800.00	92.59
เมืองพัทยา	10	10	10	10	-	-	-
กรุงเทพมหานคร	435	435	435	435	-	-	-
รวม	955	981	1,112	1,481	2.72	13.35	33.18

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2551)

เมื่อพิจารณาจำแนกสถานศึกษาตามระดับการศึกษา สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษามากที่สุด และได้มีการขยายการเปิดการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามความพร้อมของแต่ละท้องถิ่น ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดการศึกษาถึงระดับอุดมศึกษามีเพียง 2 แห่ง เท่านั้น คือ กรุงเทพมหานคร มีวิทยาลัยแพทยศาสตร์และวิทยาลัยการอาชีวศึกษา ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการสอนในระดับอาชีวศึกษามีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนครปฐม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมืองพระพุทธบาทจังหวัดสระบุรี

1.2 จำนวนนักเรียน

จำนวนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระหว่าง ปี พ.ศ. 2548 – 2550 ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยใน ปี 2548 มีนักเรียนจำนวน 1,402,322 คน ปี พ.ศ. 2549 มีนักเรียนจำนวน 1,484,493 และ ปี พ.ศ. 2550 มีนักเรียนจำนวน 1,585,172 คน¹¹ ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.85 ในปี 2548 -2549 และร้อยละ 6.78 ในปี 2549 -2550 ตามลำดับ โดยนักเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 12.35 ของนักเรียนทั่วประเทศ เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีจำนวนเพิ่มมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.48 ในปี 2548 – 2549 คิดเป็นร้อยละ 191.64 ในปี 2549 – 2550 โดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มในสายสามัญศึกษามากกว่าสายอาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องจากในปี พ.ศ. 2550 องค์กรบริหารส่วนจังหวัดได้รับโอนสถานศึกษาเพิ่มขึ้นจากปี 2549 จำนวน 52 โรงเรียน รองลงมาได้แก่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 13.11 ในปี 2548 – 2549 และคิดเป็นร้อยละ 26.46 ในปี 2549 -2550 ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากกรุงเทพมหานครได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยโรงเรียนในสังกัด สพฐ. เน้นการเพิ่มจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและให้กรุงเทพมหานครรองรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในรูปแบบการจัดการศึกษาแบบสหกิจ (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.4)

¹¹ สถิติเกี่ยวกับนักเรียนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีหน่วยงานใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำการสำรวจ เพียงแต่กระทรวงมหาดไทยมีการประมาณการอย่างคร่าวๆว่านักเรียนพิการคิดเป็นร้อยละ 1.8 ของนักเรียนทั้งหมด

ตารางที่ 4.4 จำนวนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับการศึกษา/ปีการศึกษา	2548	2549	2550
ก่อนประถมศึกษา	796,125	871,665	935,251
จำนวนที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	75,540 9.49	63,586 7.29	
ประถมศึกษา	523,869	518,706	522,140
จำนวนที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	-5,163 -0.99	3,434 0.66	
มัธยมศึกษาตอนต้น	78,529	88,823	112,327
จำนวนที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	10,294 13.11	23,504 26.46	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3,799	5,299	15,454
จำนวนที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	1,500 39.48	10,155 191.64	
- สามัญ	3,095	4,224	14,353
จำนวนที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	1,129 36.48	10,129 239.80	
- อาชีพ (ปวช.)	704	1,075	1,101
จำนวนที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	371 52.70	26 2.42	
รวม	1,402,322	1,484,493	2,585,172
จำนวนที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	82,171 5.85	100,679 6.78	
จำนวนนักเรียนทั้งประเทศ	12,643,478	12,809,351	12,825,285
นักเรียน อปท.: นักเรียน ทั้งประเทศ (%)	11.09	11.58	12.35

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551

2. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

นอกจากการจัดการศึกษาในระบบแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในรูปศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก¹² การศึกษานี้พบว่าในปี 2552 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวนทั้งสิ้น 18,780 แห่ง ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2548 จำนวน 16,111 แห่ง เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 16.56 จำแนกเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดขึ้นเอง 502 แห่ง รับโอนจากส่วนราชการต่างๆ จำนวน 14,278 แห่ง โดยมีการรับโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมากที่สุด 7,520 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 52.67 รับโอนจากกรมการศาสนา 4,107 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 28.76 และรับโอนจากกระทรวงศึกษาธิการ (สพข.ถ่ายโอน 3 ขวบ) 2,651 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 18.56 (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2548	2551	จำนวน ที่เพิ่ม	ร้อยละของ จำนวนที่เพิ่ม
จัดเอง	1,782	502	2,270	127.38
รับโอน	14,329	14,278	399	2.78
- กรมพัฒนาชุมชน	-	7,520	-	-
- กรมศาสนา	-	4,107	-	-
- กระทรวงศึกษาธิการ	-	2,651	-	-
จำนวนทั้งหมด	16,111	18,780	2,669	16.56

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (ข้อมูล 26 มกราคม 2552)

กล่าวโดยสรุปสถานการณ์การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ ทั้งจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษา จำนวนโรงเรียน และจำนวนนักเรียน เนื่องจากปี 2549 เริ่มมีการถ่ายโอนสถานศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

¹² ยังไม่มีหน่วยงานใดรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ แหล่งเรียนรู้อันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ

4.2 ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในส่วนนี้จะศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การจัดสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น และการใช้แบบสอบถาม จากผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.2.1 ความเห็นข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ และการประชุมสนทนากลุ่ม

คณะนักวิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ทั้งผู้บริหารระดับสูงในระดับ กระทรวง ทบวง กรม นักวิชาการ ผู้นำองค์กรคนพิการ คุณครู และผู้ปกครอง เพื่อทราบปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 17 คน¹³ ดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา เวสารัชช์	อดีตคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา
2. ดร.สุวรรณ พิลิตานนท์	สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษ
ท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วน
ท้องถิ่น
3. นายธีรภัทร คุมมาดย์	สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษ
ท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วน
ท้องถิ่น
4. ดร.เบญจ ชลขารินทร์	อดีตข้าราชการระดับสูงของ กระทรวง
ศึกษาธิการ
5. ดร.สุจินดา ผ่องอักษร	ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและ
ผู้ค้อยโอกาส กระทรวงศึกษาธิการ
6. ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ	อดีตอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. คุณครูศิริลักษณ์ ปณิธานธรรม	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดสุวรรณาราม
8. 'คุณครูวันเพ็ญ สุนทรศักดิ์'	ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดสุวรรณาราม
9. คุณครูจุไรรัตน์ ธนุทอง	ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดสุวรรณาราม
10. อาจารย์ยวีรภา แก้วศรีจันทร์	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองท่าโขลง
11. อาจารย์ศุภิษฌาย์ วีรางกุล	ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาลท่าโขลง 1

¹³ รายละเอียดการให้สัมภาษณ์แต่ละท่าน ได้จากการถอดเทปในภาคผนวก ก

12. นางดารณี ชนะภูมิ ประธานมูลนิธิบกร่องทางสติปัญญาแห่งประเทศไทย
13. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ประธานมูลนิธิออทิสติกไทย
14. นางสาววิปนา จันวัฒนาเดชากุล หัวหน้าฝ่ายการศึกษา สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย
15. นางพรเพ็ญ บุตรลารส ผู้ปกครอง
16. นางจรรี สันติวงศ์ ผู้ปกครอง
17. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ประธานมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการ

สำหรับผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ประกอบด้วยกลุ่มคุณครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และกลุ่มผู้ปกครองเด็กออทิสติกที่เข้าเรียนการศึกษาในระบบในสังกัดกรุงเทพมหานคร¹⁴ ดังนี้

กลุ่มคุณครูที่สอนเด็กพิเศษ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 10 ท่าน โดยประกอบด้วย

1. คุณครูจินดารัตน์ นุชรากัม
2. คุณครูจุฑารัตน์ พฤทธิธัมภ์
3. คุณครูพิศุลทอง กีนสมุทร
4. คุณครูมณฑา ภูวนาคโสภณ
5. คุณครูจุไรรัตน์ รัตนทอง
6. คุณครูสุทรีณี สามกองงาม
7. คุณครูสุปราณี คำราช
8. คุณครูสุมาลี ชนะคุ้ม
9. คุณครูวันเพ็ญ สุนทรศักดิ์
10. คุณครูกิตติศักดิ์ หงส์จำภา

¹⁴ รายละเอียดการประชุมสนทนากลุ่ม ได้จากการถอดเทป ภาคผนวก ง

สำหรับผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นกลุ่มผู้ปกครองเด็ก
ออทิสติกที่เข้าเรียนการศึกษาในระบบ ในโรงเรียนสังกัดของกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 10 ท่าน
ประกอบด้วย

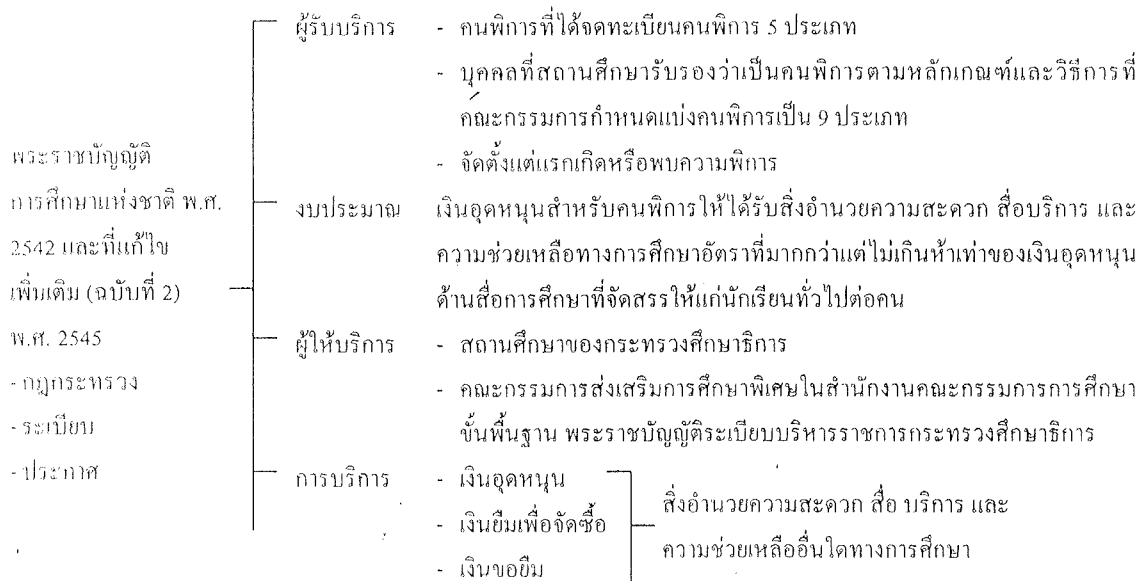
1. นายสายัน	หมื่นภักดี
2. นางก้อง	บุญเรือง
3. นางมณีนรุตน์	สืบอินทร์
4. นางรัตนา	เรืองศรี
5. นางพรเพ็ญ	บุตรสารส
6. นางสุชิน	สีมะกล้า
7. นางวิมลลักษณ์	สว่างตระกูล
8. นางรัชนี	สุวรรณรัตน์
9. นางชัชรี	สันติวงศ์
10. นางสาวชอบ	โสภา

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ จำนวน 17 คน และการจัด
ประชุมสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นของ 2 กลุ่มจำนวน 20 คน ได้ข้อสรุป ดังนี้

กรณีของการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค
การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ
ดังนี้

1. ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัด
การศึกษาได้ทุกระดับ ทุกประเภทตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น
รวมถึงระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้ โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ปัจจุบันมี
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการยังมีน้อยอยู่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวนโรงเรียนในความรับผิดชอบขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดกฎ
ระเบียบ วิธีปฏิบัติ ที่ชัดเจนรองรับ ดังเช่น กระทรวงศึกษาธิการมีการออกกฎ ระเบียบวิธีปฏิบัติมา
รองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 สรุปกฎ ระเบียบ ประกาศ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังมีการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษในทุก จังหวัด ส่วนในเรื่องการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษา กระทรวงศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการให้นักเรียนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โดยมีการจัดวางระบบในการบริหาร จัดการ ดังนี้

1. จัดให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษา โดยใช้ระบบคูปอง
2. จัดทำคู่มือการขอรับเงินอุดหนุนเพื่อรับหรือซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โดยใช้ระบบคูปอง
3. จัดทำคู่มือรายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือ อื่นใดทางการศึกษา เป็นต้น

ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังไม่มีกฎ-ระเบียบเกี่ยวกับการ บริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาของคนพิการ และจากการสัมภาษณ์เทศบาลเมืองท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี ได้ข้อสรุปว่า การจัดการศึกษาสำหรับคน

พิการยังไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นสำคัญในลำดับต้นๆ และแนวโน้มนี้ก็เป็นไปในทิศทางทำนองเดียวกันกับโรงเรียนต่างๆที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล

ส่วนการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ได้มีการจัดการเรียนร่วมกันอย่างกว้างขวาง ไม่ได้มีการกำหนดกฎ ระเบียบไว้ชัดเจน อย่างเป็นรูปธรรม และมีการจัดการเรียนร่วมอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการศึกษาและพัฒนาการของนักเรียนพิการ การที่จะจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมระหว่างเด็กนักเรียนพิการกับเด็กปกติให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ ดังนี้

1. ครูการศึกษาพิเศษและครูปกติจะต้องทำงานประสานกันและร่วมมือกัน
อย่างดี
2. หากครูที่สอนเด็กปกติมีปัญหาในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทางโรงเรียนต้องหาทางแก้ไข
3. ครูผู้สอนควรมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนรวม กล่าวคือ
 - 3.1 ครูมีความเชื่อว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา
 - 3.2 ครูมีความตั้งใจในการสอน
 - 3.3 ครูมีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบครอบ
 - 3.4 ครูจัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นได้ รวมทั้งขนาดของชั้นเรียน
 - 3.5 ครูตระหนักว่าพัฒนาการของเด็กด้านอารมณ์ สังคม มีความสำคัญเช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. การอบรมครูปกติให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการพิเศษ
5. การเรียนรวมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียน
6. การประเมินผลการเรียนความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กควรกระทำอย่างสม่ำเสมอ
7. การใช้ประโยชน์แห่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
8. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม
9. โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนร่วม
10. การคัดเลือกเด็กก่อนเข้าเรียนร่วม ควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ

โรงเรียนในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดองค์ความรู้ในการจัดการเรียนร่วม อย่างไรก็ตามโรงเรียนในสังกัดของ กทม. มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กทม. มีจำนวน 435 โรงเรียน และมีโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม 100 โรงเรียน โรงเรียนบางแห่งประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมอย่างยิ่ง แต่เป็นที่ทราบกันดีว่า การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ยังไม่มีโรงเรียนสำหรับการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการดังเช่นเดียวกับของกระทรวงศึกษาธิการ อาทิ โรงเรียนโสตศึกษา โรงเรียนสอนคนตาบอด และโรงเรียนสติปัญญา เป็นต้น

2. ปัญหาด้านการบริหารทั่วไป

นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ยังไม่มี หรือบางแห่งที่มีแล้วก็ขาดความต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร เมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการเท่าที่ควร ขาดเจตคติที่ดีต่อการศึกษาของคนพิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่ได้จัดโครงสร้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ บุคลากร งบประมาณ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก มารองรับงานด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ขาดระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการบริหารจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ขาดความร่วมมือ และประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง รวมถึงความไม่เข้าใจในกฎ ระเบียบต่างๆ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่มีต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ปัญหาด้านการบริหารบุคลากร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดแคลนครู ครูพี่เลี้ยง และบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านการศึกษาพิเศษ การพัฒนาครูและบุคลากรทางด้านการศึกษาพิเศษยังไม่มี หรือที่มีอยู่แล้วก็ไม่เพียงพอและขาดความต่อเนื่อง¹⁶

4. ปัญหาด้านวิชาการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความแตกต่างกันในศักยภาพ และความสามารถในการบริหารจัดการรวมทั้งความสามารถในการหารายได้ ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาสำหรับคนพิการ ทำให้ไม่เท่าเทียมกัน การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนยังไม่มี หรือยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของ

¹⁶ ใบข่าวของ กทม. ได้ส่งให้คุรุสภาไปฝึกอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษเป็นบางครั้ง

คนพิการ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดความรู้ และทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับคนพิการ ขาดทักษะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับเด็กนักเรียนพิการ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการสอนเด็กนักเรียนพิการ

5. ปัญหาด้านงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการศึกษายังไม่เพียงพอ ลำช้า มีขั้นตอนมาก และขาดความคล่องตัว เนื่องจากมีข้อจำกัดในกฎ ระเบียบ การเบิกจ่าย โดยเฉพาะโรงเรียนสังกัดเทศบาล มีอำนาจการสั่งจ่ายงบประมาณได้ไม่เกิน 3,000 บาท ทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณมีความล่าช้า การดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการบางเรื่องจึงมีความล่าช้าไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนด การดำเนินการแก้ไขยังไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้โรงเรียนยังได้รับผลกระทบจากการเบิกจ่ายงบประมาณในส่วน ของงบเหลือปีงบประมาณ ประกอบกับระเบียบและขั้นตอนการจัดสรรและเบิกงบประมาณของ ท้องถิ่นมีหลายขั้นตอน เช่น ระเบียบการเบิกค่าเล่าเรียน รวมทั้งช่วงปีงบประมาณและปีการศึกษาที่ไม่ ตรงกัน ทำให้มีปัญหาในการเบิกงบประมาณ ในช่วงเปิดภาคการศึกษาที่ใกล้สิ้นสุดปีงบประมาณหรือ เริ่มปีงบประมาณใหม่ มีปัญหาในการเบิกจ่ายต้องแก้ไขด้วยการซื้อจ้างกรณีพิเศษ รวมทั้งปัญหาในการ ใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งแม้ว่าเทศบาลจะได้รับการจัดสรรงบประมาณแบบให้เงินอุดหนุนเป็นก้อน แต่ ระเบียบการใช้งบประมาณมีข้อจำกัด คือ ลักษณะการใช้จ่ายต้องจ่ายตามรายการ ตามคำสั่งหรือนโยบายไม่สามารถจัดสรรงบประมาณได้โดยอิสระ ส่วนในเรื่องงบประมาณสำหรับนักเรียนพิการ ถ้า ยังไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ ก็จะไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้ได้

6. ปัญหาด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ

สืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลื่อนวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งไม่ ครอบคลุมถึงเงินพิเศษรายเดือนสำหรับคุณครูที่สอนเด็กพิเศษดังเช่นของกระทรวงศึกษาธิการที่มี ระเบียบกำหนดไว้ชัดเจน ส่งผลให้คุณครูที่รับผิดชอบดูแลเด็กนักเรียนพิการมีภาระงานเพิ่มขึ้น โดยไม่มี ค่าตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น มีข้อจำกัดเรื่องความก้าวหน้าทางวิชาชีพ เพราะในปัจจุบันตามกฎหมายครูที่ สอนเด็กพิเศษจะต้องมีวุฒิสองเท่าปริญญาตรี จึงจะได้รับเงินพิเศษรายเดือน ดังนั้นจึงทำให้คุณครูขาด ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

7. ปัญหาพื้นฐานและภูมิหลังของเด็กนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความหลากหลายสูง

โดยทั่วไปโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้าศึกษา บางครั้งไม่มีการคัดเลือกผู้เรียน ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองไม่บอกความจริงกับทางโรงเรียนในตอนแรกเข้าว่านักเรียนมีปัญหา เช่นสติปัญญา ออทิสติก นักเรียนมีความหลากหลายทั้งในด้านฐานะทางเศรษฐกิจ มีฐานะยากจน พิกัดแอ่งที่มองไม่เห็น ครูจึงต้องใช้กระบวนการพัฒนาผู้เรียนที่ครูและบุคลากรต้องทำงานหนัก มีปัญหาอุปสรรคสูง โดยเฉพาะครูขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ก็ยังไม่มีความรู้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนพิการ

8. ปัญหาการนิเทศก์ การติดตามและประเมินผลการศึกษา

ภารกิจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบุคลากรในสำนักหรือกองการศึกษา มีปริมาณงานมีมากเนื่องจากขาดแคลนบุคลากร ทำให้การดำเนินการนิเทศก์ กำกับติดตาม และประเมินผลการศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ ไม่สามารถนิเทศก์ได้ตามแผนงานและความต้องการของโรงเรียน ดังนั้นภารกิจการนิเทศก์ครูผู้สอนจึงอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน ทำให้ไม่เกิดมุมมองหรือข้อเสนอแนะที่หลากหลายจากบุคคลภายนอกโรงเรียน ประกอบกับภารกิจของผู้บริหารในการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียนมีมาก การนิเทศก์ กำกับติดตาม และประเมินผลจึงอาจทำได้ไม่สม่ำเสมอ การติดตามประเมินผลจะทำให้ได้รับทราบปัญหาการจัดการศึกษาของคนพิการและความต้องการที่แท้จริงของคนพิการ

สำหรับกรณีของการการจัดประชุมสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นของกลุ่มคุณครูที่สอนเด็กพิเศษโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนของ กทม. ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาอัตรากำลังของครูที่ต้องดูแลเด็กพิเศษที่เรียนร่วมยังไม่มีเหมือน สพฐ. เช่น ของ สพฐ. ครู 1 คนต่อเด็กออทิสติก 3 คน หรือครู 1 คน ต่อเด็กสติปัญญา 5 คน ส่วนของกทม.นั้นยังต้องดูแลเด็กพิเศษทุกคนพร้อมเด็กปกติด้วย โดยไม่มีกรอบและอัตราส่วนที่ชัดเจน เป็นภาระที่หนักมากสำหรับครู การจัดอัตรากำลังของครูการศึกษาพิเศษ และครูสอนเรียนร่วมไม่มีการระบุแน่ชัด ทำให้กทม. ไม่สามารถจัดอัตรากำลังได้ตามความเป็นจริง จึงจัดอัตราครู 1 ต่อ 35, 1 ต่อ 45, 1 ต่อ 50 ทำให้โรงเรียน ไม่สามารถจัดครูการศึกษาพิเศษเข้าไปสอนชั้นเรียนพิเศษ เพียงสอนเด็กปกติก็มีภาระหนักมาอยู่แล้ว แล้วมาสอนเสริมเด็กพิเศษ หรือปฏิเสธการรับเด็กพิเศษ แต่สำหรับบางโรงเรียน ครู ผู้บริหาร

ยอมให้จัดชั้นเรียนพิเศษ โดยครูชั้นเรียนปกติ ครูวิชาชีพพิเศษ ยอมรับการสอนเพิ่ม ยอมรับการมีภาระงานเพิ่ม

2. ปัญหางบประมาณสนับสนุนของกทม. ควรออกมาในรูปแบบของกฎระเบียบของ กทม.ที่ว่าด้วยสิทธิของการขอรับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ไม่ให้ออกมาในรูปแบบของ ของเล่น อย่างเดียว เพราะสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ นั้นสามารถพัฒนาเด็กพิเศษได้ นอกจากนี้ในด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ ในห้องเรียนร่วม (แบบปกติ) ยังขาดวัสดุ/อุปกรณ์ ที่ช่วยเสริมหรือพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ งบประมาณของ กทม. ที่จัดสรรให้น้อยมาก ไม่พอที่จะจัดหาสื่อการสอนเด็กพิเศษได้ดี ส่วนใหญ่จะให้โรงเรียนรับผิดชอบเอง โรงเรียนก็ไม่มีงบประมาณ

3. ปัญหาครูที่จบการศึกษาพิเศษโดยตรงของ กทม. มีปัญหาในเรื่องของการขอรับเงิน พ.ค.ศ.มาก เพราะทางสำนักการศึกษาของ กทม. ไม่มีบุคลากรที่มีความเข้าใจในเรื่องนี้ ดังเช่นสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการที่มีบุคลากรที่เข้าใจในเรื่องนี้ นอกจากนี้ค่าตอบแทนของครู (เงิน พคศ.) ควรครอบคลุมทุกระดับชั้นเรียน ถ้ามีความเป็นไปได้ เนื่องจากค่าครองชีพ ในปัจจุบันสูงน่าจะเพิ่มเติมจาก 2,000 บาท และปัญหาอีกปัญหาหนึ่งที่ประสบอยู่ในปัจจุบันครูที่จบ ปริญญาตรี สาขาการศึกษาพิเศษ ที่สอนเด็กพิเศษโดยตรง จะไม่มีสิทธิรับเงิน พ.ค.ศ. แต่ครูที่อบรม 200 ชั่วโมง สามารถเบิกเงินได้ ซึ่งกรณีนี้มันไม่ยุติธรรม สำหรับครูที่เรียนมา 4 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับครูที่อบรม 200 ชั่วโมง อยากให้พิจารณาถึงประเด็นผู้จบระดับปริญญาตรีทางด้านการศึกษาพิเศษควรได้รับเงิน พ.ค.ศ. ด้วย

4. ปัญหาของโรงเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนร่วมทุกประเภท ต้องจัดระบบการดูแลและช่วยเหลือเด็กพิเศษภายในโรงเรียนเอง ถ้าโรงเรียนใดผู้บริหารเข้าใจ ก็จะมีผลดีต่อผู้ปฏิบัติงาน และเด็กพิเศษได้รับการพัฒนา แต่ถ้าโรงเรียนใดผู้บริหารไม่มีความเข้าใจ ก็จะส่งผลต่อครูและเด็กพิเศษในโรงเรียน

5. กทม. ยังให้ความสำคัญกับครูที่ทำหน้าที่สอนเด็กพิเศษน้อยมาก ทาง กทม. น่าจะขยายโรงเรียนที่รับเด็กพิเศษให้มากขึ้น และควรจะให้ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางเข้ามาทำงานร่วมกับโรงเรียนของ กทม. ในอดีตศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางได้ส่งครูมาช่วยสอนเป็นห้องเรียนคู่ขนาน ซึ่งครูที่มาช่วยสอนเด็กพิเศษให้ความร่วมมือ และทำงานร่วมกับครู กทม. เป็นอย่างดี ปัจจุบันไม่มีโครงการ โรงเรียนคู่ขนาน ครูของโรงเรียน กทม. จึงต้องทำงานร่วมกันภายในโรงเรียนซึ่งมันมีปัญหามากสำหรับการส่งต่อเด็กให้ไปเรียนในระดับสูงและการออกไปเพื่อประกอบอาชีพ

6. กทม. ไม่มีหน่วยงานเฉพาะดูแลการศึกษาพิเศษ จึงทำให้การศึกษาพิเศษไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร ผู้บริหารไม่เข้าใจระบบการจัดการศึกษา

7. กฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ในการจัดการศึกษาพิเศษ ยังไม่ครอบคลุม

ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรการเรียน การวัดประเมินผล การจบชั้นเรียน เพราะหลักสูตรกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ได้เขียนระบุว่าเด็กจบตาม IEP ดังนั้นเด็กพิเศษต้องเข้าสู่วัดประเมินผล เหมือนเด็กปกติจึงจะจบตามหลักสูตรกลาง ถ้าโรงเรียนเข้าใจและยืดหยุ่น เด็กพิเศษจึงจะได้รับการติดตามเช่นกัน ซึ่งโรงเรียนบางโรงเรียนเข้าใจเด็กจึงเรียนจบ ป.6 ได้ แต่สำหรับโรงเรียนอื่นๆ ในกทม. จะพบปัญหานี้ ยิ่ง ป. 6 ต้องมีการสอบโอเน็ต ยิ่งเป็นปัญหาสำหรับเด็กพิเศษมากยิ่งขึ้น

8. ปัญหาการเรียนการสอน ชั่วโมงของการเรียนการสอนที่จัดการสอน ที่มีนักเรียนร่วมมานั้น ปัญหาที่พบคือ นักเรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้แตกต่างกัน ซึ่งในบางเนื้อหา นักเรียนบางคนไม่สามารถทำได้ นักเรียนบางคนแสดงพฤติกรรม เสียงดัง หรือมีพฤติกรรมแปลกๆ ซึ่งส่งผลทำให้เพื่อนนักเรียนในห้องเสียสมาธิไปด้วย บางคนถึงกับมีพฤติกรรมเลียนแบบเด็กพิเศษก็มี และเด็กพิเศษในขณะที่ทำงานนั้น ครูจะต้องสนใจใส่ใจเป็นพิเศษ แต่ในเวลาเดียวกันจะต้องดูแล ตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานของเด็กปกติด้วย จึงทำให้เกิดปัญหา คุณภาพของการทำงาน และในส่วนกิจกรรมที่ให้เด็กพิเศษเข้ามามีส่วนร่วม บางคนไม่ค่อยปฏิบัติตามคำสั่งหรือไม่เข้าใจจึงใช้เวลาค่อนข้างนาน ทำให้กิจกรรมการสอนไม่สำเร็จตามที่คาดหมายไว้ ประกอบกับว่าในห้องเรียนร่วมมีนักเรียนค่อนข้างมาก จึงทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึง

9. ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน การสอนการดูแลเด็กพิเศษ ซึ่งต้องใช้เวลามากกว่าเด็กปกติหลายเท่า แต่ในเรื่อง พ.ค.ศ. กลับไม่มีระเบียบมารองรับ การสอนในเรื่องช่วงชั้นที่ 2 โดยมีการอ้างว่าสอนนักเรียนไม่ครบ 18 ชั่วโมง ควรทบทวนระเบียบในส่วนนี้ การสอนเด็กพิเศษในช่วงชั้น 2 (ป.4-ป.6) นั้น ค่อนข้างที่จะหนักมาก เนื่องจากจำนวนนักเรียนต่อห้องค่อนข้างมาก ประมาณ 37-40 คน ครูการศึกษาพิเศษในช่วงชั้น 2 (ป.4-ป.6) ไม่เข้าใจถึงเรื่องของระบบการเบิกจ่าย ค่าตอบแทน “พ.ค.ศ.” ว่าเป็นเพราะเหตุผลใดในช่วงชั้น 2 นั้น จึงเบิกจ่ายไม่ได้ทั้งๆ ที่ทำการสอนเด็กพิเศษเหมือนกัน แต่ทำไมจึงเบิกจ่ายได้เฉพาะช่วงชั้น 1 เท่านั้น และชั่วโมงสอนของครูที่จะต้องดูแลเด็กพิเศษนั้น ควรที่จะลดหลั่นลงจากครูทั่วๆ ไปเนื่องจากว่าจำนวนชั่วโมงสอนหากมากเกินไป ครูก็จะไม่มีเวลาดูแลเด็กพิเศษเท่าใดนัก ประกอบกับยังไม่มีกฎหมายระบุแน่ชัดว่า ครูที่จะต้องดูแลเด็กพิเศษนั้น จะได้ชั่วโมงสอนเท่าไร กทม. ควรออกระเบียบเกี่ยวกับค่าตอบแทนครูที่สอนเด็กพิเศษอย่างชัดเจน และตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษที่มีความรู้ ความสามารถด้านนี้ โดยเฉพาะ ให้สวัสดิการกับครูที่สอนอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-ป.6) เพราะช่วงชั้นนี้ก็ต้องรับผิดชอบเด็กพิเศษเหมือนกับครูช่วงชั้นที่ 1

10. โรงเรียนของ กทม. ต้องรับนักเรียนทุกประเภท จะมีเด็กที่แฝง (เด็กพิเศษ) เข้ามากร่วมกับเด็กที่จะต้องรับผิดชอบอีก ทำให้จำนวนเด็กพิเศษมีจำนวนมาร้อยละ 50 ทำให้ครูมีความลำบากในการสอน และโรงเรียนในสังกัด กทม. ซึ่งต้องรับเด็กทุกสภาพห้ามปฏิเสธ

11. ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานที่เป็นเด็กพิเศษ ไม่ยอมรับความเป็นจริง ทำให้เด็กมาถึงโรงเรียนต้องปรับพฤติกรรมมาก ประกอบกับผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจในตัวเด็ก เมื่อเข้ามาเรียนในโรงเรียนก็就会有ความคาดหวังไว้สูงที่จะทำให้เรียนเหมือนเด็กปกติ

ข้อเสนอแนะ

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. กรุงเทพมหานครควรออกกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้ชัดเจน
2. ตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ เรื่องการศึกษาพิเศษ พร้อมทั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ โดยหน่วยงานนี้ควรเป็นหน่วยงานระดับกอง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
3. การจัดสรรอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษ ควรแยกออกจากอัตรากำลังครูปกติ โดยให้อัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษต่อเด็กพิเศษเป็นอัตรา 1:3
4. ควรแยกงบประมาณรายหัวของเด็กพิเศษ ออกจากงบประมาณรายหัวของเด็กปกติ (เด็กได้ 1,500 บาท/คน) ควรจะเพิ่มงบประมาณของเด็กพิเศษให้มากกว่าเด็กปกติ ในอัตราที่เหมาะสมสำหรับเด็กพิเศษ
5. ควรมีการจัดทำหลักสูตร และหลักเกณฑ์การวัดประเมินผลเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท โดยกระทรวงศึกษาธิการให้การรับรอง เพราะมีผลต่อมาตรฐานประเมินคุณภาพ (เด็กพิเศษจะเป็นตัวถ่วง)
6. ควรออกระเบียบว่า ทุกโรงเรียนในสังกัด กทม. ควรจัดระบบการจัดการเรียนร่วมตามที่กฎหมายกำหนดว่า “เด็กพิการทุกคนอยากเรียนต้องได้เรียน” (ปัจจุบันมีโรงเรียนร่วม 100 โรงเรียน จาก 435 โรงเรียน) พร้อมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรครูได้ศึกษาต่อ หรือเข้ารับการอบรมด้านการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น
7. ควรปรับแก้กฎหมายเกี่ยวกับการเบิกจ่ายค่าตอบแทน เงิน พ.ค.ศ. (ค่าตอบแทนวิทยากรพิเศษสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนเด็กพิเศษ) ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูในระดับชั้นที่สอนเด็กเรียนร่วมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
8. ค่าตอบแทนสำหรับครูที่จบการศึกษาพิเศษโดยตรง ควรใช้หลักเกณฑ์เดิม คือ จบปริญญาตรี ด้านการศึกษาพิเศษ หรือถ้าจบสาขาอื่นและได้รับการอบรม 200 ชั่วโมง ก็สามารถที่จะเบิกเงิน พ.ค.ศ. ได้ (ระเบียบใหม่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ปริญญาโทเท่านั้นจึงจะเบิกได้ ประกาศใช้ปี 2551 แต่มีบทเฉพาะกาลให้เวลาปรับตัวถึง 2552) ซึ่งขัดแย้งกับความเป็นจริง ครูที่จบปริญญาโททางด้านการศึกษาพิเศษจะน้อย

9. ควรจัดตั้งศูนย์บริการด้านสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ให้เป็นศูนย์กลางจัดบริการให้กับโรงเรียนในสังกัดกทม. (ปัจจุบันให้เด็กเล่นอย่างเดียว)

ส่วนกรณีของการจัดประชุมสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นของกลุ่มผู้ปกครองเด็กออทิสติกที่เข้าเรียนการศึกษาในระบบ ในโรงเรียนสังกัดของกรุงเทพมหานคร

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนปฏิเสธการรับเด็กพิเศษ โดยทางโรงเรียนให้เหตุผลว่าไม่มีครูทางด้านการศึกษาพิเศษ จำเป็นต้องเรียนโรงเรียนไกลบ้าน หากหาโรงเรียนไกลบ้านได้
2. โรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษมีไม่เพียงพอ โดยเฉพาะโรงเรียนระดับมัธยมที่จะมารองรับจากระดับประถมสำหรับเด็กพิเศษ
3. ปัญหาการนัดของแพทย์ ระยะเวลาการนัดพบแพทย์ในแต่ละรอบนานเกินไป ไม่ต่ำกว่า หกเดือน บางครั้งต้องรีบพบแพทย์ และต้องการปรับยา
4. ขาดแคลนบุคลากรที่ให้บริการทางด้านวิชาชีพ เช่น นักอรรถบำบัด นักกิจกรรมบำบัด
5. ควรมีค่าตอบแทนพิเศษให้กับคุณครูที่ดูแลเด็กพิเศษ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับคุณครู
6. นโยบายควรมาพร้อมกันงบประมาณ เมื่อมีนโยบายมาแต่ไม่ให้งบประมาณ ในทางปฏิบัติการดำเนินงานไม่สามารถเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ควรมีความต่อเนื่องในเรื่องการศึกษาของคนพิการ ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนรัฐบาล
7. ผู้ปกครอง ไม่ทราบกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และสิทธิต่างๆ ที่คนพิการพึงจะได้รับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของคนพิการ ควรมีการจัดส่งโดยตรงให้กับทางโรงเรียน และทางโรงเรียนก็จะแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ
8. ควรจัดตั้ง “กองทุนสำหรับเด็กพิการ” เช่นเดียวกับกองทุนบำเหน็จบำนาญ โดยผู้ปกครองเป็นผู้ส่งเงินเข้ากองทุน เพื่อให้ลูกเอาไว้ใช้ในอนาคต
9. ปัญหาการจดทะเบียนคนพิการ มาตรฐานการจดทะเบียนคนพิการยังแตกต่างกัน ผู้ปกครองบางท่านสามารถจดทะเบียนคนพิการ แต่บางท่านไม่สามารถจดทะเบียนคนพิการ

4.3 ผลสำรวจจากแบบสอบถาม

การศึกษานี้ได้สำรวจความคิดเห็นของคณาจารย์ที่สอนนักเรียนพิการของสถานศึกษาของโรงเรียนในระบบสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1,000 ตัวอย่าง โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามภาคต่างๆ ทม. และเมืองพัทยา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนและทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้จำนวน 856 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 85.60 ซึ่งเป็นตัวแทนของประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ผลของการสำรวจ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

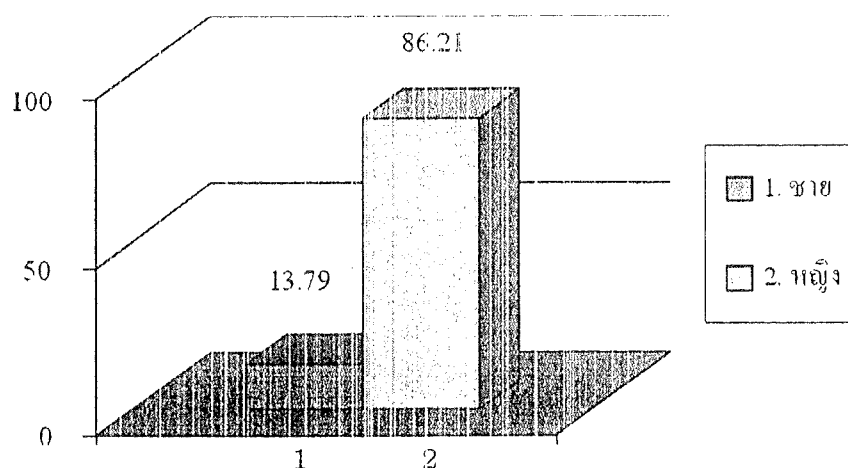
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 856 คน เป็นครูเพศชาย จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 และเป็นครูเพศหญิง จำนวน 738 คน คิดเป็นร้อยละ 86.21 (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.6 และภาพที่ 4.3)

ตารางที่ 4.6 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	118	13.79
หญิง	738	86.21
รวม	856	100.0

ที่มา: แบบสอบถาม

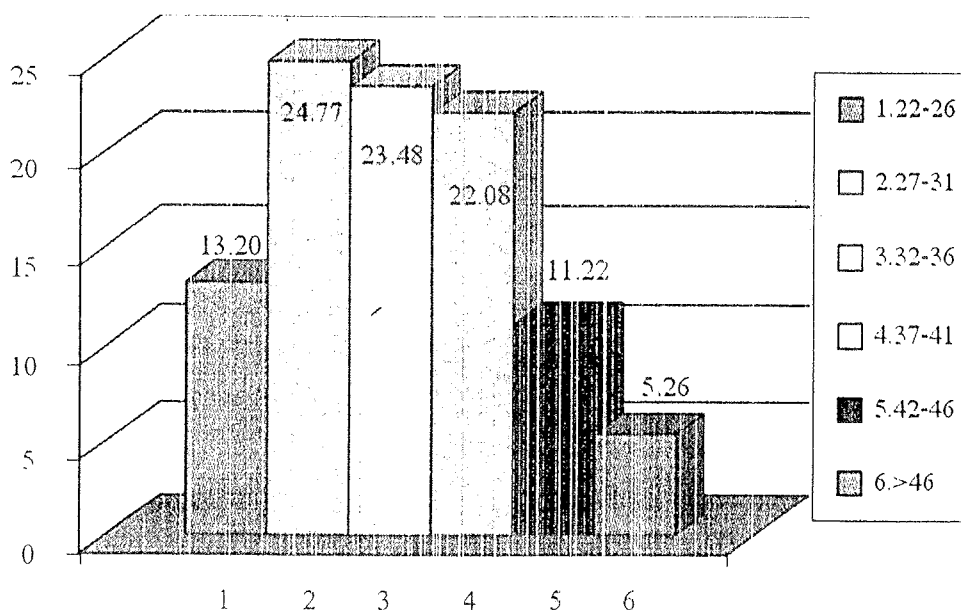
ภาพที่ 4.3 ค่าร้อยละจำแนกตามเพศ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุระหว่าง 27-31 ปี มีจำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 24.77 รองลงมาในกลุ่มอายุระหว่าง 32-38 ปี มีจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 23.48 ในกลุ่มอายุระหว่าง 37-41 ปี มีจำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 22.08 และในกลุ่มอายุระหว่าง 22-26 ปี มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 13.20 และกลุ่มอายุระหว่าง 42-46 ปี มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 ส่วนอายุ 46 ขึ้นไป มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 5.37 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 35 ปี (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.7 และภาพที่ 4.4)

ตารางที่ 4.7 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
22 – 26	113	13.20
27 – 31	212	24.77
32 – 36	201	23.48
37 – 41	189	22.08
42 – 46	96	11.22
46 ขึ้นไป	45	5.26
อายุเฉลี่ย 35 ปี	856	100.0

ที่มา: แบบสอบถาม

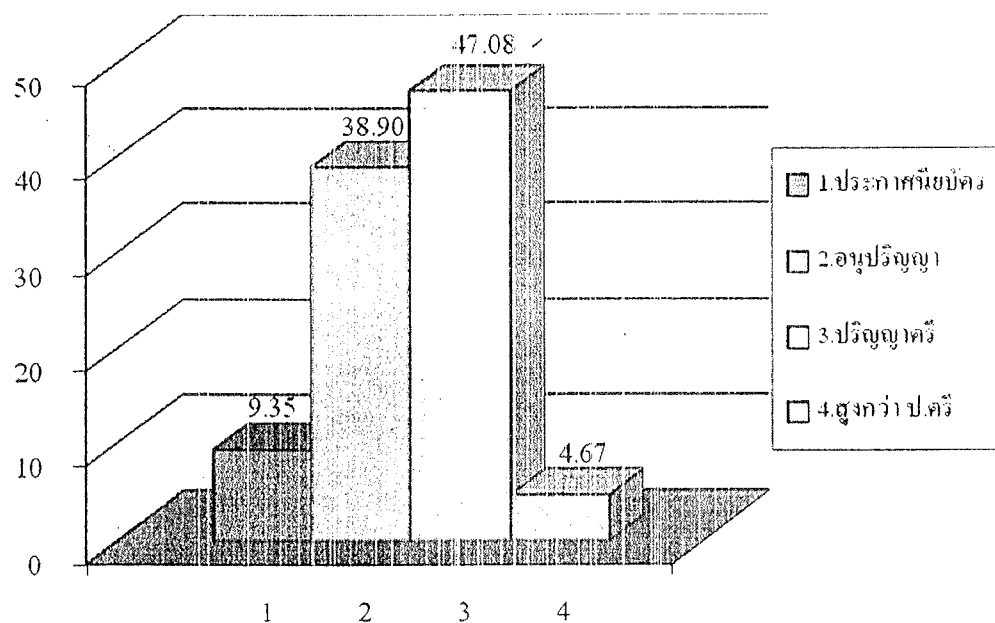
ภาพที่ 4.4 ค่าร้อยละจำแนกตามอายุ

ส่วนการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 403 คน คิดเป็นร้อยละ 47.08 รองลงมาเป็นระดับอนุปริญญาทางการศึกษา มีจำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 และประกาศนียบัตรวิชาชีพทางการศึกษา มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 9.35 ส่วนการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี มีเพียงจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 4.67 (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.8 และภาพที่ 4.5)

ตารางที่ 4.8 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพทางการศึกษา	80	9.35
ระดับ ปวช./ปวส. อนุปริญญา	333	38.90
ระดับปริญญาตรี	403	47.08
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	40	4.67
รวม	856	100.00

ที่มา: แบบสอบถาม

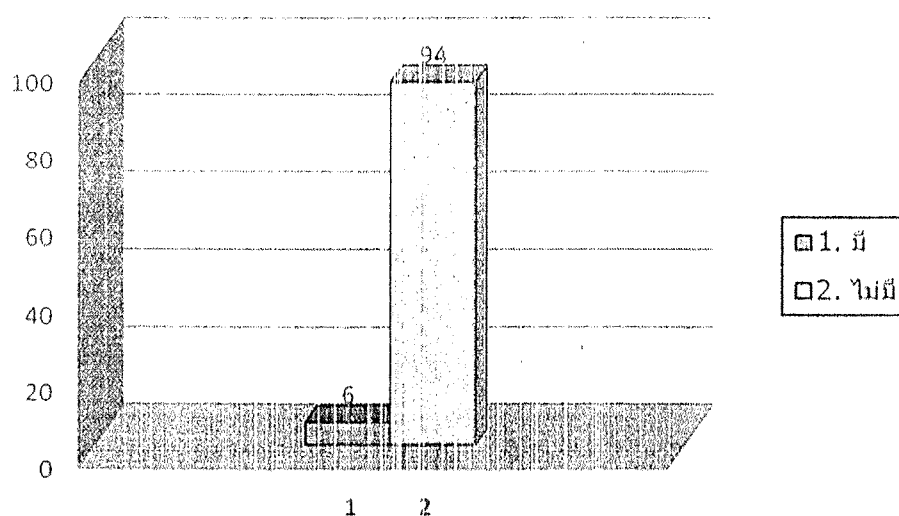
ภาพที่ 4.5 ค่าร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษานี้ได้สอบถามต่อไปว่าจบการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษหรือผ่านการฝึกอบรมทางด้านการศึกษาพิเศษหรือไม่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีจำนวนสูงถึง 801 คน คิดเป็นร้อยละ 94 ระบุไม่ได้จบการศึกษาพิเศษหรือได้ผ่านการอบรมทางด้านการศึกษาพิเศษ มีผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 55 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ที่ระบุว่าจบการศึกษาพิเศษหรือได้ผ่านการอบรมการศึกษาพิเศษ (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.9 และภาพที่ 4.6)

ตารางที่ 4.9 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาพิเศษ

มีวุฒิหรือผ่านการฝึกอบรมทางด้านการศึกษาพิเศษ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มี	55	6.00
2. ไม่มี	801	94.00
รวม	856	100.00

ที่มา: แบบสอบถาม

ภาพที่ 4.6 ค่าร้อยละของผู้จบการศึกษาพิเศษหรือผ่านการฝึกอบรมด้านการการศึกษาพิเศษ

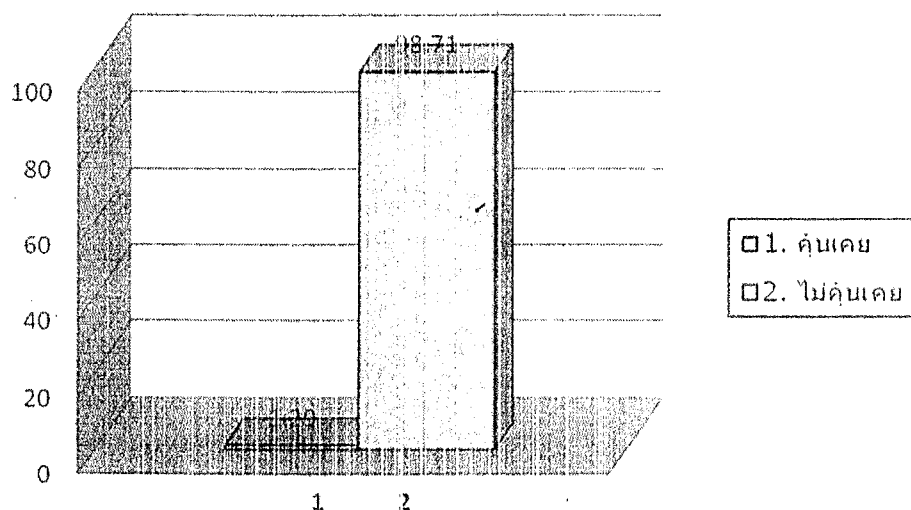
ส่วนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของการจัดการศึกษาพิเศษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษานี้ได้สอบถามความคิดเห็นความคุ้นเคยกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากไม่มีความคุ้นเคยเกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสูงถึง 845 คน คิดเป็นร้อยละ 98.71 และมีเพียงจำนวน 11 คนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 1.29 ระบุว่ามีความคุ้นเคยเกี่ยวกับกฎหมายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.10 และภาพที่ 4.7)

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นความคุ้นเคยกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้นเคยกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ
1. คุ้นเคย	11	1.29
2. ไม่คุ้นเคย	845	98.71
รวม	856	100.00

ที่มา: แบบสอบถาม

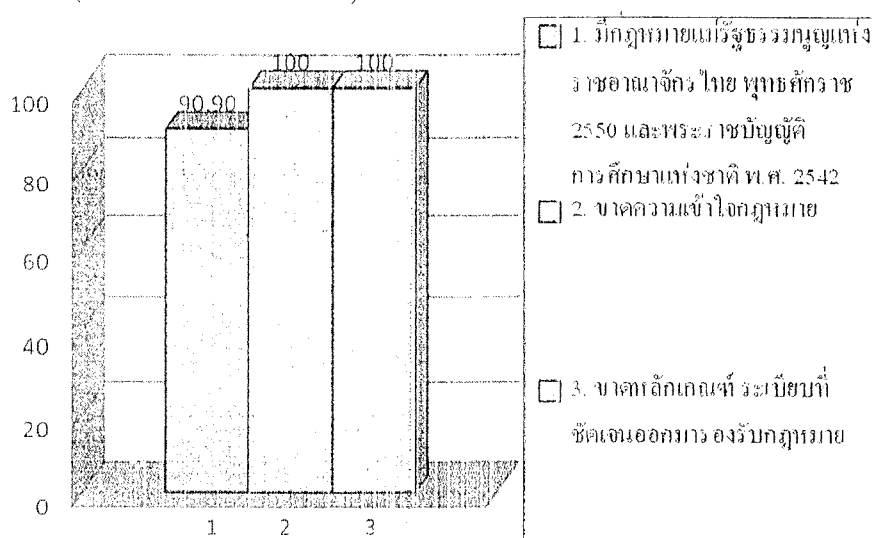
ภาพที่ 4.7 ค่าร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้นเคยกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

การศึกษานี้ได้ถามต่อไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุว่าคุ้นเคยว่ามีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ความรู้ หรือเหตุผลอะไรมาสนับสนุน ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 90.90 ระบุว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกฎหมาย เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการชัดเจนแล้ว เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แต่ปัญหาที่สำคัญผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าจะเป็นลักษณะการได้ยิน การรับทราบ แต่ขาดความเข้าใจในกฎหมายอย่างลึกซึ้ง และมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนสูงถึง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ในทำนองเดียวกันผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนสูงถึง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ระบุสิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดหลักเกณฑ์ ระเบียบที่ชัดเจนออกมารองรับกฎหมาย (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.11 และภาพที่ 4.8)

ตารางที่ 4.11 ความเห็นสนับสนุนความคุ้นเคยกฎหมายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ความเห็น	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ
1. มีกฎหมายแม่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	10	90.90
2. ขาดความเข้าใจกฎหมาย	11	100.00
3. ขาดหลักเกณฑ์ ระเบียบที่ชัดเจนออกมารองรับกฎหมาย	11	100.00

ที่มา: แบบสอบถาม (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

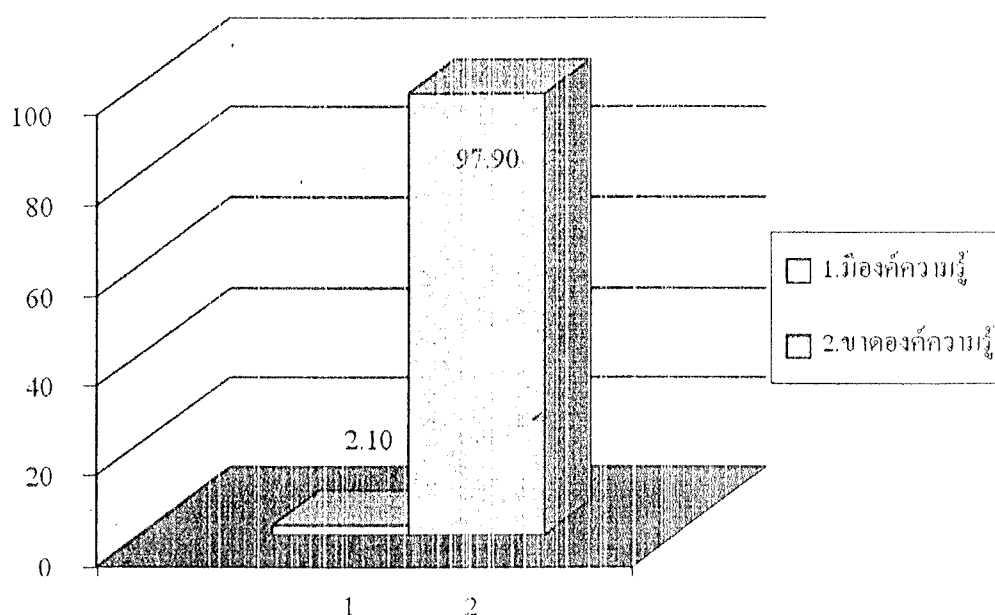
ภาพที่ 4.8 ค่าร้อยละความเห็นสนับสนุนความคุ้นเคยกฎหมาย
การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

อย่างไรก็ตามเมื่อถามถึงองค์ความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามในการสอนและดูแลเด็กนักเรียนพิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีจำนวนสูงถึง 838 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.90 มีความเห็นว่าบุคลากรในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดองค์ความรู้ในการสอนและดูแลคนพิการอยู่มาก และผู้ตอบแบบสอบถามเพียงจำนวนจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.10 มีความเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีองค์ความรู้ในการจัดการการเรียนการสอนให้แก่เด็กนักเรียนพิการ (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.12 และภาพที่ 4.9)

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ความรู้ในการสอนและดูแลนักเรียนพิการ

องค์ความรู้ในการสอนและดูแลนักเรียนพิการ	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ
1. มีองค์ความรู้	18	2.10
2. ขาดองค์ความรู้	838	97.90
รวม	856	100.00

ที่มา : แบบสอบถาม

ภาพที่ 4.9 ค่าร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ความรู้ในการสอนและดูแลนักเรียนพิการ

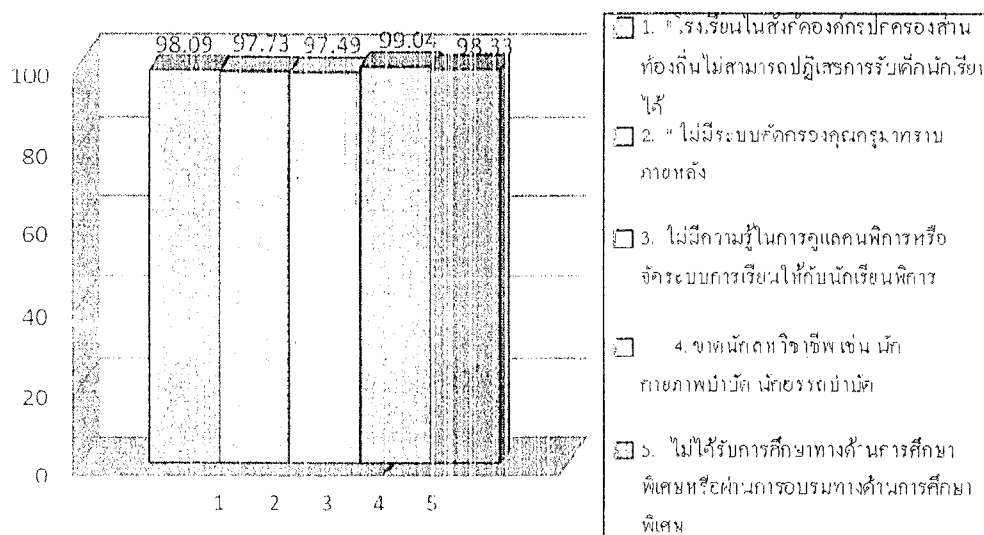
ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดองค์ความรู้ในการสอนและดูแลคนพิการได้ให้เหตุผลว่า "โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถปฏิเสธการรับเด็กนักเรียนได้" (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 822 คน คิดเป็นร้อยละ 98.09) "ไม่มี

ระบบคัดกรองคุณภาพทราบภายหลังว่าเด็กพิการ” (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 819 คน คิดเป็นร้อยละ 97.73) “ไม่มีความรู้และดูแลเด็กพิการ หรือจัดระบบการเรียนให้กับนักเรียนพิการ” (มีผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 817 คน คิดเป็นร้อยละ 97.49) “ขาดนักสหวิชาชีพ เช่น นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัดในระดับท้องถิ่น” (มีผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 830 คน คิดเป็นร้อยละ 99.04) ไม่ได้รับการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษหรือผ่านการอบรมทางด้านการศึกษาพิเศษ (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 824 คน คิดเป็นร้อยละ 98.33) (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.13 และภาพที่ 4.10)

ตารางที่ 4.13 เหตุผลสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดองค์ความรู้ในการสอนและดูแลนักเรียนพิการ

เหตุผล	จำนวนผู้ตอบ (ราย)	ร้อยละ
1. โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถ ปฏิเสธการรับเด็กนักเรียนได้	822	98.09
2. ไม่มีระบบคัดกรองคุณภาพทราบภายหลัง	819	97.73
3. ไม่มีความรู้ในการดูแลนักเรียนหรือจัดระบบการเรียนให้กับ นักเรียนพิการ	817	97.49
4. ขาดนักสหวิชาชีพ เช่น นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด	830	99.04
5. ไม่ได้รับการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษหรือผ่านการ อบรม ทางด้านการศึกษาพิเศษ	824	98.33

ที่มา : แบบสอบถาม (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

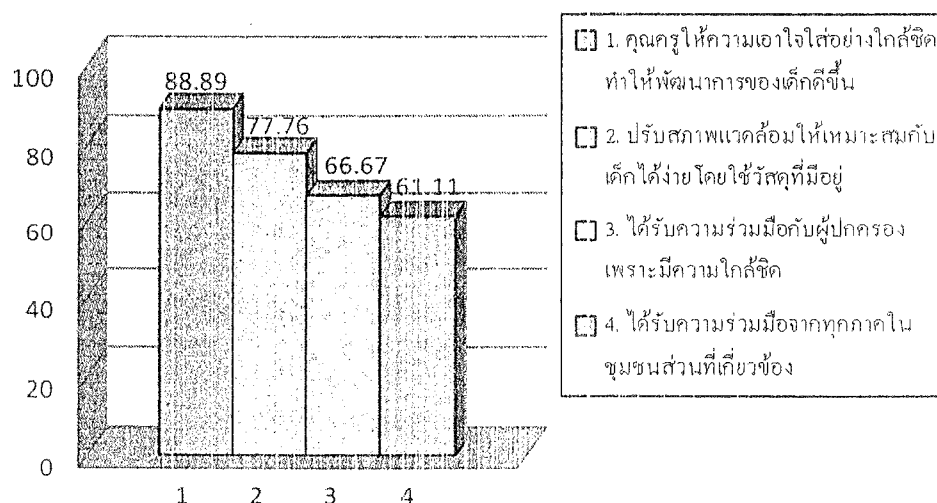
ภาพที่ 4.10 ค่าร้อยละเหตุผลสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ยังขาดองค์ความรู้ในการสอนและดูแลนักเรียนพิการ

ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ขาดองค์ความรู้ในการสอนและดูแลเด็กพิการได้ให้เหตุผลสนับสนุนว่า “คุณครูให้ความสนใจใส่ใจอย่างใกล้ชิด ทำให้พัฒนาการของเด็กดีขึ้น” (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89) “ปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กได้ง่ายโดยใช้วัสดุที่มีอยู่” (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 77.76) “ได้รับความร่วมมือกับผู้ปกครองเพราะมีความใกล้ชิด” (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67) “ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคในชุมชนส่วนที่เกี่ยวข้อง” (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 61.11) (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.14 และภาพที่ 4.11)

ตารางที่ 4.14 เหตุผลสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ขาดองค์ความรู้ในการสอนและดูแลคนพิการ

เหตุผล	จำนวนผู้ตอบ (ราย)	ร้อยละ
1. คุณครูให้ความสนใจใส่ใจอย่างใกล้ชิด ทำให้พัฒนาการของเด็กดีขึ้น	16	88.89
2. ปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กได้ง่ายโดยใช้วัสดุที่มีอยู่	14	77.76
3. ได้รับความร่วมมือกับผู้ปกครองเพราะมีความใกล้ชิด	12	66.67
4. ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคในชุมชนส่วนที่เกี่ยวข้อง	11	61.11

ที่มา : แบบสอบถาม (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

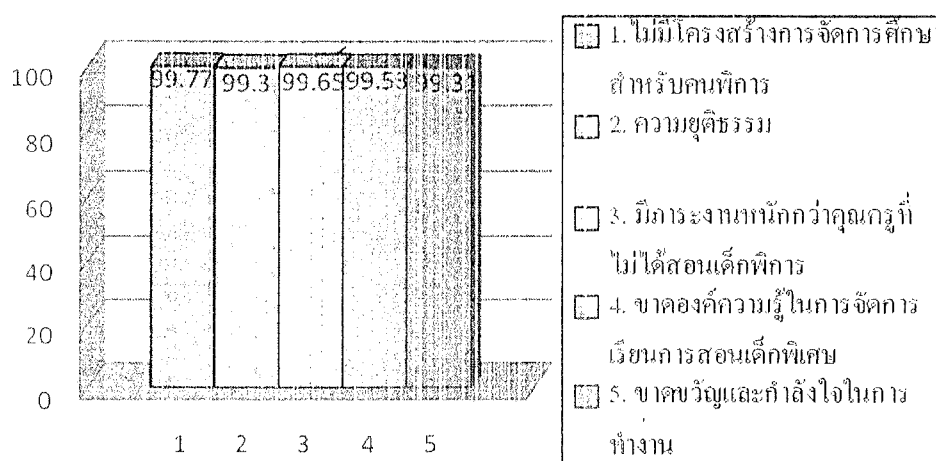
ภาพที่ 4.11 ค่าร้อยละเหตุผลสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ขาดองค์ความรู้ในการสอนและดูแลคนพิการ

ถ้าพิจารณาถึงค่าตอบแทนพิเศษสำหรับครูที่สอนเด็กพิเศษของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีโครงสร้างการจัดการทางด้านการศึกษาของคณาธิการ ไม่มีหลักเกณฑ์และระเบียบที่ชัดเจน (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 854 คน คิดเป็นร้อยละ 99.77) ขาดความยุติธรรมในเรื่องการปฏิบัติงาน (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 850 คน คิดเป็นร้อยละ 99.30) ครูที่สอนนักเรียนพิการมีภาระงานที่หนักกว่าคุณครูที่ไม่ได้สอนเด็กพิเศษ ซึ่งคุณครูที่สอนเด็กพิเศษจะต้องสอนเด็กปกติด้วย แต่ไม่ได้รับเงินพิเศษรายเดือน (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 853 คน คิดเป็นร้อยละ 99.65) ขาดองค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนเด็กพิเศษ (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 852 คน คิดเป็นร้อยละ 99.53) ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 851 คน คิดเป็นร้อยละ 99.31) (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.15 และภาพที่ 4.12)

ตารางที่ 4.15 ความเห็นค่าตอบแทนพิเศษสำหรับครูผู้สอนเด็กพิเศษ

ความเห็น	จำนวนผู้ตอบ (ราย)	ร้อยละ
1. ไม่มีโครงสร้างการจัดการศึกษาสำหรับคณาธิการ	854	99.77
2. ความยุติธรรม	850	99.30
3. มีภาระงานหนักกว่าคุณครูที่ไม่ได้สอนเด็กพิการ	853	99.65
4. ขาดองค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนเด็กพิเศษ	852	99.53
5. ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน	851	99.31

ที่มา : แบบสอบถาม (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

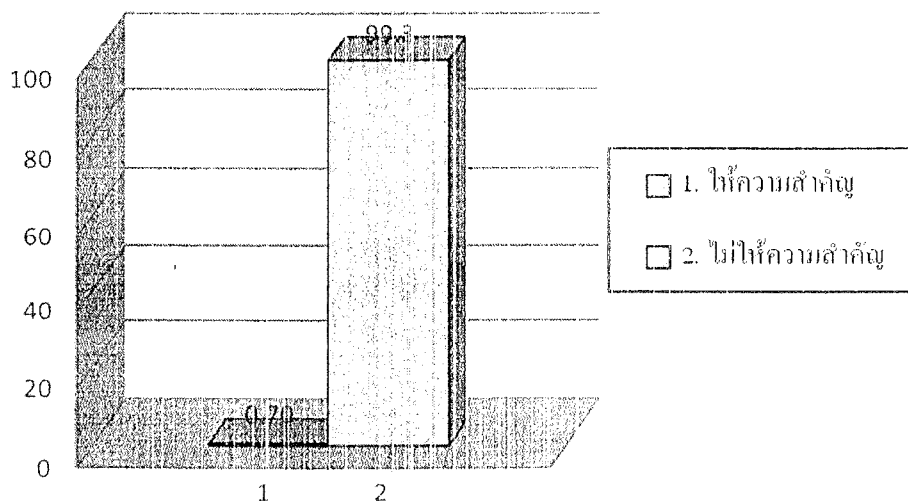
ภาพที่ 4.12 ค่าร้อยละความเห็นค่าตอบแทนพิเศษสำหรับครูผู้สอนเด็กพิเศษ

เมื่อสอบถามในเรื่องให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีจำนวนสูงถึง 850 คน คิดเป็นร้อยละ 99.30 มีความเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่เห็นความสำคัญของให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีเพียงจำนวน 6 คนเท่านั้นคิดเป็นร้อยละ 0.70 ที่ระบุว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.16 และภาพที่ 4.13)

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

การบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ
1. ให้ความสำคัญ	6	0.70
2. ไม่ให้ความสำคัญ	850	99.30
รวม	856	100.00

ที่มา : แบบสอบถาม

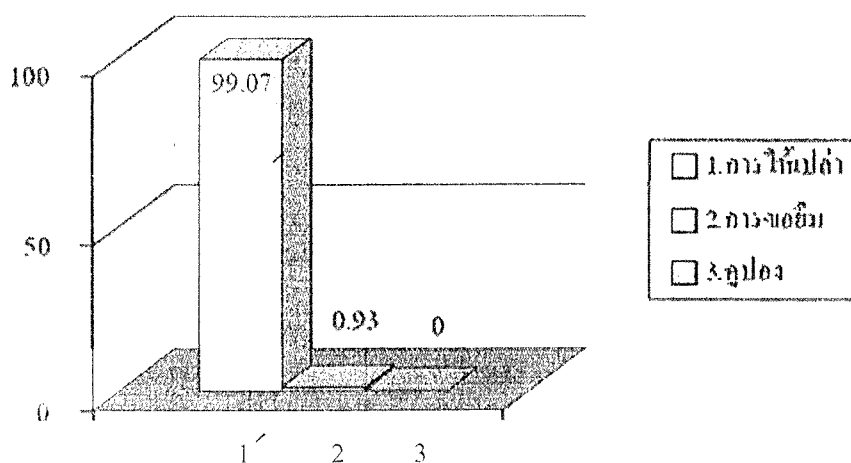
ภาพที่ 4.13 ค่าร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

เมื่อสอบถามว่าถ้าหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาควรจะเป็นรูปแบบใด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีจำนวนสูงถึง 848 คนคิดเป็นร้อยละ 99.07 มีความเห็นว่าระบบการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ควรเป็นการให้เปล่าดี รองลงผู้ตอบแบบสอบถามเพียงจำนวน 8 คนเท่านั้นคิดเป็นร้อยละ 0.90 มีความเห็นว่าระบบการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกผ่านระบบการขอขืมดี ส่วนระบบการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกผ่านระบบคูปองไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามรายใดของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าดีหรือเป็นไปได้¹⁷ (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.17 และภาพที่ 4.14)

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

รูปแบบการจัดให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนผู้ตอบ (ราย)	ร้อยละ
1. การให้เปล่า	848	99.07
2. การขอยืม	8	0.93
3. คูปอง	0	0.00
รวม	856	100.00

ที่มา : แบบสอบถาม

ภาพที่ 4.14 ค่าร้อยละเกี่ยวกับรูปแบบการจัดให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

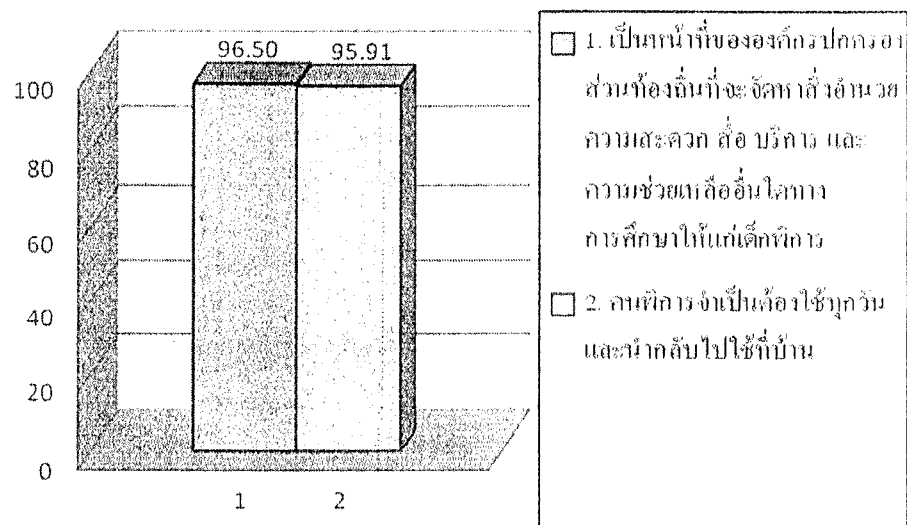
¹⁷ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุตรงกันว่าไม่มีความเหมาะสมที่จะมาใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะมีความยุ่งยาก และอาจทำให้เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันได้

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นว่าระบบการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกผ่านระบบการการให้เปล่า "ดี" ให้เหตุผลว่า "เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้แก่เด็กพิการในส่วนของชุมชนตนเองอยู่แล้ว" (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 826 คน คิดเป็นร้อยละ 96.50) "คนพิการจำเป็นต้องใช้ทุกวัน และนำกลับไปใช้ที่บ้าน" (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 821 คน คิดเป็นร้อยละ 95.91) (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.18 และภาพที่ 4.15)

ตารางที่ 4.18 เหตุผลสนับสนุนระบบการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกผ่านระบบการให้ว่า "ดี"

เหตุผล	จำนวนผู้ตอบ (ราย)	ร้อยละ
1. เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้แก่เด็กพิการ	826	96.50
2. คนพิการจำเป็นต้องใช้ทุกวัน และนำกลับไปใช้ที่บ้าน	821	95.91

ที่มา : แบบสอบถาม (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

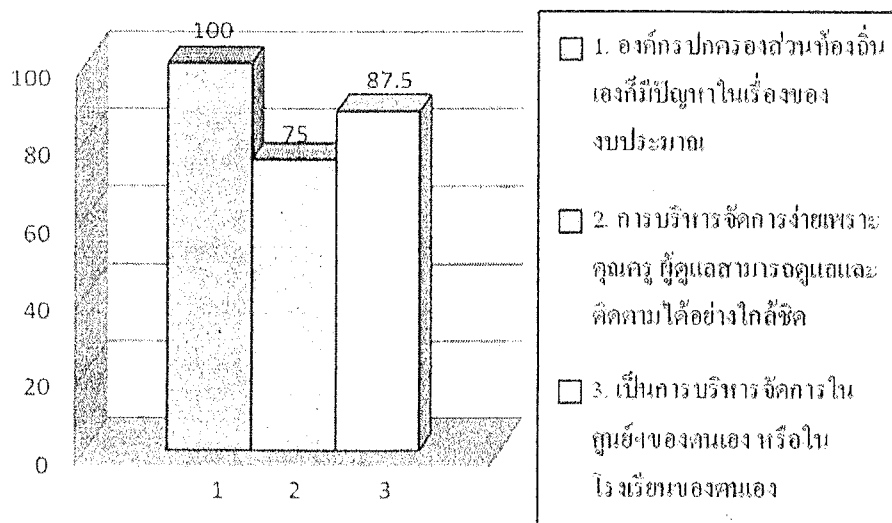
ภาพที่ 4.15 ค่าร้อยละเหตุผลสนับสนุนระบบการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกผ่านระบบการให้ว่า "ดี"

ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นว่าระบบการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกผ่านระบบการขอขีมีว่า "ดี" ให้เหตุผลว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็มีปัญหาในเรื่องของงบประมาณ" (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00) "การบริหารจัดการง่ายเพราะคุณครู ผู้ดูแลสามารถดูแลและติดตามได้อย่างใกล้ชิด" (ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00) "เป็นการบริหารจัดการในศูนย์ของตนเอง หรือในโรงเรียนของตนเอง" (ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50) (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.19 และภาพที่ 4.16)

ตารางที่ 4.19 เหตุผลสนับสนุนระบบการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกผ่านระบบการขอขีมีว่า "ดี"

เหตุผล	จำนวนผู้ตอบ (ราย)	ร้อยละ
1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็มีปัญหาในเรื่องของงบประมาณ	8	100.00
2. การบริหารจัดการง่ายเพราะคุณครู ผู้ดูแลสามารถดูแลและติดตามได้อย่างใกล้ชิด	6	75.00
3. เป็นการบริหารจัดการในศูนย์ของตนเอง หรือในโรงเรียนของตนเอง	7	87.50

ที่มา : แบบสอบถาม (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

ภาพที่ 4.16 ค่าร้อยละเหตุผลสนับสนุนระบบการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกผ่านระบบการขอขีมีว่า "ดี"

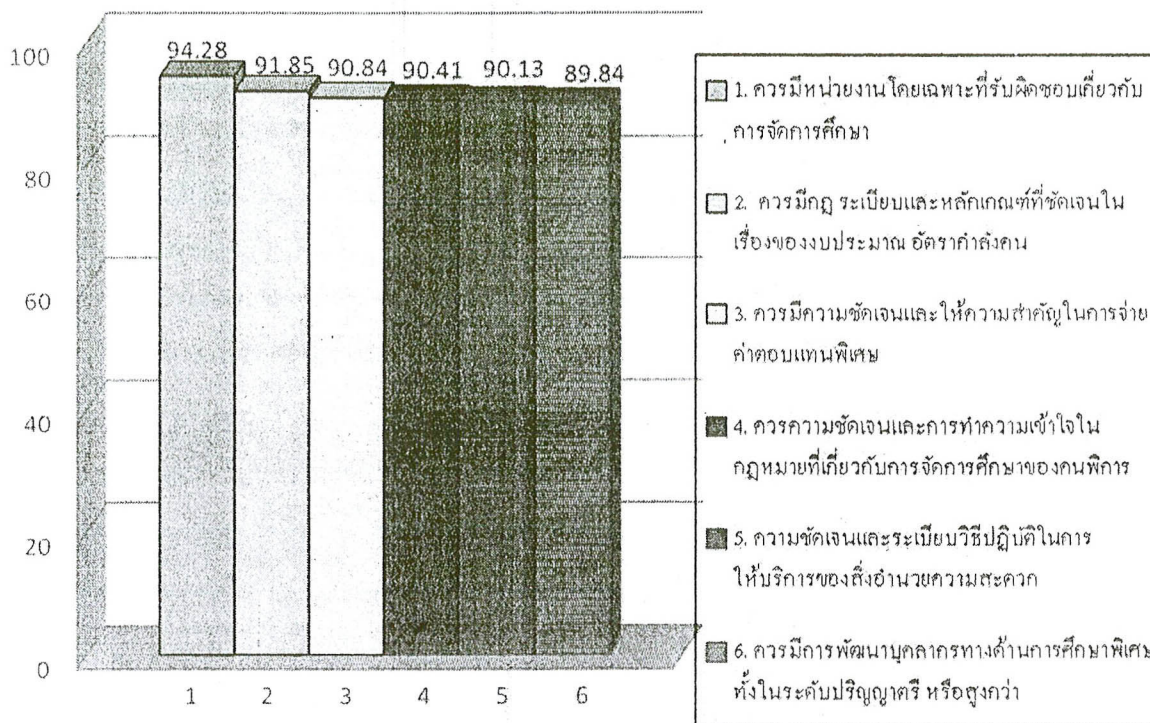
นอกจากนี้การศึกษานี้ยังได้มีคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 699 คนได้ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งสามารถสรุปประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีหน่วยงานโดยเฉพาะที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของคนพิการมีจำนวน 659 คน คิดเป็นร้อยละ 94.28 รองลงมาองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นควรมีกฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในเรื่องของงบประมาณ อัตราค่าจ้างคนทางด้านการศึกษาพิเศษ มีจำนวน 642 คน คิดเป็นร้อยละ 91.85 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีความชัดเจนและให้ความสำคัญในการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษให้แก่ครูที่สอนเด็กพิเศษเป็นระเบียบปฏิบัติเดียวกันในทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน 635 คน คิดเป็นร้อยละ 90.84 นอกจากนั้นความคิดเห็นก็กระจายไปในเรื่อง ควรทำความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของคนพิการมีจำนวน 632 คน คิดเป็นร้อยละ 90.41 ควรมีความชัดเจนและระเบียบวิธีปฏิบัติในการให้บริการของสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้แก่เด็กพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน 630 คน คิดเป็นร้อยละ 90.13 ควรมีการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาพิเศษทั้งในระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า และส่งเสริมการฝึกอบรมความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษอย่างต่อเนื่อง มีจำนวน 628 คน คิดเป็นร้อยละ 89.84 (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.20 และภาพที่ 4.17)

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ความเห็น	จำนวน ผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ
1. ควรมีหน่วยงาน โดยเฉพาะที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของคนพิการ	659	94.28
2. ควรมีกฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในเรื่องของงบประมาณ อัตราค่าจ้างคนทางด้านการศึกษาพิเศษ	642	91.85
3. ควรมีความชัดเจนและให้ความสำคัญในการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษให้แก่ครูที่สอนเด็กพิเศษเป็นระเบียบปฏิบัติเดียวกันในทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	635	90.84
4. ควรความชัดเจนและการทำความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของคนพิการ	632	90.41
5. ความชัดเจนและระเบียบวิธีปฏิบัติในการให้บริการของสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	630	90.13
6. ควรมีการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาพิเศษทั้งในระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า และส่งเสริมการฝึกอบรมความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษอย่างต่อเนื่อง	628	89.84

ที่มา : แบบสอบถาม (คำถามปลายเปิด)

ภาพที่ 4.17 ค่าร้อยละข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จะเห็นได้ว่าผลของการศึกษาทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก การประชุมระดมสมอง และจากแบบสอบถามมีความสอดคล้องกัน อาทิ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีปัญหาต่างๆ ปัญหาบุคลากร ทางด้านการศึกษาพิเศษ ปัญหาค่าตอบแทนพิเศษ การขาดองค์ความรู้ในการสอนนักเรียนพิการ ปัญหาทางด้านกฎหมาย ปัญหาความตระหนักรู้ เจตคติและทัศนคติที่ดีต่อคนพิการ ปัญหาทางด้านงบประมาณ ปัญหาทางด้านการบริหารจัดการทางด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ

อย่างไรก็ตามองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีข้อได้เปรียบในการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการ เพราะมีความได้เปรียบในเรื่องของความยืดหยุ่นและความมีอิสระสามารถที่จะจัดการศึกษาได้ทุกระดับทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบตามความพร้อมและตามความเหมาะสม มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งสามารถจัดการศึกษาให้แก่คนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำมาเป็นบทเรียนตัวอย่างที่ดีที่สุดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

4.4 แนวทางการจัดศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น¹⁷

จากผลของการศึกษาทั้งจากสถานภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก การประชุมระดมสมอง และจากแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้จัดทำแนวทางการจัดศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจถึงแนวทางการจัดศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับนายก คณะผู้บริหารที่รับผิดชอบทางด้านการศึกษาคือเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ มีเจตคติที่ดีต่อคนพิการ และให้ความสำคัญกับงานการศึกษาของคนพิการเป็นอันดับแรกหรืออันดับต้นๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษพอสมควร ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการศึกษา ทั้งจากการอบรมพัฒนา การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการศึกษากฎระเบียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีโครงสร้างการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่ชัดเจน สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และความต้องการของชุมชน ได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. นโยบายในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรบูรณาการงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้านกับการพัฒนาทางการศึกษา รวมทั้งต้องมีการจัดการศึกษาที่ต่อเนื่องตลอด ชีวิต (life-long education) ซึ่งไม่เพียงการศึกษาในระบบเท่านั้น แต่ต้องรวมไปถึงการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้มากขึ้น

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีระบบการทำงานเป็นเครือข่ายภายในหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภายนอก เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันอุดมศึกษา ทั้งเครือข่ายด้านวิชาการและการดำเนินการอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนพิการ จะทำให้มีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการกำหนดนโยบายแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีการวางแผนการดำเนินงานดำเนินการที่ชัดเจน มีการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อผลลัพธ์จากการประเมินและนำมาสรุป จัดลำดับแนวทางการปฏิบัติที่ดีขึ้นได้

¹⁷ ข้อมูลในส่วนนี้ได้จากการสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ราชเลขาธิการสภาการศึกษา หน้า 331-333

5. สำนักกองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและจำนวนที่เพียงพอ และมีโครงสร้างหรือกรอบอัตรากำลังที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ให้มีความเพียงพอ สามารถช่วยส่งเสริมโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษให้สามารถจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีมาตรการและแนวทางการสร้างแรงจูงใจครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรักในองค์กร มุ่งมั่นพัฒนางานในหน้าที่ และสามารถ พัฒนานักเรียนพิการ ได้อย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งมีการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพหรือการเพิ่มวิทยฐานะของบุคลากรในสำนักกองการศึกษา สถานศึกษาโดยจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติในการเพิ่มวิทยฐานะและความก้าวหน้าทางวิชาการของครูการศึกษาพิเศษ และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนให้ครอบคลุมบุคลากรในสำนักกองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย เวลานี้มีกฎหมายใหม่ต้องจบวุฒิสองชั้น ป.ตรี ทางด้านการศึกษาพิเศษจึงจะได้เงินพิเศษ เหตุผลหลักที่กำหนดว่าต้องสูงกว่า ป.ตรี เพราะมีความประสงค์ที่จะให้คุณครูที่มาดูแลเด็กพิเศษมีความรู้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของบุคลากรด้วย

7. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการจัดการศึกษาในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพิเศษ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อย มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ คุณภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดแตกต่างกันควรสามารถที่จะจัดการศึกษาให้เท่าเทียมกันได้ ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา โดยอาจขยายหรือปรับเปลี่ยนข้อกำหนดในการบริหารงบประมาณให้เหมาะสมกับการปฏิบัติยิ่งขึ้น เช่น ปรับปรุงหรือผ่อนคลายระเบียบปฏิบัติด้านบุคลากรและกรอบอัตรากำลังที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ว่าเงินเดือนและค่าจ้างต้องไม่เกินร้อยละ 40 ของรายจ่ายประจำปี ซึ่งอาจส่งผลให้บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการได้

8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพัฒนาหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการขึ้นมาโดยเฉพาะให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา เพื่อสามารถส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่องทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ หรือส่งเสริมความรู้ความเข้าใจกับ บุคลากรผู้ปกครอง และชุมชนที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาของคนพิการและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

9. ควรมีการพัฒนาสภาพบริบทในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนมากขึ้น โดยให้

ชุมชน ผู้ปกครองมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมากขึ้น รวมทั้งสร้างสัมพันธระหว่างครู โรงเรียน และผู้ปกครอง ให้มีทิศทางที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาและชุมชนให้มีมากขึ้น สามารถช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการได้

10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรรวบรวมโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จสามารถเป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อเป็นต้นแบบที่สามารถถ่ายทอดเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ อาจทำในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ วิกิทัศน์ E-learning หรือรูปแบบสื่อใดๆที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่รับข้อมูลข่าวสารได้

4.5 การถอดบทเรียน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษา ระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ และมีอิสระในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ และนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย คณะผู้วิจัยได้ค้นหาบทเรียนถึงแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถจะนำมาเป็นบทเรียนตัวอย่างที่ดีที่สุดให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ได้ โดยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.5.1 การศึกษาในระบบ

การศึกษานี้จะคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบ 5 โรงเรียน ประกอบด้วย

1. โรงเรียนวัดสุวรรณาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนวัดบางปะกอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
4. โรงเรียนพระยีน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดขอนแก่น
5. โรงเรียนเทศบาล 1 สตาวร สังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

4.5.2 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษานี้จะคัดเลือกการจัดการศึกษาของชุมชนในระดับท้องถิ่น ด้วยการสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. ศูนย์ฟื้นฟูและพัฒนาเด็กพิการตำบลชะเมา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.กองควาย จังหวัดน่าน
3. ส่งเสริมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี
4. ศูนย์การเรียนรู้การฟื้นฟูเด็กพิการตำบลในชุมชน เทศบาลตำบลทางพูน อำเภอ

เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รายละเอียดของโรงเรียนต้นแบบของการศึกษาในระบบ มีดังนี้

ถอดบทเรียนที่ 1 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม

ภาพรวมของโรงเรียน

(School Profile)

ชื่อสถานศึกษา (ภาษาไทย)	โรงเรียนวัดสุวรรณาราม
ชื่อสถานศึกษา (ภาษาอังกฤษ)	Watsuwannaram school
ชื่อย่อ	กบน สณ
เปิดสอนชั้น	ระดับชั้นปฐมวัย ถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ชื่อเว็บไซต์ของโรงเรียน	www.wswnr.com
E – mail address	watsuwannaram@hotmail.com
กลุ่มเขต	กรุงธนเหนือ
สำนักงานเขต	บางกอกน้อย
สถานที่ตั้ง	เลขที่ 375 / 2 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 32 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10700
โทรศัพท์	(02) 424-4087
โทรสาร	(02) 424-4087

1. ความเป็นมาของโครงการจัดการเรียนร่วม

ในปีการศึกษา 2534 กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งโรงเรียนวัดสุวรรณารามเป็นโรงเรียนหนึ่งในแปดแห่งที่จัดการศึกษาพิเศษ โดยมี ครูจากกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มาช่วยสอนในชั้นเรียนพิเศษ 1 ห้องเรียน ในปีการศึกษา 2539, 2541, 2544 และ 2546 สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้จัดอบรมครู ตามหลักสูตรอบรมครูการศึกษาพิเศษ พุทธศักราช 2531 (หลักสูตร 200 ชั่วโมง) โรงเรียนวัดสุวรรณารามได้ส่งครูเข้ารับการอบรมในหลักสูตรดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และได้ส่งเสริมให้ครูเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาพิเศษ

ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนวัดสุวรรณารามได้คืนอัตราครูจากกองการศึกษาพิเศษ แล้วนำครูของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมการศึกษาพิเศษเข้าทำการสอนแทนในชั้นเรียนพิเศษ 1 ห้องเรียน

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดสุวรรณารามค่อยๆ ขยายการจัดชั้นเรียนร่วมในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ตามลำดับ

ปีการศึกษา 2547 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลจัดการศึกษาพิเศษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร ได้ร่วมกับกรุงเทพมหานครพิจารณาคัดเลือกให้โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เป็นโรงเรียนแกนนำของโครงการโรงเรียนเรียนร่วมต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนแกนนำของโครงการจัดการเรียนร่วมสำหรับบุคคลออทิสติกที่มีความบกพร่องระดับมาก ไม่สามารถเรียนในชั้นเรียนร่วมได้ จึงทำให้โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนเป็นห้องคู่ขนานออทิสติก 1 ห้อง ซึ่งทำการสอนโดยครูการศึกษาพิเศษอัตราจ้างจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ในอัตราครู 2 คน : นักเรียน 4 คน แทนชั้นเรียนพิเศษเดิม แล้วปรับระบบการเรียนการสอน โดยให้ครูของโรงเรียนจัดการเรียนการสอนกิจกรรมบำบัดต่างๆ เพื่อช่วยเสริมพัฒนาการต่างๆ ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ สื่อเทคโนโลยีบำบัด การเล่นบำบัด ธาราบำบัด การงานบำบัด การสอนเสริมวิชาการ เป็นต้น

ปีการศึกษา 2550 ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง ได้นำครูอัตราจ้างคืน เพื่อให้สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษในห้องคู่ขนานออทิสติกแทน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครจึงให้โรงเรียนดำเนินการสอนโดยครูของโรงเรียน

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 - ปัจจุบัน โรงเรียนวัดสุวรรณารามจัดชั้นเรียนพิเศษ ห้อง 1 - 2 ชั้นเรียนร่วมในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ภายใต้ นโยบายของ กรุงเทพมหานครที่ให้อัตราค่าจ้างของครู 1 คน : นักเรียน 25 คน (โดยนำจำนวนเด็กปกติรวมกับจำนวนของเด็กพิเศษหารด้วย 25) ทำให้เสียอัตรากำลังไปที่ชั้นเรียนพิเศษ จึงส่งผลให้ครูทุกคนในแต่ละสายชั้นต้องรับภาระหนักในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนปกติและรับภาระในการดูแลพัฒนาส่งเสริมเด็กพิเศษเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการเรียนการสอนในแต่ละปีการศึกษาดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนวัดสุวรรณารามทุกคน จึงมีการวางแผนและประสานงานร่วมกัน เพื่อปรับระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

2. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

โรงเรียนได้นำการจัดการศึกษาพิเศษมากำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ดังนี้

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน (Vision)

โรงเรียนวัดสุวรรณารามมุ่งพัฒนาการศึกษาต่อเนื่อง ประเทืองภูมิปัญญา รักษาวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมคุณธรรม ผู้นำการศึกษาพิเศษ

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาครูผู้สอนให้จัดกระบวนการศึกษาอย่างมีคุณภาพประสิทธิภาพ โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ
2. พัฒนานักเรียนให้มีความรู้และทักษะวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สามารถคิดวิเคราะห์ใช้วิจารณญาณแก้ปัญหาได้
3. ส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้อย่างมีความสุข
5. ส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

3. นโยบายการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน

1. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านการศึกษาพิเศษแก่บุคลากร ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนวัดสุวรรณารามทุกคน และเผยแพร่ความรู้แก่บุคคลอื่นที่สนใจ
 - 1.1 โรงเรียนวัดสุวรรณารามได้จัดอบรมส่งเสริมความรู้ให้แก่ครู บุคลากร และผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ปีละ 1 - 2 ครั้ง
 - 1.2 โรงเรียนวัดสุวรรณารามให้ความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่มาติดต่อ ขอศึกษาขอข้อมูล และรับเชิญไปเป็นวิทยากรการศึกษาพิเศษทั้งในและนอกหน่วยงาน
2. จัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติอย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อการศึกษาที่เหมาะสมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล
 - 2.1 โรงเรียนมีการพิจารณาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลว่า ควรเรียนลักษณะใด เรียนชั้นเรียนพิเศษหรือเรียนชั้นเรียนร่วม เรียนร่วมเต็มเวลาหรือเรียนร่วมบางเวลา ควรเรียนชั้นใด
 - 2.2 การจัดเด็กเข้าเรียนทุกห้อง จะมีเด็ก 3 กลุ่ม เด็กเรียนเก่ง เด็กเรียนปานกลาง เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และในชั้นเรียนพิเศษจะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเท่านั้น
3. ให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมกับเด็กปกติในทุกกิจกรรม
เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนได้รับโอกาสให้ทำกิจกรรมทุกอย่างเหมือนเด็กปกติ แต่ครูประจำชั้นจะพิจารณาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลว่า จะร่วมกิจกรรมได้มากน้อยเพียงใด หรือกิจกรรมใดบ้าง

4. จัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ได้มีการจัดกิจกรรมบำบัดเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนวัดสุวรรณาราม

การจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนวัดสุวรรณารามเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งมีความบกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางร่างกาย สุขภาพ และออทิสติก เพื่อให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามศักยภาพของเด็ก อีกทั้งให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียนได้ ตลอดจนดำรงชีวิตด้วยตนเองอยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างมีความสุข

5. มาตรฐานการศึกษาพิเศษของโรงเรียนวัดสุวรรณาราม

5.1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้

1.1 มีวินัย

1.2 มีความรับผิดชอบ

1.3 ประหยัดออมทรัพย์

1.4 ปฏิบัติตนตามหลักธรรมเบื้องต้นทางศาสนา

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียนได้

ตัวบ่งชี้

2.1 ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้

2.2 มีทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้

2.3 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรม/โครงการต่างๆ ของโรงเรียนได้

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้

3.1 สามารถสื่อสารหรือสื่อความคิดด้วยวิธีต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียน

3.2 มีความรู้ความสามารถตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือตามหลักสูตรของโรงเรียน ซึ่งลดเกณฑ์การประเมินผลให้เป็นรายบุคคล

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตด้วยตนเองอยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างมีความสุข
ตัวบ่งชี้

- 4.1 สามารถดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายและดูแลสุขภาพของตนเองได้
- 4.2 รู้จักป้องกันตนเองให้ปลอดภัยได้อย่างเหมาะสม
- 4.3 กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น
- 4.4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

5.2 มาตรฐานด้านการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 5 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ในการจัดการศึกษาพิเศษ
ตัวบ่งชี้

- 5.1 มีคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 5.2 มีความรู้ และแสวงหาความรู้ในการจัดการศึกษาพิเศษ
- 5.3 มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน
- 5.4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

มาตรฐานที่ 6 ครูมีความสามารถในการจัดการศึกษาพิเศษให้กับผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตัวบ่งชี้

- 6.1 มีการวิเคราะห์ศักยภาพและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 6.2 มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 6.3 มีการติดตามประเมินผลศักยภาพและพัฒนาการของผู้เรียน
- 6.4 มีการรายงานการประเมินผลศักยภาพและพัฒนาการของผู้เรียน

5.3 มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 7 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาพิเศษ

ตัวบ่งชี้

- 7.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 7.2 มีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาพิเศษ

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการจัดการศึกษาพิเศษอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้

- 8.1 มีการจัดระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวและปรับเปลี่ยนได้เหมาะสม

ตามสถานการณ์

8.2 มีการพัฒนา สนับสนุนครู ผู้ปกครองและบุคลากรให้มีความรู้ในการจัดการศึกษาพิเศษ

8.3 มีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้และประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับศักยภาพและพัฒนาการของผู้เรียน

8.4 มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

8.5 มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับสิทธิต่างๆ และโอกาสในการเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรม/โครงการต่างๆ ของโรงเรียน

5.4 มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ

ตัวบ่งชี้

9.1 มีการร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อพัฒนางานการจัดการศึกษาพิเศษ

9.2 เป็นแหล่งวิทยากรและบริการข้อมูลความรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษ

6. บุคลากรในการจัดการเรียนร่วม

โรงเรียนวัดสุวรรณารามมีข้าราชการครูและลูกจ้างทั้งหมด 37 คน ทุกคนมีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษทุกคน โดยแยกเป็นกลุ่มดังนี้

1. ข้าราชการครูที่สำเร็จการศึกษาสาขาการศึกษาพิเศษ จำนวน 6 คน

1.1 ปริญญาโท 2 คน

1.2 ประกาศนียบัตรบัณฑิต 4 คน

2. ข้าราชการครูที่ผ่านการอบรมการศึกษาพิเศษ หลักสูตร 200 ชั่วโมง จำนวน 4 คน

3. ข้าราชการครูและลูกจ้างที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ โดยโรงเรียนจัด จำนวน 27 คน

7. การคัดแยกเด็กพิเศษ

1. ตลอดปีการศึกษา ครูประจำชั้นตรวจสอบเบื้องต้น หากพบว่า นักเรียนมีความบกพร่องทางการเรียน จึงส่งต่อคณะกรรมการของโครงการจัดการเรียนร่วมที่ผ่านการอบรมการคัดกรอง

2. คณะกรรมการของโครงการ โครงการจัดการเรียนร่วมคัดแยกเบื้องต้นแล้ว คาดว่าเด็กที่มีความบกพร่องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนมาก จะดำเนินการต่อไปนี้

2.1 เชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อให้เข้าใจปัญหาการเรียนของเด็ก และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็ก การเข้ารับการตรวจเพื่อขอใบรับรองจากแพทย์ และการช่วยเหลือของโครงการจัดการเรียนร่วม

2.2 หากผู้ปกครองไม่นำนักเรียนไปพบแพทย์ โรงเรียนจะให้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลเสียที่เกิดขึ้นกับเด็กซึ่งส่งผลทำให้นักเรียนไม่สามารถเข้าโครงการจัดการเรียนร่วมได้ และต้องมีการเรียนการสอนตลอดจนการวัดและประเมินผลเหมือนเด็กปกติ

3. หากคณะกรรมการของโครงการ โครงการจัดการเรียนร่วม คัดแยกเบื้องต้นแล้วพบว่าเด็กมีความบกพร่องในระดับน้อย ซึ่งครูและเพื่อนสามารถช่วยเหลือแนะนำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าว จึงเรียนไปอย่างช้าๆ ได้ โดยมีคณะกรรมการของโครงการ โครงการจัดการเรียนร่วมให้การรับรองว่า มีความบกพร่องแต่อยู่ในระดับเรียนได้ เพื่อให้การช่วยเหลืออย่างเป็นระบบต่อไป

8. การรับนักเรียนใหม่

1. ในภาคเรียนที่ 2 ครูประจำชั้นร่วมกับคณะกรรมการ โครงการจัดการเรียนร่วม พิจารณาเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนอยู่เป็นรายบุคคลว่า เด็กควรอยู่ในชั้นเรียนเดิม หรือได้เลื่อนขึ้นชั้นเรียนใหม่ มีเด็กที่สำเร็จการศึกษาจำนวนเท่าใด สามารถรับเด็กใหม่ได้เท่าใดเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการรับสมัครเด็กพิเศษเสนอต่อผู้บริหาร

2. การรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าโครงการ โครงการจัดการเรียนร่วม มี 2 ระบบดังนี้

2.1 รับเด็กที่คัดแยกในโรงเรียนส่งต่อแพทย์ เมื่อได้รับใบรับรองแพทย์หรือจดทะเบียนคนพิการแล้วเข้าโครงการจัดการเรียนร่วม

2.2 และจากข้อ 2.1 ถ้าจำนวนเด็กของโครงการโครงการจัดการเรียนร่วมไม่ครบ จะพิจารณารับสมัครสอบเด็กพิเศษประเภทบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลออทิสติก บุคคลที่มีความบกพร่องด้านสุขภาพที่มีใบรับรองแพทย์หรือจดทะเบียนคนพิการแล้ว เข้าเรียนในชั้นเรียนร่วมในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 จำนวนไม่เกิน 3 คน

9. การจัดกลุ่มนักเรียน เพื่อจัดชั้นเรียน

1. เด็กเรียนเก่ง พิจารณาจากผลการเรียนอยู่ในระดับเรียนดี คือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 75 - 100 อีกทั้งมีพฤติกรรมเรียบร้อย มีความรับผิดชอบ สามารถเป็นผู้นำ หรือผู้

ตามที่ได้

2. เด็กเรียนปานกลาง พิจารณาจากผลการเรียนอยู่ในระดับเรียนปานกลาง คือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 65 - 75 และในการเรียนเมื่อได้รับการแนะนำหรือชี้แนะ ก็สามารถทำได้

3. เด็กที่มีความต้องการพิเศษ แบ่งเป็น 4 กลุ่มย่อย คือ

3.1 เด็กกลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่เรียนไม่เต็มความสามารถ เนื่องจากมีปัญหาครอบครัว ขาดการดูแลเอาใจใส่ที่ดี ทำให้เด็กขาดความรับผิดชอบในการทำงาน บางคนมีปัญหาพฤติกรรมเกรี้ยว ขอบรังแกคนอื่น ก่อความวุ่นวายในชั้นเรียน และบางคนมีผลการเรียนต่ำ

3.2 เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กที่ได้จดทะเบียนรับรองความพิการแล้ว หรือ มีใบรับรองแพทย์ระบุว่า มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ต่ำกว่า 70 หรือเป็นเด็กออทิสติก, หรือมีความบกพร่องทางสุขภาพ จำนวน 31 คน

3.3 กลุ่มต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย หมายถึง เด็กที่ได้รับการรับรองจากนักจิตวิทยาคลินิก หรือแพทย์ระบุว่า ระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (IQ 70 - 89) มีการเรียนรู้ช้ากว่าเด็กในระดับเดียวกัน จำนวน 12 คน

3.4 กลุ่มเกณฑ์เฉลี่ย หมายถึง เด็กที่ได้รับการรับรองจากนักจิตวิทยาคลินิกหรือแพทย์ระบุว่า ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ 90 ขึ้นไป) แต่มีความสามารถด้านการอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคำนวณ ต่ำกว่าเด็กในระดับเดียวกัน ทั้ง 4 ด้านหรือมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แต่มีความสามารถหนึ่งหรือสองด้าน ต่ำกว่าเด็กในระดับเดียวกัน จำนวน 19 คน

10. การจัดชั้นเรียน

1. ชั้นเรียนพิเศษ

ห้อง 1

- เป็นชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 สำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 6 - 8 คน
- รับเด็กพิเศษที่เรียนร่วมแล้ว มีปัญหาไม่สามารถเรียนร่วมเต็มเวลาได้ มาเรียนในชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลา หรือเรียนร่วมในชั้นปกติบางเวลา

ห้อง 2

- เป็นชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 6 - 8 คน
- รับเด็กพิเศษ ชั้นเรียนพิเศษ ห้อง 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
- รับเด็กพิเศษที่เรียนร่วมแล้ว มีปัญหาไม่สามารถเรียนร่วมเต็มเวลาได้ มาเรียนในชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลา หรือเรียนร่วมในชั้นปกติบางเวลา

2. ชั้นเรียนร่วมชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 , ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6¹⁹

ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2

- เป็นชั้นเรียนสำหรับเด็กพิเศษที่ได้รับการคัดแยกจากชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และมีใบรับรองแพทย์

- รับเด็กพิเศษที่สมัครสอบ แล้วผ่านการทดสอบว่า น่าจะสามารถเรียนร่วม ได้ดีที่สุด
- มีชั้นเรียนร่วม 1 ห้องเรียน รับเด็กพิเศษ 3 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3

- รับเด็กพิเศษที่เลื่อนชั้นเรียนจากชั้นเรียนเดิม

- ทุกชั้นเรียนจะจัดเด็กเป็น 3 กลุ่ม แล้วเฉลี่ยทุกกลุ่มเท่าๆ กัน คือ เด็กเรียนเก่ง เด็กเรียนปานกลาง เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- แต่จะมีสายชั้น จะมีชั้นเรียนร่วม 1 ห้องเรียน ที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มเด็กพิเศษเรียนอยู่ เพราะชั้นเรียนในระดับนี้ เด็กพิเศษต้องได้รับการดูแลเพื่อให้ปรับตัวในการเรียนร่วมได้ จึงเรียนกับครูประจำชั้นเป็นส่วนใหญ่

- เด็ก 3 กลุ่มเรียนเหมือนกัน แต่การให้งาน การวัดประเมินผล จะมีความยืดหยุ่นตามศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคล

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

- รับเด็กพิเศษที่เลื่อนชั้นเรียนจากชั้นเรียนเดิม

- ทุกชั้นเรียนจะจัดเด็กเป็น 3 กลุ่ม แล้วเฉลี่ยทุกกลุ่มเท่าๆ กัน คือ เด็กเรียนเก่ง เด็กเรียนปานกลาง เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพราะเป็นชั้นเรียนที่ครูเวียนสอนเป็นรายวิชา

- เด็ก 3 กลุ่มเรียนเหมือนกัน แต่การให้งาน การประเมินผล จะมีความยืดหยุ่นตามศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคล

3. ชั้นเรียนนอกโรงเรียน

- เป็นการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ

- รับแบบฝึกหัด ใบงาน ข้อสอบเก็บคะแนนจากชั้นเรียนร่วมไปทำที่บ้าน แล้วมาสอบปลายภาคเรียนที่โรงเรียน

¹⁹ ตามเรดปาร์ตเรียนตามความเหมาะสม ขึ้นกับจำนวนเด็กพิเศษในชั้นเรียนพิเศษ ปัญหาของเด็กพิเศษในชั้นเรียนร่วม อัตรากำลังของครู จำนวนเด็กปกติ จำนวนเด็กพิเศษ

11. การจัดการเรียนการสอน

1. ชั้นเรียนพิเศษ ห้อง 1, 2

1.1 สอนเป็นรายบุคคลตามความสามารถของนักเรียน โดยจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล (IEP)

- คณิตศาสตร์ เน้นการบวก ลบ คูณ หาร ด้วยตนเองตามความสามารถของเด็ก หรือใช้เครื่องคิดเลขในการทำแบบฝึกหัด เรียนตามที่ระบุในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล
- ภาษาไทย เน้นการลอกงานบนกระดานดำหรือสมุดได้ และฝึกการอ่าน เรียนตามที่ระบุในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล
- เด็กที่เรียนร่วมบางเวลาจะไปเรียนร่วมในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทยตามตารางสอนของชั้นเรียนร่วม
- เรียนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อให้เด็กได้รู้จักการทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
- เรียนกิจกรรมบำบัด เพื่อเสริมพัฒนาการ

1.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล

- ภาษาไทย คณิตศาสตร์ หนึ่งแผน/ทำเป็นรายสัปดาห์/รายบุคคล ทำบันทึกพัฒนาการหลังสอนเป็นรายบุคคล
- บูรณาการ หนึ่งแผน/ทำเป็นรายวัน/นักเรียนทั้งหมด ทำบันทึกพัฒนาการหลังสอนเป็นรายบุคคล

1.3 การประเมินผล

- ประเมินผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล โดยสรุปพัฒนาการเสนอต่อผู้บริหาร ผู้ปกครอง ทั้ง 2 ภาคเรียน
- สิ้นปีการศึกษา จึงสรุปพัฒนาการว่า พัฒนาได้ตามเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร ถ้าเป็นไปตามเป้าหมายก็ให้เลื่อนชั้นได้ ถ้าไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็อาจซ้ำชั้นได้ แต่ไม่ควรซ้ำเกิน 1 ปี
- สำหรับเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะได้ใบรับรองการจบเหมือนเด็กปกติ

2. ชั้นเรียนร่วมชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 , ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6

2.1 การเรียนการสอน

- เมื่อทุกห้องเรียนมีเด็กเรียนเก่ง เด็กเรียนปานกลาง เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กจะเรียนตามหลักสูตรทุกวิชา แต่มีการปรับลดงาน ใช้เพื่อนช่วยเพื่อน แล้วครูสอนซ่อมเสริมให้ตอนเลิกเรียน และเสริมด้วยกิจกรรมบำบัด
- ชั้นอนุบาล, ป.1 – ป.3 ครูประจำชั้นจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ

รายบุคคล ที่นำความสามารถของนักเรียนกับสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษามาปรับลดให้เหมาะสม เพื่อกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาในหนึ่งปีการศึกษา ส่วน ป.4 – 6 ไม่ได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล เพราะครูเวียนสอนเป็นรายวิชา

- เอกสารการเรียนรู้ทำเหมือนเด็กปกติ

2.2 การประเมินผล

- วัดประเมินผลระหว่างเรียน โดยลดงานและแนะนำในขณะเรียน เพื่อให้เด็กสามารถทำงานต่างๆ ได้

- การประเมินผลปลายภาคเรียน ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสอบเหมือนเด็กปกติ โดยไม่ได้ช่วยเป็นพิเศษ

- ครูนำคะแนนระหว่างเรียนรวมกับคะแนนสอบปลายภาค เพื่อเทียบเกณฑ์การประเมินผลเหมือนเด็กปกติ โดยอย่างน้อยได้เกรด 1

3. กิจกรรมบำบัด

1. จัดทำตารางสอนกิจกรรมบำบัด โดยเน้นการสอนเด็กพิเศษในชั้นเรียนพิเศษทุกวัน

2. จัดทำตารางสอนกิจกรรมบำบัด โดยให้เหมาะสมไม่กระทบกับการเรียนในชั้นเรียนร่วมโดยสอนสัปดาห์ละ 1 – 2 ชั่วโมง

3. กิจกรรมที่จัดได้แก่ ศิลปะบำบัด โยคะ คอมพิวเตอร์ การร้องเพลง เป็นต้น สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของบุคลากร

12. ความสำเร็จของโครงการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนวัดสุวรรณาราม สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

หากกล่าวถึงความสำเร็จของโครงการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนวัดสุวรรณาราม ที่ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง จึงส่งผลทำให้

1. คณะกรรมการภายนอกจากโครงการต่างๆ ที่มาตรวจเยี่ยม โรงเรียนและบุคลากรภายนอกที่มาโรงเรียนชื่นชมโครงการจัดการเรียนร่วม และการทำผลงานโครงการต่างๆ จะมีผลงานของเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย

2. มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาล นักศึกษามหาวิทยาลัยต่างๆ มาสังเกตการณ์สอน ศึกษาข้อมูล ประสานความร่วมมือต่างๆ

3. บุคลากรของโรงเรียนได้รับเชิญเป็นวิทยากร และโรงเรียนเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนร่วม

4. มีการบันทึกเทปรายการโทรทัศน์ต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

5. โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาเด็กใน
ทุกๆ ด้าน เช่น เช่น บริษัทซีพีออยล์ ในการสอนกีฬาหมากล้อม ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
สำนักงานเขตบางกอกน้อยในการสอนปั้นดิน และมีวิทยากรภายนอกมาสอนโยคะ เป็นต้น

โครงการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนวัดสุวรรณารามประสบความสำเร็จได้เนื่องจาก
องค์ประกอบดังนี้

ด้านที่ 1 : ผู้บริหารได้จัดระบบการบริหารจัดการเรียนร่วมควบคู่กับการจัดการเรียน
แบบปกติโดยมีการบริหารจัดการเรียนร่วมแบบ P D C A ²⁰ โดยร่วมกันวางแผนการดำเนินงานกับ
คณะกรรมการของโครงการและผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้

1. ผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ปกครองมีความรู้ มีความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วม

2. มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วมว่าไม่ใช่เป็นการเพิ่มภาระงาน แต่เป็นการเปิด
โอกาสทางการศึกษาและให้ความเสมอภาคในการที่เด็กจะได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

3. จากธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกัน การจัดการเรียนร่วมช่วยลดภาระ
ให้กับครู ที่จะจัดการเรียนการสอนให้กับความแตกต่างนั้น

4. ครูและบุคลากรของโรงเรียนทุกคนมีความเมตตา ให้ความรัก ความเอื้ออาทรแก่เด็ก
ที่มีความต้องการพิเศษ จึงสอนและช่วยเหลือเด็กทุกคน ครูผู้สอนเมื่อพบเจอปัญหา หรือพฤติกรรมของ
เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ในแต่ละวันจะมีพฤติกรรมบางอย่างที่แตกต่างกันไปก็จะนำมาพูดคุย
แลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะเพื่อหาวิธีการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ทำให้ทุกคนเกิดความเข้าใจนักเรียนกลุ่ม
นี้มากยิ่งขึ้น

5. ผู้ปกครองมีการติดต่อประสานสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอน เพื่อรับทราบพัฒนาการ
พฤติกรรมของลูก อีกทั้งมีการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 2 : ตัวของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทบุคคลที่มีความบกพร่องทาง
สติปัญญา และออทิสติก มีพัฒนาการที่ดีสามารถเรียนและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติได้ทุกกิจกรรม
หลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว จากการติดตามผลนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถช่วยเหลือ
ตนเองได้ ปรับตัวเข้ากับนักเรียนและบุคคลรอบข้างได้เป็นอย่างดี สามารถติดต่อสื่อสารเบื้องต้นกับ
ผู้ปกครองได้ อีกทั้งมีการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้โดยเรียนรู้ร่วมกับเด็กปกติได้เป็น

²⁰ คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย เมื่อได้วางแผนงาน (P) นำไปปฏิบัติ (D) ระหว่างการปฏิบัติก็ดำเนินการ
ตรวจสอบ (C) พบปัญหาก็ทำการแก้ไขหรือปรับปรุง (A) การปรับปรุงก็เริ่มจากการวางแผนก่อน วนไปได้เรื่อยๆ จึงเรียก
วงจร PDCA

อย่างดี จนเป็นที่ยอมรับจากโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสุวรรณพลับพลาวิทยาคม โรงเรียนจิโนรส โรงเรียนสวนอนันต์ นอกจากนี้ นักเรียนสามารถช่วยผู้ปกครองในการประกอบอาชีพได้ เช่น หั่นผัก คัดเงิน ดำจาน และส่งของได้

ด้านที่ 3 : ตัวของนักเรียนปกติที่ใช้ชีวิตร่วมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนร่วม โดยสิ่งหนึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ ความเข้าใจ และเอื้ออาทรต่อเด็กพิเศษ บ่อยครั้งที่เห็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น เด็กบางคนสมาธิสั้น เพื่อนเด็กปกติจะเตือนหรือถามว่า “ทานยาหรือยัง” “มีน้ำหรือเปล่า” “เอากรรบ้านมาส่งครูซิ” “เข้าแถวให้ตรงซิ” และช่วยกันดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียน หรือเรื่องส่วนตัว นอกจากนี้ในการช่วยเหลือยังใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในชั้นเรียนร่วมจะมีเพื่อนช่วยเพื่อนคอยช่วยเหลือเป็นพิเศษอีกด้วย

ด้านที่ 4 : ผู้ปกครอง / ชุมชน ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดโครงการการศึกษาพิเศษอย่างต่อเนื่อง อาทิ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเมื่อทางโรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ปกครอง หรือจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือมีการพบปะกับครูผู้สอนในชั้นเรียนร่วมเพื่อมาพูดคุย / สื่อสาร / แลกเปลี่ยน วิธีการปรับพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้ผู้ปกครองบางคนมีการติดต่อกับครูผู้สอน ทั้งมาพบด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ อย่างสม่ำเสมอ²⁰

1.3. ปัญหา / อุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนร่วม

ในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนร่วมนี้ ปัญหา หรืออุปสรรคที่พบ สามารถระบุได้ดังนี้

1. **การบริหารจัดการ** มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาสมัครเรียนเป็นจำนวนมาก แต่กรุงเทพมหานครมีนโยบายการจัดอัตราค่าจ้างของครู คือ เด็กจำนวน 25 คนต่อ ครู 1 คน ไม่มีการกำหนดอัตราค่าจ้างของครูให้กับชั้นเรียนพิเศษ ถ้าโรงเรียนจัดชั้นเรียนพิเศษ จะส่งผลกระทบให้ครูทุกคนต้องรับภาระการสอนเพิ่ม ประกอบกับมีเด็กพิเศษแฝงอยู่ในชั้นเรียนปกติ ที่ควรได้รับการช่วยเหลือก่อน จึงเป็นสาเหตุที่โรงเรียนไม่สามารถรับเด็กพิเศษที่มีใบรับรองแพทย์หรือจดทะเบียนคนพิการในชั้นเรียนพิเศษได้

2. **เด็กที่มีความต้องการพิเศษ** เรียนช้าและทำงานต่างๆ ได้ช้ากว่าเด็กปกติ ทำให้การเรียนการสอนในชั้นเรียน ไปได้ช้ากว่าปกติ บางคนมีปัญหาด้านพฤติกรรม/อารมณ์ ส่งผลให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนต้องสะดุด เพราะเด็กปกติเสียสมาธิในการเรียน ครูต้องหยุดสอน เพื่อปรับ

²⁰ คู่มือแผนก จ กรณีศึกษาเบื้องต้น

พฤติกรรมของเด็กพิเศษ และจากการที่พบเด็กกลุ่มแฝงจึงส่งผลทำให้มีจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์โดยรวมของโรงเรียนต่ำ และส่งผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน และครูผู้สอนทุกคนจำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นสองเท่าด้วย

3. เด็กปกติ บางคนมีพฤติกรรมเกรี้ยว จะชอบพูดหรือช่วยเด็กพิเศษ เพื่อให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกไป

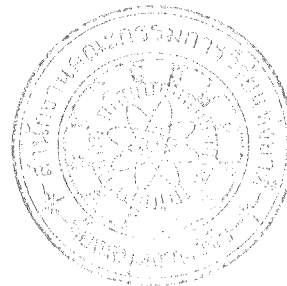
4. ผู้ปกครองของเด็กพิเศษ เด็กในชั้นเรียนปกติที่ได้รับการคัดแยก และได้รับการตรวจสอบว่าเป็นเด็กพิเศษ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะไม่ยอมรับความบกพร่องของเด็ก จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจและวิธีปฏิบัติต่อลูกที่ถูกวิธี ส่งผลทำให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาที่ถูกต้อง

5. สื่อ / วัสดุ / อุปกรณ์ มีไม่เพียงพอกับการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนร่วม ซึ่งในชั้นเรียนร่วมจะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษหลากหลายประเภท เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติก ฯลฯ ซึ่งจำเป็นที่ครูจะต้องผลิตสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กแต่ละประเภท ซึ่งในทางปฏิบัติครูมีภาระงานค่อนข้างมาก จึงทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติ

6. โรงเรียนวัดสุวรรณารามมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ข้าราชการครู บุคลากรและผู้ปกครองของเด็ก แต่งบประมาณที่ กทม.จัดสรรให้น้อยเกินไป ทำให้วิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญไม่ได้ตามความต้องการ

ถอดบทเรียนที่ 2 โรงเรียนวัดบางปะกอก

โรงเรียนวัดบางปะกอก

1. ข้อมูลทั่วไป

อักษรย่อโรงเรียน	กรณ .บก.
ปรัชญาประจำโรงเรียน	การศึกษา นำทาง สร้างชีวิต
คำขวัญของโรงเรียน	โลกทัศน์กว้างไกล มีน้ำใจสามัคคี เป็นคนดีของสังคม
คติพจน์	มองให้ไกล ไปให้ถึง

2. ประวัติโรงเรียนวัดบางปะกอก

โรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ ตั้งอยู่เลขที่ 124 ซอยสุขสวัสดิ์ 19 แขวงบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่จำนวน 8 ไร่ 2 งาน เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2472 โดยใช้ศาลาการเปรียญและศาลาดินของวัดบางปะกอกเป็นสถานศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน มีพระครูประศาสน์สิกขกิจ ขณะนั้นดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดบางปะกอก ต่อมา มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปีจนสถานที่เรียนคับแคบ ท่านพระครูประศาสน์สิกขกิจ นายล้อม ฝักอุดม นายทิม รอดประเสริฐ และกรรมการศึกษาอื่นๆ ได้รวบรวมเงินจำนวน 6,430 บาท มอบให้แก่ นายอำเภอราชบุรีบูรณะ เพื่อสมทบทุนสร้างโรงเรียนและตั้งชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนวัดบางปะกอก” และดูแลโดยศึกษาธิการจังหวัดธนบุรีและศึกษาธิการอำเภอราชบุรีบูรณะ

ปี 2502 โรงเรียนได้รับมอบหมายให้เป็นโรงเรียนปรับปรุงทางวิชาการของจังหวัดธนบุรี ปี 2509 จังหวัดธนบุรีได้ปรับรูปแบบการบริหารเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี โรงเรียนพร้อมครู – นักเรียนและทรัพย์สิน จึงโอนไปสังกัดการบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี โดยสังกัดกับกองการศึกษา ประชาบาล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ปี 2515 กรุงเทพฯและจังหวัดธนบุรี ได้รวมเป็นจังหวัดเดียวกัน เรียกว่า “กรุงเทพมหานคร” โดยมีสำนักงานการศึกษาและสำนักงานเขต โดยงานการศึกษาซึ่งมีศึกษาธิการเขต เป็นหน่วยงานดูแลโรงเรียน

ปี 2520 ได้รับงบประมาณกรุงเทพมหานคร และเงินจากสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบางปะกอก สร้างห้องประชุม 1 หลัง และต่อมาในปีเดียวได้รับงบประมาณ กรุงเทพมหานคร สร้างอาคารเรียน ตึก 3 ชั้น 12 ห้องเรียน แบบ ส.น.ศ.385 เป็นเงิน 1,650,000 บาท

วันที่ 30 เมษายน 2542 ได้รับอนุมัติจากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ให้เปิดสอน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน ในปีการศึกษา 2542

ปี พ.ศ. 2547 ได้รับงบประมาณกรุงเทพมหานคร สร้างอาคารเรียน ตึก 5 ชั้น 15 ห้องเรียน แบบ สน.ศ.385 มีห้องน้ำในตัวอาคารเรียน และชั้นล่างเป็นใต้ถุนโล่ง

ปี พ.ศ. 2550 ได้รับงบประมาณกรุงเทพมหานครและเงินอุดหนุนสร้างอาคารเรียนตึก 5 ชั้น 15 ห้องเรียน แบบ สน.ศ.385 ชั้นล่างเป็นใต้ถุนโล่ง เป็นเงิน 11,498,220 บาท

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีคุณธรรม

มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สัมพันธชุมชน รักความเป็นไทย

ใส่ใจสิ่งแวดล้อม พร้อมก้าวทันเทคโนโลยี ดำรงชีพออย่างมีความสุข

พันธกิจ

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยยึดหลักคุณธรรม
2. จัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล

3. สร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รักความเป็นไทยเกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

4. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและก้าวทันเทคโนโลยี

เป้าหมาย

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
2. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

3. มีความภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย

4. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

6. มีทักษะกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีจิตสำนึกที่ดี และมีวินัยในตนเอง

2. ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์

3. สะอาด ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ เสียสละ กตัญญู

4. รักสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย
5. มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

จำนวนนักเรียนของโรงเรียน

นักเรียนทั้งหมด	2, 717 คน
นักเรียนชาย	1,341 คน
นักเรียนหญิง	1,370 คน

3. การรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

โรงเรียนวัดบางปะกอกเปิดรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาประเภทดาวน์ซินโดรม เข้าเรียนในห้องเรียนพิเศษ โดยมีเกณฑ์การรับสมัครดังต่อไปนี้

1. นักเรียนมีอายุตั้งแต่ 7 – 18 ปี
2. มีใบรับรองแพทย์หรือสมุดประจำตัวคนพิการโดยระบุว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาประเภทดาวน์ซินโดรม ไม่มีความพิการซ้ำซ้อนอื่น
3. มีระดับ IQ 50 ขึ้นไป โดยมีตรวจวัดในปีการศึกษาที่เข้าสมัครเรียน
4. มีชื่อในทะเบียนบ้านเขตราษฎร์บูรณะ

4. จำนวนและประเภทเด็กพิเศษ

โรงเรียนวัดบางปะกอกปัจจุบันมีเด็กพิเศษทั้งสิ้น 38 คน ประกอบด้วยสติปัญญา 10 คน เรียนรู้ 11 คน อารมณ์/พฤติกรรม 9 คน และออทิสติก 8 คน (รายละเอียดดูตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 ประเภทเด็กพิเศษจำแนกตามชั้นเรียน

ที่	ระดับชั้น	ประเภทความบกพร่อง																				
		สติ ปัญญา		เรียน รู้		การ มองเห็น		การ ได้ยิน		การพูด/ ภาษา		ร่างกาย/ สุขภาพ		อารมณ์/ พฤติกรรม		เอกลักษณ์		ซ้ำซ้อน		รวม นักเรียนพิการ		
ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	รวม		
1	อนุบาล 1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
2	อนุบาล 2 (เรียนร่วม)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	
3	ประถมศึกษาปีที่ 1 (เรียนร่วม)	0	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	5	3	8
4	ประถมศึกษาปีที่ 2 (เรียนร่วม)	3	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	8	1	9
5	ประถมศึกษาปีที่ 3 (เรียนร่วม)	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	3	5
6	ประถมศึกษาปีที่ 4 (เรียนร่วม)	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	2	0	0	0	6	2	8
7	ประถมศึกษาปีที่ 5 (เรียนร่วม)	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	3
8	ประถมศึกษาปีที่ 6 (เรียนร่วม)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	2	1	3
9	มัธยมศึกษาปีที่ 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	มัธยมศึกษาปีที่ 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	มัธยมศึกษาปีที่ 3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม		4	6	7	4	0	0	0	0	0	0	0	0	8	1	5	3	0	0	25	13	38
รวมทั้งสิ้น		10		11		0		0		0		0		9		8		0		38		

5. จำนวนครูที่สอนสอนเด็กพิเศษ

โรงเรียนวัดบางปะกอกปัจจุบันมีจำนวนครูและบุคลากรทั้งหมดทั้งสิ้น 140 คน แต่มีครูที่สอนสอนเด็กพิเศษ ดังนี้

ครูสอนเด็กพิเศษในชั้นเรียนปกติ 11 คน

ครูที่จบการศึกษาพิเศษ 2 คน

รวม 13 คน

6. การจัดการเรียนการสอนเด็กพิเศษของโรงเรียนวัดบางปะกอก

โรงเรียนวัดบางปะกอกจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์แรกเพื่อเตรียมความพร้อม และพัฒนาทักษะของเด็กสู่การเรียนรู้ โดยเด็กจะได้รับการส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ และสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนวัดบางปะกอก ผู้ปกครอง และแพทย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด นักอรรถบำบัดบำบัด โดยใช้ "แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (I.E.P. - Individual Education Plan)" ที่คำนึงถึงความต้องการ และความเหมาะสมกับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล มีการจัดสภาพแวดล้อม และกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องและต่อเนื่องโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อช่วยส่งเสริม และพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ให้กับเด็ก เช่น ทักษะกลไกกล้ามเนื้อมัด

ใหญ่-มัดเล็ก การช่วยเหลือตนเอง สมาธิ การใช้ภาษา และการสื่อความหมาย ตลอดจนการเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการ ส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาพัฒนาเต็มศักยภาพ เพื่อให้มีอิสระในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีรูปแบบการจัดดังนี้

จัดการเรียนการสอนแบ่งเด็ก ออกเป็น 2 กลุ่ม

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาพอเรียนได้จัดการเรียนการสอน²¹ โดยหลักสูตรประถมศึกษาของเด็กปกติและปรับให้เหมาะสมกับนักเรียน เน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และฝึกอาชีพพื้นฐาน (เด็กเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ)
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาพอฝึกได้ใช้โปรแกรมพัฒนาสำหรับเด็กอายุ 0 – 7 ปี เป็นแนวทางการจัดแผนการสอนรายบุคคล ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก การช่วยเหลือตนเอง และสังคมนิสัย ทักษะการพูด การใช้ภาษา เหาวัปัญญา การเตรียมพร้อมทางวิชาการ การฝึกทักษะการดำรงชีวิตในสังคม สำหรับเด็กวัยรุ่น เน้นทักษะทางสังคม และฝึกทักษะพื้นฐานอาชีพ (เด็กเรียนในห้องเรียนพิเศษ)

7. การคัดกรอง

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบโดยมีครูที่ผ่านการอบรมมา

1. Draw A Person : A Quantitative Scoring System
2. Matrix Analogies Test : Expanded Form (MAT : EF)
3. KUS-SI Rating Scales : ADHD / LD /Autism (PDDs)
4. แบบประเมินพฤติกรรมคอนเนอร์ (Conner ' Rating Scales)
 - แบบประเมินพฤติกรรมคอนเนอร์สำหรับผู้ปกครอง (Conner ' Parents Rating Scales)
 - แบบประเมินพฤติกรรมคอนเนอร์สำหรับครู (Conner ' Teacher Rating Scales)
5. แบบเติมประโยคให้สมบูรณ์

²¹ คู่มือแผนก จ. กรณีศึกษาห้องละ

8. การส่งต่อ

ในการคัดกรองนักเรียนหากพบว่านักเรียนคนใดมีภาวะเสี่ยง ทางโรงเรียนจะแนะนำให้ผู้ปกครองนักเรียนพานักเรียนไปพบแพทย์เฉพาะทางที่โรงพยาบาล เช่น โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามา โรงพยาบาลราชานุกูล โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ เมื่อได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ทางโรงเรียนจะจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน แต่ถ้าหากนักเรียนยังไม่มีความพร้อมในการเรียนทางโรงเรียนจะส่งไปเตรียมความพร้อมที่ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางหรือโรงพยาบาลก่อนเข้าเรียน

9. ปัญหาอุปสรรค

1. เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัด กทม. มีหลากหลายประเภทความพิการ ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากมีแตกต่างกันมาก
2. การบริหารงานของโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนต้องมีความชัดเจนในระเบียบ วิธีปฏิบัติ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรของ โรงเรียนในทุกระดับถึงความสำคัญถึงการสอนและการดูแลเด็กพิเศษ
3. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนวัดบางปะกอกแต่ละห้องมีจำนวนมาก ทำให้ไม่เหมาะสมกับการจัดการเรียนร่วมที่จะต้องมีนักเรียนพอเหมาะเพื่อให้ดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง
4. จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีอยู่ในโรงเรียนทำให้การดูแลช่วยเหลือทำได้ไม่เต็มที่
5. ในการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในห้องเรียนพิเศษไม่มีพี่เลี้ยงคอยดูแลทำให้ครูต้องรับภาระหนักในการดูแลเนื่องจากเด็กยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เช่น การขับถ่าย การรับประทานอาหาร การแต่งกาย ขาดทักษะการช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิตประจำวัน และบางคนมีภาวะสมาธิสั้น อยู่ไม่นิ่งมักวิ่งออกนอกห้องบ่อยๆอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้สูงมาก

10. ข้อเสนอแนะ

1. กทม. ควรกำหนดนโยบายให้ทุกโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครเปิดรับเด็กพิเศษเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยแต่ละโรงเรียนระบุประเภทความพิการที่ตนเองจะเปิดรับให้ชัดเจน โรงเรียนในสังกัด กทม. มี 453 โรงเรียน แต่มีโรงเรียนที่มีการจัดการร่วม เพียงแค่ 100 โรงเรียนเท่านั้น ภาระงานจึงตกแก่โรงเรียนที่มีการจัดการร่วม
2. มีแนวทางการบริหารงานในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างชัดเจน โดย

ผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายและเป็นแกนนำในการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

3. กำหนดเกณฑ์การรับนักเรียนในโรงเรียนแต่ละห้องเหมาะสมกับการจัดการเรียนร่วม หรือหากห้องใดมีนักเรียนพิเศษ

3.1 กำหนดอัตราบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีอยู่ในโรงเรียน

3.2 จัดอัตรากำลังจ้างพี่เลี้ยงคอยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในห้องเรียนพิเศษเหมือนกับพี่เลี้ยงของระดับปฐมวัยตามจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม โดยต้นสังกัดเป็นผู้ดูแล

ถอดบทเรียนที่ 3 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง

โครงการห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง การจัดการศึกษาเพื่อการเยียวยาและพัฒนาศักยภาพนักเรียนเป็นรายบุคคล

1. ประวัติโรงเรียนเทศบาลวัดกลาง

โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2477 โดยชื่อว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลเมืองเก่า 5” โดยอาศัยศาลาการเปรียญปริยัติธรรมเดิมเป็นที่เรียน ทำการสอนเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

พ.ศ. 2478 เปิดทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4

พ.ศ. 2480 ได้โอนโรงเรียนไปขึ้นกับเทศบาลเมืองขอนแก่น โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนเทศบาล 3 (วัดกลาง)”

พ.ศ. 2488 ได้โอนโรงเรียนไปขึ้นกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2498 กระทรวงศึกษาธิการได้โอนมาให้กับเทศบาลเมืองขอนแก่นอีกครั้ง

พ.ศ. 2507 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น “โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกลาง)”

พ.ศ. 2512 เทศบาลได้อนุมัติให้เปิดสอนในระดับชั้นประถมปลาย จำนวน ห้องเรียน

พ.ศ. 2528 ได้ก่อสร้างอาคารหลังใหม่ (อาคาร 1) ในบริเวณปัจจุบัน

พ.ศ. 2534 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเปิดรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นโรงเรียนแรกในเทศบาลเมืองขอนแก่น และเป็น 1 ใน 12 โรงเรียนของเทศบาลทั่วประเทศ

พ.ศ. 2535 ได้รับรางวัลพระราชทาน การจัดการศึกษาดีเด่น โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตการศึกษา 9 กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2536 ได้รับรางวัล การจัดการศึกษาดีเด่น โรงเรียนขนาดใหญ่ ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2541 ได้รับรางวัล โรงเรียนดีเด่น ประเภทโรงเรียน ขนาดใหญ่ ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2542 ได้รับอนุมัติจากกรมการปกครอง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เปิดชั้น ม.4 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยการสนับสนุนงบประมาณจากคณะเทศมนตรีนครขอนแก่น

ที่ตั้งสถานศึกษา

ที่อยู่ เลขที่ 9 ถนนเหล่านาคี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

โทรศัพท์/ โทรสาร. 0-4322-2258

สังกัด สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ลักษณะชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

มีชุมชนในเขตพื้นที่บริการทั้งสิ้น 5 ชุมชน คือ ชุมชนวัดกลาง , ชุมชนหนองแวง 1 , ชุมชนหนองแวง 2 , ชุมชนหลังสนามกีฬา 1 , ชุมชนหลังสนามกีฬา 2 มีประชากรทั้งสิ้น 4,500 คน ประชากรร้อยละ 96 นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย เกษตรกรรม สภาพเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง รายได้ของประชากรต่อหัว 65,000 บาท ต่อปี ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาค่อนข้างดี มีส่วนเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยโรงเรียนได้นำหลักสูตรท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา รวมทั้งการให้บริการแก่ชุมชนทั้งในด้าน สถานที่จัดงาน ด้านโสตทัศนูปกรณ์ อุปกรณ์เครื่องใช้และอำนวยความสะดวกทุกด้าน สภาพของชุมชนมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน

ปรัชญา

คุณธรรม นำวิชาการ รักษามาตรฐาน สานสัมพันธ์ชุมชน พัฒนาคนเต็มศักยภาพ

วิสัยทัศน์โรงเรียน

โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ สร้างคนดี มีปัญญา มีความสุข

เป้าหมายการพัฒนาโรงเรียน

เป้าหมายของโรงเรียน คือ

3.1 ผู้เรียนพัฒนาตนเอง เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย สู่อนาคตเป็นพลเมืองดีของไทย

3.2 ผู้เรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น สมภูมิขั้น

3.3 ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.4 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ศิลปะ และกีฬา

3.5 ผู้เรียนที่เรียนสำเร็จการศึกษามี โอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

3.6 ผู้เรียนมีทักษะด้านวิชาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานและนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ตามความสามารถ

3.7 เป็นศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์และ ICT และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.8 บรรยากาศในโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาดและสวยงาม ส่งเสริมการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

3.9 โรงเรียนปลอดสารเสพติด และอบายมุข โดยสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนร่วมกันรณรงค์ต่อต้าน

ในปี 2552 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง ได้จัดตั้งโครงการห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง โดยมี วัตถุประสงค์คือ การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รายละเอียดของโครงการห้องเรียนขอบฟ้า กว้าง มีดังนี้

ความเป็นมาโครงการห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง

จากการดำเนินการของโรงเรียนเทศบาลวัดกลางในการดูแลกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยการจัดการเรียนร่วม นักเรียนที่พัฒนาการไม่สมวัย ตลอดจนนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ โดยเริ่มจากระบบครูที่ปรึกษาชั้นร่วมกับครูแนะแนวและครูปกครองมาอย่างต่อเนื่องนั้น พบว่าการแก้ปัญหาโดยวิธีการที่เคยปฏิบัติมาเริ่มขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพปัญหาเยาวชนมีความซับซ้อนต่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาเชิงเดียว ดังเป็นที่ยอมรับกันอยู่ถึงบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต จากระดับครอบครัวและส่งผลกระทบถึงกระบวนการพัฒนาเยาวชนที่มีความยาก เนื่องด้วยความเกี่ยวพันของปัญหาต่างๆ นั้นเชื่อมโยงเป็นลูกโซ่ไม่สามารถแก้ไขเป็นจุดๆ ได้ และต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังจากหลายฝ่าย ด้วยความอดทน เข้าใจถึงช่วงของพัฒนาการตามวัยและให้โอกาสโดยไม่มีเงื่อนไข ซึ่งครูและผู้ปกครองมักเหนื่อยหน่ายกับการใช้เวลาในการตามแก้ปัญหาตามตลอดมากกว่าการใช้เวลาเรียนรู้ ทำความเข้าใจและยอมรับตัวตน ความรู้สึกนึกคิดของเด็ก และจัดวางบทบาทของผู้ใหญ่ให้เป็นที่ปรึกษาที่เขาพึ่งพาหรือไว้วางใจ งานแนะแนวและเพื่อนครูเครือข่ายในโรงเรียนต่างตระหนักถึงสภาพดังกล่าว จึงเริ่มแสวงหาแนวทางในการช่วยเหลือ ตลอดจนการป้องกันและพัฒนา โดยเริ่มจากการคัดยอกระบวนการค่ายเรียนรู้และพัฒนานักเรียน และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ในกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือเฉพาะกลุ่ม เช่น ปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาทางเพศ ซึ่งอัตรากำลังของครูแนะแนวมีเพียง 2 คน ไม่สามารถให้บริการช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง จึงเกิดแนวคิดในการขยายงานการช่วยเหลือนักเรียนทั้งระบบให้เกิดความเข้มแข็ง ทางโรงเรียนจัดการอบรมการใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเมื่อปี 2547 โดยได้รับความอนุเคราะห์ วิทยากร จาก ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น เพื่อส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสรู้จักนักเรียนมากขึ้นและมีข้อมูลในการดูแลช่วยเหลือป้องกันตาม กระบวนการที่เหมาะสมต่อไป จากการให้เครื่องมือในการคัดกรองเบื้องต้นได้พบข้อมูลที่น่าสนใจว่านักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงด้านการเรียนนั้น นอกจากมีสาเหตุเรื่องของพฤติกรรมเมื่อเรียน ขาดแรงจูงใจจนถึงขั้นหนีเรียนแล้ว ยังเกิดจากการมีภาวะความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นจำนวนกว่าร้อยละ 5 และเมื่อประสานผู้ปกครองเพื่อดำเนินการส่งนักเรียนประเมินความสามารถพื้นฐานจากผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น ได้ข้อสรุปผลการประเมินว่านักเรียนกลุ่มนี้มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้และมีความจำเป็นควรได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษด้านการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล จำนวน 23 คน ขณะนั้นโรงเรียนเทศบาลวัดกลางไม่มีความพร้อมเนื่องจากขาดความรู้และขาดบุคลากรด้านการจัดการศึกษา

พิเศษ ไม่สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้เป็นรายบุคคลได้ โรงเรียนเทศบาลวัดกลางจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้ครู ได้มีความรู้อย่างน้อยระดับพื้นฐานที่สามารถดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จนถึงระดับที่สามารถ พัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลได้ โดยเริ่มจากส่งครูเข้าร่วมกิจกรรมและเข้ารับการอบรมกับเครือข่ายการศึกษาพิเศษเพื่อแสวงหาความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดูแลนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จนกระทั่งปี 2549 มีครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนเด็กพิเศษย้ายมาปฏิบัติงานจึงเกิดการร่วมทีมงาน ร่วมวางแผนเรียนรู้และก่อตัวจากจุดเล็กๆ ในชั้นเรียน ในการจัดค่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยดนตรี กีฬาและศิลปะ ทำให้การขับเคลื่อนการพัฒนากลุ่มเล็กๆ มีความหลากหลายขึ้น จากนั้นคณะทำงานจึงเห็นความจำเป็นที่จะจัดอบรมคณะครูเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วม และได้จัดอบรมให้เพื่อนครูทั้งโรงเรียนเมื่อวันที่ 16 พ.ย. 2551 และต่อมาได้รับการสนับสนุนห้องเรียนคู่ขนานจากงบประมาณเทศบาลนครขอนแก่น ตลอดจนมีเครือข่ายองค์กรหน่วยงาน จากหน่วยงานต่างๆเช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา9 จังหวัดขอนแก่น โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น โรงพยาบาลขอนแก่นราชนครินทร์ เครือข่ายผู้ปกครองและอื่นๆ ให้การสนับสนุนกิจกรรมและเสริมศักยภาพบุคลากรโดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาการ การถ่ายทอดองค์ความรู้ในการดูแลพัฒนาเด็กพิเศษตลอดจนเด็กที่มีความต้องการพัฒนาด้านพฤติกรรมในหลายกรณี

ในปี 2551 เมื่อเริ่มดำเนินการระยะหนึ่ง โรงเรียนได้เห็นถึงข้อจำกัดต่างๆ ที่คณะครูยังไม่สามารถดูแลช่วยเหลือกลุ่มเด็กเหล่านี้ได้จริงจึง เนื่องจากการะงานในหน้าที่รับผิดชอบสอนนักเรียนในห้องเรียนปกติที่ครูต้องรับผิดชอบมีจำนวนมาก (45-50 คน/ห้อง) ดังนั้นในการรับภาระการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นเป็นเรื่องที่เกินกำลังของครูในการใช้เวลาสำหรับดูแลนักเรียนเหล่านี้ แม้ครูได้ตั้งใจให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจก็ตาม ดังนั้นรูปแบบการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้จึงได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติในชั้นเรียนท่ามกลางข้อจำกัด ครูบางท่านได้อุทิศเวลานอกเหนือเวลาราชการช่วยจัดสอนเสริมให้ บางท่านแยกเด็กมาสอนนอกห้อง บางท่านได้มอบหมายภาระงานหรือจัดเนื้อหาที่เหมาะสมตามความสามารถของนักเรียน แต่อาจเป็นเพราะการขาดประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กๆ กลุ่มดังกล่าว ซึ่งการสอนเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้นั้นครูไม่สามารถนำวิธีการสอนเด็กทั่วไปมาใช้สอนพวกนักเรียนให้เรียนรู้ได้ นอกจากนี้ภารกิจอื่นของทางโรงเรียนที่สั่นมือส่งผลให้ครูขาดโอกาสในการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมซึ่งความรู้และประสบการณ์เหล่านี้เป็นการศึกษาเฉพาะทางที่ต้องใช้เวลาในการศึกษาอบรมอย่างจริงจัง เมื่อกล่าวถึงการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษนี้ การปฏิบัติต่อกเด็กด้วยความปรารถนาดีตามความรู้สึกรักของครูอาจส่งผลกระทบทางลบทางการเรียนรู้ของเด็กกลุ่มนี้โดยครูไม่ตั้งใจ เช่น ภาวะการอยู่ไม่นิ่งถูกผู้ใหญ่ (ทั้งครูและผู้ปกครอง) เข้าใจว่า คือด้าน สอนไม่ได้

บอกไม่ฟัง และถูกลงโทษทั้งทางวาจาหรือโดยการตีหรือทำร้ายให้เจ็บเพื่อให้หลานจำ แต่วิธีการลงโทษกลับยิ่งเพิ่มความถี่หรือระดับความรุนแรงของพฤติกรรม เพราะเด็กยังไม่ได้ได้รับการรักษาอย่างถูกต้องทางการแพทย์ กลับถูกทำร้ายหนักและในที่สุดเด็กถูกกล่าวหาว่าก้าวร้าว และมีพฤติกรรมก้าวร้าวถาวรในที่สุด หรือไม่เช่นนั้นเด็กเหล่านี้ก็ถูกละเลย ทอดทิ้งปล่อยตามยถากรรมเพราะไม่สามารถสอนได้ ผู้ใหญ่ไม่เคยเห็นตัวตนของเขาหรือเขาเองไม่เคยมีพื้นที่ในสังคมทั้งในบ้านและชั้นเรียนเลย แท้จริงแล้วเด็กเหล่านี้หลายคนมีศักยภาพที่โดดเด่นบางเรื่องที่ผู้ใหญ่เองก็รับรู้และประจักษ์ด้วยสายตาแต่มองข้ามผ่านอย่างไม่รู้สึกว่ามี ความหมาย และไม่เชื่อว่าพวกเขาจะเอาดีอะไรได้ หรือเพียงแค่หยิบยกมาพูดคุยถึงความสามารถที่เคยเห็น แต่ไม่ได้ยกย่องและนำความโดดเด่นของเขาขึ้นมาพัฒนาอย่างจริงจัง ชีวิตและอนาคตของเด็กหลายคนไม่ได้รับการกระตุ้นให้พัฒนาหรือเรียนรู้เพิ่มเติม พวกเขาถูกละเลยโดยไม่ตั้งใจจากการขาดองค์ความรู้ของครู

สภาพการณ์ที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นว่า ความพยายามของโรงเรียนในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้โดยวิธีการจัดการเรียนร่วมยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ขณะที่ผลกระทบของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ต่อวิถีชีวิตเด็กเยาวชนเริ่มฝังรากลึก ลักษณะพฤติกรรมไม่พึงประสงค์หลายประการซึมซับเข้าสู่วิถีการใช้ชีวิตของเด็กๆ อย่างรุนแรงต่อเนื่อง เด็กที่ขาดภูมิคุ้มกันที่ดีพอจากครอบครัวมักประสบความอ่อนแอทางจิตใจ มีแนวโน้มคล้อยตามพฤติกรรมทางลบจนไม่สามารถปรับตัวในการเรียนรู้ในระบบ และไม่สามารถร่วมอยู่ในสังคมโรงเรียนได้ตามปกติ เด็กกลุ่มนี้เป็นอีกกลุ่มหนึ่ง มักมาจากปัญหาเด็กโศกเรียน หนีเรียนไปเล่นเกม เที่ยวเล่นตามสวนสาธารณะ รวมกลุ่มตามบ้านเพื่อน มุมลับต่างๆ ห้องพักชั่วคราว จุดมั่วสุมในสถานประกอบการต่างๆ ทั้งนี้ไปอย่างไร้จุดหมาย ทั้งถูกชักจูง ทั้งมีจุดประสงค์ในการร่วมมั่วสุมโดยตรง ซึ่งโรงเรียนจะพบรูปแบบของพฤติกรรมที่แปลกใหม่และซับซ้อนมากขึ้นจนผู้ใหญ่ตามไม่ทัน และสร้างความหนักใจเอือมระอาให้แก่ครูและผู้ปกครองจนไม่มีใครอยากช่วยเหลือ เด็กที่ผิดพลาดเหล่านี้ส่วนมากเป็นเด็กมีปัญหาทางด้านสติปัญญา เรียนตาม ไม่ทันเนื้อหาปัจจุบันที่เพื่อนเรียนอยู่ เมื่อคิดได้หรือต้องการปรับเปลี่ยนตนเอง มักไม่ได้รับความ เห็นใจจากครูเพราะเคยมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อาจเคยแสดงกิริยาก้าวร้าวหรือไม่กล้าเริ่มเข้าหาครูเพราะรู้สึกผิดและทำให้ครูเสียใจ และอาจสร้างปัญหาความยุ่งยากใจให้กับครูหรือผู้ปกครองจนไม่แน่ใจหรือวางใจได้ว่าจะเปลี่ยนแปลงตัวเองได้จริง นอกจากนี้อาจประสบปัญหาเวลาเรียนไม่พอ ทำให้ คิด 0 ร ม ส จนต้องเรียนซ้ำชั้นและถูกผลักไสให้ออกจากระบบในที่สุด

สภาพที่กล่าวถึงเป็นปรากฏการณ์ซ้ำซากที่ครูเองยังวนเวียนอยู่กับวงจรการแก้ปัญหาวิธีเดิมๆ และไม่ได้เรียนรู้กระบวนการใดเพิ่มเติม ปี 2552 เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้กลุ่มครูกลุ่มหนึ่งมีโอกาสเข้ารับการเรียนรู้กระบวนการจิตวิวัฒน์ จากสถาบันขวัญเมือง จังหวัดเชียงราย และนำวิถีจิต

วิวัฒน์เข้าสู่ห้องเรียน โดยได้ดำเนินการทดลองนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาตัวตนของผู้เรียนให้มีความเข้มแข็งเพิ่มโอกาสยอมรับในพวกเขา เชื่อมถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของเขาโดยจัดให้ผู้เรียนได้ผ่านกิจกรรมแนวคิดวิวัฒน์เช่นเดียวกัน เพื่อช่วยเหลือในการปรับด้านจิตใจกระตุ้นพลังและสำนึกรับผิดชอบต่อตัวเอง จัดสภาพการเรียนรู้ด้วยการสร้างพื้นที่ปลอดภัย ลดการคุกคาม การใช้ถ้อยคำรุนแรงการเพิ่มเวลา และให้โอกาสในการทำงาน ที่ไม่มุ่งเน้นความสำเร็จยอดเยี่ยม เพียงแค่ให้ใช้ความพยายามมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จก่อน ไม่มุ่งเน้นผลลัพธ์ เช่น ความละเอียด เป็นระเบียบเรียบร้อยถูกต้องสวยงามเป็นหลักในการตัดสินผลงาน โดยเริ่มดำเนินการที่ห้องเรียนชั้น ม.3/8 ซึ่งถือเป็นห้องนักเรียนปลายแถวมาจากนักเรียนกลุ่มที่แก้ 0 ร มส กลุ่มสุดท้ายที่ได้เลื่อนชั้นถูกจัดให้เข้าเรียนเป็นห้องสุดท้าย คือ ห้องที่แปด

สภาพก่อนหน้าดำเนินการ ซึ่งเป็นธรรมดาที่เมื่อนักเรียนมีหน้าที่ทำไม่อยากจะเรียนครูก็ต่างไม่อยากจะสอน ครูและนักเรียนเสมือนเป็นฝ่ายตรงข้ามที่ไม่เคยสื่อสารกันด้วยดี นับตั้งแต่วินาทีแรกที่ครูเข้าห้องหรือก่อนเข้าห้องด้วยซ้ำ ความสุขในการมาเรียนแทบไม่เกิดกับเด็กกลุ่มนี้เลย

กลุ่มแกนนำครูจิตวิวัฒน์ ครูอังกฤษท่านหนึ่งซึ่งเริ่มด้วยการฟื้นฟูเยียวยาที่ไม่เน้นผลลัพธ์ แต่เน้นให้เด็กสัมผัสธรรมชาติ และสัมผัสด้านในจิตใจมากขึ้น โดยจัดการเรียนการสอนและวัดประเมินผลตามศักยภาพที่เด็กเรียนได้ตามความสามารถ เด็กสามารถส่งงานที่แม้จะเขียนไม่ถูกต้องเลย และได้รับคำชมจากครูด้วยเมตตาและเสริมความภาคภูมิใจ ให้กำลังใจในความพยายามทำงานส่ง ทำให้เด็กๆ อยากทำงานมาส่งครูมากขึ้น จากเดิมการที่เด็กมีพฤติกรรมเข้าห้องเรียนช้า มาไม่ครบ ครูได้พบพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงทีละน้อย การมาเรียนครบ เข้าตรงเวลา มารอครู อีกทั้งความร่วมมือระหว่างครูประจำชั้น ครูบางวิชาและผู้ปกครองช่วยให้เด็กกลุ่มนี้หลายคนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นมาก สามารถพัฒนาและปรับเปลี่ยนตนเอง มีกำลังใจอีกทั้งกล้าทำร่วมกิจกรรมการเรียนต่างๆ ในชั้นเรียนได้อย่างมั่นใจมากขึ้นจนสามารถจับหลักสูตรได้เกือบทั้งห้อง หลายคนค้นพบตนเองและตัดสินใจเลือกเรียนในสิ่งที่ตนรัก

จากความสำเร็จในการเริ่มต้นกับกลุ่มนักเรียนชั้น ม. 3/8 กลุ่มครูจิตวิวัฒน์ได้มีโอกาสไปอยู่ร่วมวิถีมุขมุนี มูลนิธิจิตวิวัฒน์ ที่สถาบันขวัญเมือง จังหวัดเชียงรายเป็นเวลาหนึ่งเดือน ศึกษาเพิ่มเติมอย่างชัดเจนมากขึ้นทั้งแนวทางการจัดการศึกษาของ โรงเรียน BIG PICTURE SCHOOL ในอเมริกา แนวทางการจัดการเรียนรู้โรงเรียน MONTESERY แนวทางการจัดการศึกษาแบบ HOME SCHOOL วิถีจิตวิวัฒน์ของสถาบันขวัญเมือง และแนวทางการจัดการเรียนรวมการศึกษาพิเศษ ซึ่งทุกแนวทางล้วนมีจุดเน้นการพัฒนาศักยภาพนักเรียนเป็นรายบุคคล ในการนำหลักการและแนวคิดสู่การปฏิบัตินั้น หากใช้หลากหลายหลักการผสมผสานจนขาดจุดยึดเหนี่ยว อาจเกิดการสับสนแก่ผู้ปฏิบัติ ครูจากสถาบันขวัญเมืองได้ให้แนวคิดในการยึดแนวทาง โรงเรียน BIG PICTURE SCHOOL เป็นหลัก ดังนั้นกลุ่มครู

จึงเริ่มร่างและประยุกต์สู่แนวทางการศึกษา จัดรูปแบบห้องเรียนขอบฟ้ากว้างขึ้น (อ. วิศิษฐ์ วังวิญญู เป็นผู้ทำให้ชื่อ ห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง ตามแนวคิดของ แนวคิดแบบ BIG PICTURE SCHOOL) โดยมีความเชื่อและมั่นใจว่า การจัดห้องเรียนเฉพาะกลุ่มโดยแยกเด็กที่มีความต้องการพัฒนาเป็นพิเศษอยู่ร่วมกับเด็กกลุ่มเป้าหมายของโครงการในจำนวนที่พอเหมาะ น่าจะเป็นทางเลือกในการดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึงตามสภาพความต้องการพัฒนาและมีความเป็นไปได้จริงในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนรายบุคคลอย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ของ พรบ.การศึกษาแห่งชาติ 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

หลังจากกลับจากการเรียนรู้วิถี HOME SCHOOL แบบจิตวิวัฒน์ที่เชียงราย ได้มีการหารือระหว่าง คณะครูกลุ่มก่อตั้งโครงการ ผู้บริหารและตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเสนอร่างแนวคิดและประสานความเป็นไปได้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี ทั้งนี้มีการคาดการณ์ล่วงหน้าว่า แม้ว่าการดำเนินการตามแนวคิดนี้จะส่งผลดีต่อนักเรียนแน่นอน แต่เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ที่ทำหายความเชื่อมั่นของผู้ปกครองที่อาจไม่แน่ใจว่าบุตรหลานจะสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้หรือไม่ และในระยะแรกอาจยังมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษหลายคนไม่มีโอกาสเข้าร่วมชั้นเรียนนี้เนื่องจากผู้ปกครองไม่ทราบข้อมูล ผู้ปกครองไม่สนใจหรือข้อจำกัดของสถานศึกษาเองที่มีจำนวนครูที่สมัครใจเข้าร่วมจัดการศึกษาตามโครงการนี้ไม่เพียงพอ อันจะส่งผลให้บริการพัฒนาเด็กเรียนเหล่านี้ได้ไม่เต็มจำนวนจริง แต่ก็ควรเริ่มดำเนินการไปเต็มศักยภาพ โดยกำหนดการจัดแบ่งชั้นเรียนแบบคณะชั้นเป็น 3 ระดับ ดังนี้ การแบ่งระดับการเรียนการสอนเป็นชั้นเรียน

กลุ่มที่ 1 ชั้นเรียนสำหรับเด็ก ชั้น ป.1 – ป. 3

กลุ่มที่ 2 ชั้นเรียนสำหรับเด็ก ชั้น ป.4 - ป. 6

กลุ่มที่ 3 ชั้นเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

และเพื่อให้เกิดมาตรฐานการพัฒนาผู้เรียน คณะทำงานได้ศึกษาเอกสาร คำสั่ง ประกาศ ของกระทรวงศึกษาธิการ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรพัฒนานักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนมีระบบวัดผลประเมินผลที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ตามข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 จึงได้กำหนด ให้มีหลักสูตรสถานศึกษาอีกฉบับหนึ่งเพื่อรองรับการจัดการศึกษาของกลุ่มเด็กที่ต้องการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคล ตลอดจนกำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลให้เป็นไปตามหลักการที่หลักสูตรกำหนด ทั้งนี้อาศัยอำนาจหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ ความเห็นชอบ เพื่อเป็นต้นแบบของการผสมผสานการจัดการศึกษาทางเลือกในระบบโรงเรียน คณะทำงานเห็นว่าควรดำเนินการสานต่อจากแนวคิดมาสู่การเริ่มต้นดำเนินการจัดห้องเรียนพิเศษไปตามลำดับ และเผยแพร่ผลการดำเนินงานเป็นระยะให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ให้เกิดการยอมรับทั้งใน ด้านวิชาการและการพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างแท้จริงในระยะเวลาที่เหมาะสม สร้างบรรทัดฐานของ

สถานศึกษาในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของหลักการศึกษาตลอดชีวิต ตามนโยบายการศึกษาของเทศบาลนครขอนแก่น และเพื่อสร้างความมั่นใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ ของโครงการจัดรูปแบบห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
2. เพื่อเยียวยาฟื้นฟูและปรับสภาวะทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนในชั้นเรียนปกติ

3. เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง
4. เพื่อเป็นต้นแบบการจัดหลักสูตรสถานศึกษารายบุคคลที่ผสมผสานการจัดการศึกษา

ทางเลือกในระบบโรงเรียน

3. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนที่ผู้ปกครองสมัครใจ จำนวน 3 ระดับ ระดับละไม่เกิน 20 คน

1. กลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. กลุ่มเด็กนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนในชั้นเรียนปกติจากกรณีปัญหาทางการเรียนรู้และพฤติกรรม

3. กลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง

4. กระบวนการดำเนินงาน

1. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงาน

2. ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เพื่อหาข้อสรุปประกอบการตัดสินใจ

3. จัดทำโครงการเสนอผู้บริหารเพื่อขอรับการสนับสนุน

4. ประชาสัมพันธ์และสอบถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน

5. ประสานจัดเตรียมทีมครูผู้สอน เตรียมสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียน

6. พัฒนาครูโดยจัดศึกษา อบรม ดูงาน และจัดประชุมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

สำหรับกลุ่มเด็ก ที่ต้องการ พัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคล

7. เชิญผู้เชี่ยวชาญ ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทน

สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารโรงเรียนร่วมวิพากษ์หลักสูตร

8. รับสมัครและประเมินคัดกรองเด็กที่ต้องการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคล เพื่อเข้าร่วมโครงการ

9. จัดห้องเรียนและดำเนินการสอนตาม “โครงการห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง”

10. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program, IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan, IIP)

11. ทดสอบและประเมินผลตามสภาพจริง ตามเกณฑ์ หลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น

12. ศึกษาวิจัยและจัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการ เสนอ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

5. สถานที่ดำเนินงาน

ห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง อาคาร 3 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง

6. ผลที่คาดหวัง

1. มีชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการกระตุ้นพัฒนาการตามภาวะของแต่ละคนอย่างถูกต้องวิธี

2. เด็กที่เข้าร่วมโครงการผ่านเกณฑ์การประเมินและมีพัฒนาการด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น

3. เกิดต้นแบบในการดำเนินการจัดการศึกษาที่ผสมผสานการจัดการศึกษาทางเลือกในระบบโรงเรียน

4. งานวิจัยผลจากการจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับนักเรียนรายบุคคล

5. ครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้รูปแบบห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง

7. บันทึก สรุปผล การดำเนิน โครงการ ห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง เทศบาลนครขอนแก่น

ในส่วนบทบาทครู มีผลการดำเนินงานดังนี้

บทบาทครู

1. การจัดหลักสูตร ที่เหมาะสม โดยการเห็นชอบและนโยบายของเทศบาลนครขอนแก่น

- ดำเนินการจัดรูปแบบการสอนตาม แนวคิด (แบบ BIG PICTURE SCHOOL)

- จัดห้องเรียนคละชั้น- ประถมต้น (ป.1-3)/ ป.ปลาย (ป.4-6) รวม 1 ห้องเรียน มี

นักเรียน จำนวน 17 คน

- จัดห้องเรียนคณะชั้น- มัธยมศึกษาตอนต้น 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 24 คน
- จัดอัตรา นักเรียน : ครู, 7 : 1 (นักเรียนห้องละไม่เกิน 20 คน)

สรุป สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย โดยเริ่มที่ ห้องเรียนประถม 1 ห้องเรียน และห้องมัธยม 1 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 41 คน ส่วนอัตราเฉลี่ยต่อห้อง 20.05 สูงกว่าเกณฑ์เล็กน้อย 2 ห้องเรียน

2. จัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างเวลาเรียน ให้มีสัดส่วนสาระต่างๆ ตามหลักสูตรแกนกลางยึดหยุ่นตามธรรมชาติผู้เรียน และจัดให้มีการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก ประมาณ ไม่น้อยกว่า 30 % ของเวลาเรียนทั้งหมด (เรียนกับครูภายนอก 2 วัน ต่อสัปดาห์)

สรุป สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย การจัดเวลาสำหรับการเรียนรู้ได้ครบตามสัดส่วนของหลักสูตร มีการจัดการเรียนรู้กับครูภายนอก จำนวน 4 กลุ่มได้แก่ กลุ่มการผลิตเครื่องบิน บังคับ กลุ่มงานกระเป๋ายัดมือด้วยศิลปะการต่อผ้า กลุ่มศิลปะการทำงานกระเป๋านั่ง กลุ่มงานบริการร้านเช่าหนังสือ/ร้านอาหาร/การจัดสวน กลุ่มดนตรี นอกจากนี้ การเรียนจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก เช่น ศูนย์ ICT ห้องสมุดสวนดอกคูณ

3. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายบุคคล (IEP) ร่วมกับผู้ปกครองและคณะกรรมการฯ (สำหรับนักเรียนที่ผ่านการประเมินความสามารถพื้นฐาน) ดำเนินไปด้วยดี ได้รับความอนุเคราะห์จากเครือข่าย ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ขอนแก่น โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น โรงพยาบาลจิตเวชราชชนรินทร์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครขอนแก่น ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สรุป มีการดำเนินการตามเป้าหมาย

4. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล โดยการรับรองระเบียบโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุป ยังไม่มีการดำเนินการ เนื่องจากยังไม่มีนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

5. จัดทำแนวทางการประเมินผลอย่างเป็นระบบร่วมกับฝ่ายวัดผลประเมินผลโรงเรียน

5.1 ฝ่ายวิชาการกำกับมาตรฐานการประเมินให้เป็นที่ยอมรับได้

5.2 จัดการประชุมและร่วมประเมินผลกับผู้ปกครอง เป็นระยะ

สรุป ดำเนินการตามเป้าหมาย ประสานฝ่ายวัดผลให้ออกหลักฐานการจบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนจำนวน 5 คน

การพัฒนาบุคลากร และการเตรียมงาน

1. การเตรียมตัว เตรียมใจครูให้พร้อม โดยเรียนรู้ ร่วมอยู่ในวิถีจิตปัญญา ผูกและร่วมกัน

นำพาวิถีสู่ห้องเรียน พัฒนาความเป็นมนุษย์ของตัวครู ให้รัก ยอมรับและรักตัวเอง

2. ฝึกการฟังเสียงตัวเอง เสียงเด็ก ฟังเสียงสังคมน้อยที่สุด (จน ไม่สนใจเลย)
3. ฝึกตนโดยเข้า workshop ต่อเนื่อง (เรียนรู้ทุกปีภาคเรียน)
4. เปิดใจ เปิดพื้นที่ เปิดโอกาสให้กับเด็กๆ มากที่สุด (ให้เหลือเพียงส่วนที่เกี่ยวกับความปลอดภัย/ความจริงที่ปล่อยให้เสียงอันตรายไม่ได้)
5. อดทนพร้อมรับความเหน็ดเหนื่อยท่ามกลางการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทุกวัน
6. ผ่อนคลายและไม่คาดหวัง ปล่อยให้ความต้องการเรียนรู้จากจิตวิญญาณของเด็กๆ ได้รับการตอบสนอง ศิษย์ครูเรียนรู้ไปด้วยกันสนุกโดยไม่คำนึงเรื่องอายุ

6. การสร้างความเข้าใจ

1. กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นสูง./ชุมชน
2. กับเพื่อนครู- สร้างความเข้าใจ/ขอความร่วมมือ
3. กับผู้ปกครอง-จัดประชุม/อบรมหลักสูตรห้องเรียนพ่อแม่
4. กับนักเรียน- สร้างแบบแผนการใช้ชีวิตร่วมกัน/จัดระบบห้องเรียนด้วยกฎที่ตั้งเอง

7. การจัดทำสื่อการเรียนรู้

1. ศึกษา แนวคิดการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติม
2. ออกแบบ การจัดทำแผนให้สะดวกต่อการจัดแผนการเรียนของเด็ก แผนการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางประกอบการวางแผนและการตัดสินใจของนักเรียนและผู้ปกครอง
3. จัดหางบประมาณ/ประสานภูมิปัญญา ครู และแหล่งเรียนรู้
4. เตรียมการ จัดหา/จัดทำสื่อที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละชั้น/รายวิชา เปิดโอกาสให้นักเรียนจัดเตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครู

สรุป ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อจัดซื้อสื่อการสอนแนว MONTESERY จำนวน 120,000 บาท งบประมาณของโรงเรียนจัดซื้อหนังสือจำนวน 60,000 บาท

8. การทำวิจัยโครงการ

- พบผู้เชี่ยวชาญ/เตรียมเค้าโครงวิจัย
- พบที่ปรึกษาหาผู้ให้เทคนิคแบบกัลยาณมิตร ใกล้ชิดทุกวิถีทาง (โทร./เน็ต)
- ทำงานและ เก็บข้อมูล เป็นประจำไม่เป็นภาระ
- จัด/ร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ โรงเรียนทางเลือกอื่นๆ
- ขอบทุนวิจัย โครงการ จากเทศบาลหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

9. การเฝ้าอำนาจ/การสนับสนุน

- การประสานขอใช้พาหนะในการเรียนนอกห้องเรียน กิจกรรมบูรณาการร่วมกัน (อย่างน้อย 2 สัปดาห์/ครั้ง)

- การฝึกงาน/การเรียนรู้กับครู สำหรับนักเรียนที่พร้อม
(ปีแรก การเรียนรู้ในห้องเรียนกับครู เดือนละ 1-2 วัน
ปีที่สอง การเรียนรู้ในห้องเรียนกับครู เดือนละ 3-4 วัน
ปีที่สาม การเรียนรู้ในห้องเรียนกับครู เดือนละ 6-8 วัน)

- การเตรียมงบประมาณสำหรับค่าตอบแทนครู (เสนอเข้าแผนเทศบาล) แนวทางการ
ประสาน (ครู ปรากฏ มีหลายระดับ/ เช่น ระดับปัจเจก ระดับองค์กร มีทั้งประเภทที่ให้เปล่าเป็น
วิทยาทาน และประเภทที่เป็นองค์กรธุรกิจ (รูปแบบให้เปล่า/เสียค่าเรียน/จ่ายค่าตอบแทน)

- ระดับวิทยากร ที่สมควรให้ค่าตอบแทน (ตามข้อตกลง)
- ระดับที่ให้บริการอยู่แล้ว (ของรัฐหรือเอกชน)
- การประสานเรื่อง การจัดทำทำเนียบองค์กร ครู
- การประสานเรื่อง การจัดทำเอกสารธุรการ พัสดุ การเงิน และอื่นๆ

ในส่วนบทบาทผู้ปกครอง สามารถสรุปได้ดังนี้

บทบาทผู้ปกครอง

1. ส่งเสริม-สนับสนุน-พัฒนา เรื่องวินัย- ให้กำลังใจบุตรหลาน -วางใจเชื่อมั่น
2. ร่วมมือในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายบุคคล (ผู้ปกครองต้องให้ข้อมูลในเรื่อง
จุดเด่น/จุดที่ต้องการพัฒนาของบุตรหลาน ตรงไปตรงมา พร้อมทั้งร่วมกันวางแผนคร่าวๆ ถึงลำดับ
ความต้องการในการพัฒนาบุตรหลาน)

3. ร่วมมือในกิจกรรมของโครงการ/การเป็นครูให้กับนักเรียน
4. ให้ความร่วมมือประเมินผลการเรียน ตามสภาพจริง
5. ให้โอกาสบุตรหลานในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ

6. ให้ความสำคัญกับการจัดอบรม/การประชุมของทางโครงการ ที่จัดให้ผู้ปกครอง
7. ร่วมกับบุคลากรในการเข้าชมและให้กำลังใจ/ประเมินในการแสดงผลงาน

สรุป การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง เป็นที่น่าพอใจมาก ส่งผลให้การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ และส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนไปในทางที่พึงประสงค์

ในส่วนบทบาทผู้เรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

บทบาทผู้เรียน

1. เรียนรู้ ร่วมอยู่ในวิถีชีวิตปัญหา
2. ทำภารกิจตามบทบาทและข้อกำหนดที่ตกลงกัน (การวางแผนการเรียนของตนเอง)
3. ฝึกการตัดสินใจ/เลือกบทเรียนที่สนใจ จากเรื่องเล็กๆ- สู่แผนการเรียนรายสัปดาห์ รายภาคเรียน และการวางแผนการเรียนนอกห้องเรียนกับครูที่สนใจ
4. มีวินัยในการทำตามแผนการเรียนที่ได้วางไว้ร่วมกับผู้ใหญ่ให้สำเร็จ
5. ร่วมกับครู เตรียมการเรื่องอุปกรณ์/สื่อ สำหรับบทเรียนวันต่อไป
6. ฝึกการนำเสนอผลงานตามความสามารถ
7. ฝึกการประเมินตนเอง
8. ฝึกการประสานงาน ติดต่อกับครูในการเรียนนอกห้องเรียนด้วยตนเอง
9. เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการและของทางโรงเรียน

รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้รายภาค/รายสัปดาห์/รายวัน

แนวการจัดการเรียนรายภาคเรียน

- ประชุมผู้ปกครองเพื่อทำแผนการจัดการเรียนรู้รายบุคคล (IEP) รายภาคเรียน ร่วมกับคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง
- เปิดโอกาสให้นักเรียนที่พร้อมวางแผนการเรียนด้วยตนเอง
- การวางพื้นฐานด้านอาชีพสู่การฝึกเรียนรู้กับครูนอกห้องเรียน โดยเพิ่มจำนวนชั่วโมง/วัน ตามศักยภาพของนักเรียน

แนวการจัดกิจกรรมประจำสัปดาห์

1. ฝึกวิถีชีวิตพัฒนา การรับรู้ถึงพื้นที่และเสียงภายในของตน
 - ฝึกความกล้าพูดในสิ่งที่ตรงกับความรู้สึก/การปฏิบัติที่เหมาะสม
 - เปิดพื้นที่และฝึกต่อเนื่อง
 2. ฝึกวินัยในการทำงานให้สำเร็จ (จากเรื่องเล็กๆ)
- ทุกวันจันทร์ (สำหรับนักเรียนที่พร้อม ป.4 ขึ้นไป) นักเรียนเสนอแผนการเรียนประจำสัปดาห์

ทุกวันศุกร์ ฝึกวางแผนด้วยตนเองก่อน/แล้วนำไปปรึกษาหรือขอความเห็น ครู-ผู้ปกครอง นักเรียนสรุปผลการเรียน ที่ทำสำเร็จ ตลอดสัปดาห์ (บอกความสำเร็จตามเป้าหมาย มีส่วนใดที่ต้องปรับ เพิ่ม/ลด)

เสาร์-อาทิตย์ เตรียมแผนการเรียนของสัปดาห์ต่อไป นำเสนอวันจันทร์

หมายเหตุ สำหรับนักเรียน ป.1-3 ครูจะเปิดโอกาสให้ฝึกเลือกและฝึกวางแผนการเรียนเองตามศักยภาพ ตลอดจนเปิดพื้นที่ให้ออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ฝึกการกล้าคิด/คิดเป็น

- ส่งเสริมให้กล้าคิด คิดอะไรก็ไม่ผิด
- ฝึกการคิดสร้างสรรค์/วิเคราะห์ได้

4. ฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็น

- การรู้จักตนเองและผู้อื่น - การสร้างสัมพันธภาพ
- กระบวนการคิดและการตัดสินใจและการแก้ปัญหา - การวางแผนและจัดการ
- การแสวงหาข้อมูลและใช้เทคโนโลยีคุ้มค่า
- การทำงานเป็นทีม
- การจัดการกับอารมณ์

โครงสร้างเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ม.ปลาย
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4-6
กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	800	800	800	800	800	800	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	1,560 (39 นก.)
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120	120	120	120	360
● รายวิชา / กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม ตามความพร้อมและ จุดเน้น	ปีละไม่เกิน 80 ชั่วโมง						ปีละไม่เกิน 240 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,560 ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี						ไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี			รวม 3 ปี ไม่ น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

การจัดตารางเรียนโดยอิงโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง 2551

ตารางเรียน นักเรียนโครงการ BIG PICTURE SCHOOL ระดับประถม 1-3

วัน	1	2	3	/	4	5	6	
จันทร์	ภาษาไทย				พัก	ศิลปะ-การงาน (2-1)		
อังคาร	คณิตศาสตร์					สังคม (2-1)		
พุธ	ภาษาไทย-อังกฤษ (2-1)					พัฒนาผู้เรียน (ทักษะชีวิต/จิตวิวัฒน์)		
พฤหัสบดี	วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (2-1)					คณิต- สุขพละ (2-1)		
ศุกร์	บูรณาการ 8 กลุ่มสาระ – และประเมินผลรายสัปดาห์							

ตารางเรียน นักเรียนโครงการ BIG PICTURE SCHOOL ระดับประถม 4-6

วัน	1	2	3		4	5	6
จันทร์	ภาษาไทย			พัก	ศิลปะ-การงาน (2-1)		
อังคาร	คณิตศาสตร์				สังคม-การงาน (2-1)		
พุธ	ภาษาไทย-อังกฤษ (1-2)				พัฒนาผู้เรียน (ทักษะชีวิต/จิตวิวัฒน์)		
พฤหัสบดี	วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (2-1)				สุขพละ-เตรียม (2-1)		
ศุกร์	บูรณาการ 8 กลุ่มสาระ – และประเมินผลรายสัปดาห์						

ตารางเรียน นักเรียนโครงการ BIG PICTURE SCHOOL ระดับมัธยม 1-3

วัน	1	2	3	พัก	4	5	6
จันทร์	ภาษาไทย				ศิลปะ-การงาน (2-1)		
อังคาร	คณิตศาสตร์				สังคม		
พุธ	อังกฤษ				พัฒนาผู้เรียน (ทักษะชีวิต/จิตวิวัฒน์)		
พฤหัสบดี	วิทยาศาสตร์				สุขพละ-การงาน (2-1)		
ศุกร์	บูรณาการ 8 กลุ่มสาระ – และประเมินผลรายสัปดาห์						

แนวการจัดกิจกรรมประจำวัน

เวลา	กิจกรรม	ผู้ปฏิบัติ
8.30	ภาวนา/ฟังเสียงระฆัง-นั่งฟังเสียงตัวเอง	ทุกคน
8.40	- นักเรียนบอกเป้าหมายการเรียนรู้ วันนี้ - ครูแจ้งข่าวสาร (ถ้ามี)	นักเรียนรายบุคคล ครู
9.00	- ทุกคนเรียน บทเรียนของตนที่วางแผนไว้ (ครู 2 คน : นักเรียนไม่เกิน 20 คน)	นักเรียนรายบุคคล
11.30	- รับประทานอาหารร่วมกัน	ทุกคน
12.10	- BODY-SCAN	นักเรียนทุกคน
12.50	- ดินตัวหัวพร้อม	นักเรียนทุกคน
13.00	- เรียนตามตาราง/ทำกิจกรรมภาคบ่าย	นักเรียนทุกคน
15.00	- ประเมินการเรียนรู้ตนเองตลอดวัน - ตรวจสอบแผนการเรียนรู้รายสัปดาห์ของวัน ต่อไป (สามารถเรียนวันต่อไปได้ตามกำหนด หรือไม่)	นักเรียนรายบุคคล (บอกเล่า/เขียนบันทึก)
15.30	ภาวนา/ บอกความรู้สึกก่อนกลับบ้าน	นักเรียนลาครู/ลากัน

ทีมงานหลักโครงการ ห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง

กลุ่มคุณครูที่รับผิดชอบโครงการ ห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง โรงเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดกลางประกอบด้วย

- ครูสายชล สิงห์สุวรรณ
- ครูบัวเรียน แก้วนิสสัย
- ครูพูลศรี ภูไชยแสง
- ครูคุณฎี บุญมี
- ครูกนกนุช บัวสำโรง
- ครูสุมลทา หลอดสว่าง

ถอดบทเรียนที่ 4

โรงเรียนพระยีนวิทยาการ

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานศึกษา	โรงเรียนพระยีนวิทยาการ
ชื่อย่อ	พ.ว.
เปิดสอนชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6
ชื่อเว็บไซต์ของโรงเรียน	www.pywk.ac.th
สังกัด	องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
สถานที่ตั้ง	เลขที่ 225 ถนนขอนแก่น-มัญจาคีรี ตำบลพระยีน อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40320
โทรศัพท์	(043) 266-077
โทรสาร	(043) 266-435

2. ความเป็นมาของโครงการจัดการเรียนร่วม

ในปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระยีนวิทยาการ ได้รับการประกาศจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

ในปีการศึกษา 2550 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ได้จัดอบรมครูทุกคนในโรงเรียนพระยีนวิทยาการให้มีความรู้เรื่องการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

ปีการศึกษา 2550 -2551 โรงเรียนพระยีนวิทยาการ ส่งครูเข้าร่วมอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งจัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 และศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9

โรงเรียนพระยีนวิทยาการ แม้จะเปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 แต่มีนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ที่ยังอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้อยู่มาก ซึ่งผลจากการประเมินการอ่าน และการเขียนของนักเรียนทุกระดับชั้น พบว่า มีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ร้อยละ 30 ของทุกปี ดังนั้นในฐานะที่เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2549 จึงต้องแก้ปัญหาการอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ โดยจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมระหว่างนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนได้ใช้วิชาภาษาไทยเป็นหลักในการสอน เพราะ จากผลการวิเคราะห์นักเรียนรายบุคคลพบว่าปัญหาที่พบบ่อยในนักเรียนกลุ่มนี้คือปัญหาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากนักเรียนเกิดความสับสนระหว่างตัวอักษร ทำให้เขียนตัวอักษรกลับข้าง เขียนผิดทาง ประสาทสัมผัสระหว่างสายตากับกล้ามเนื้อไม่สัมพันธ์กัน นักเรียนหลายคนมีปัญหาการออกเสียงคำและวรรณยุกต์ผิด อ่านซ้ำ อ่านไม่ออก บอกความหมายของคำอ่านไม่ได้ ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน เขียนประโยคที่กำหนดให้ไม่ได้ ขาดความมั่นใจในตนเอง มีความวิตกกังวลสูงและถูกครูดำเนินบ่อยๆ ซึ่งนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เหล่านี้ สามารถเรียนรู้ได้ เพียงแต่ต้องเรียนรู้ด้วยวิธีที่แตกต่างจากเด็กปกติ ทั้งวิธีการสอน เนื้อหาที่สอน (หลักสูตร) เครื่องมือ และสื่ออุปกรณ์การสอนที่จำเป็น การดูแลเอาใจใส่และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้เรียนรู้และพัฒนาความรู้ความสามารถได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือคือ พ่อแม่ ครูอาจารย์ ต้องให้ความรัก ความเข้าใจ ให้กำลังใจ และร่วมกันปรับพฤติกรรม รวมถึงสิ่งแวดล้อมในทางบวก โรงเรียนพระยีนวิทยาคาร จึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย โดยจัดเนื้อหาที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ที่จะช่วยให้เด็กนักเรียนที่ยังอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ เอาชนะอุปสรรคและสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้

3. บุคลากรในการจัดการเรียนร่วม

โรงเรียนพระยีนวิทยาคาร มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 34 คน มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 24 คน โดยแยกเป็นกลุ่มดังนี้

1. ข้าราชการครูที่ผ่านการอบรมการศึกษาพิเศษ หลักสูตรการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จำนวน 24 คน
2. ข้าราชการครูที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน

4. การคัดแยกเด็กพิเศษ

1. ในภาคเรียนที่ 1 ของทุกปีการศึกษา โรงเรียนจะทำการทดสอบการอ่าน การเขียนทั้งระบบ โดยทดสอบทุกคน ทุกห้อง หากพบว่า นักเรียนมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จึงส่งต่อคณะกรรมการของโครงการจัดการเรียนร่วมที่ผ่านการอบรมการคัดกรอง

2. คณะกรรมการของโครงการจัดการเรียนร่วมคัดแยกเบื้องต้นแล้ว คาดว่าเด็กมีความบกพร่องที่ส่งผลกระทบต่อเรียนมาก จะดำเนินการต่อไป

2.1 เชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อให้เข้าใจปัญหาการเรียนของเด็ก และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็ก การเข้ารับการตรวจเพื่อขอใบรับรองจากแพทย์ และการช่วยเหลือของคณะกรรมการโครงการจัดการเรียนร่วม

2.2 หากผู้ปกครองไม่นำนักเรียนไปพบแพทย์ โรงเรียนจะให้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลเสียที่เกิดขึ้นกับเด็กซึ่งส่งผลทำให้นักเรียนไม่สามารถเข้าโครงการจัดการเรียนร่วมได้และต้องมีการเรียนการสอน ตลอดจัดการวัดและประเมินผลเหมือนเด็กปกติ

3. หากคณะกรรมการของโครงการจัดการเรียนร่วมคัดแยกเบื้องต้นแล้ว พบว่าเด็กมีความบกพร่องในระดับน้อย ซึ่งครูและเพื่อนสามารถช่วยเหลือแนะนำได้นักเรียนกลุ่มดังกล่าว จึงเรียนไปอย่างช้าๆ ได้ โดยมีคณะกรรมการของโครงการจัดการเรียนร่วมให้การรับรองว่า มีความบกพร่องแต่อยู่ในระดับเรียนได้ เพื่อให้การช่วยเหลืออย่างเป็นระบบต่อไป

5. การจัดการเรียนการสอน

การดำเนินโครงการแก้ปัญหาเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนพระยีนวิทยาการ กำหนดในรูปแบบของโครงการที่ครู และผู้ปกครอง ทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน และการดำเนินงาน นำข้อมูลที่ได้จากการคัดกรอง เสนอคณะกรรมการโครงการจัดการเรียนร่วมจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ร่วมกันจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) จำนวน 20 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ดำเนินการสอนตามแผนการสอน โดยสอนในชั่วโมงสอนเสริม (ชั่วโมงที่ 3 – 4) ของตารางเรียนในวันจันทร์ และสอนเสริมในเวลา 12.15 – 13.00 น. ของทุกวัน จนครบ 20 ชั่วโมง วัดและประเมินผลการสอนตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

การจัดกลุ่มนักเรียน เพื่อจัดชั้นเรียน

1. เด็กเรียนเก่ง พิจารณาจากผลการเรียนอยู่ในระดับเรียนดี คือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 75 - 100 อีกทั้งมีพฤติกรรมเรียบร้อย มีความรับผิดชอบ สามารถเป็นผู้นำ หรือผู้ตามที่ดีได้

2. เด็กเรียนปานกลาง พิจารณาจากผลการเรียนอยู่ในระดับเรียนปานกลาง คือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 65 - 75 และในการเรียนเมื่อได้รับการแนะนำหรือชี้แนะ ก็สามารถทำได้

ในการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน โรงเรียนได้จัดนักเรียนที่มีความบกพร่องเข้าเรียนร่วมกับ
เด็กปานกลาง เพราะครูมีไม่ครบชั้นและมีครูไม่เพียงพอ

การจัดการเรียนการสอน

สอนเป็นรายบุคคลตามความสามารถของนักเรียน โดยจัดทำแผนการจัดการศึกษา
เฉพาะรายบุคคล (IEP) มีครู 1 คนต่อนักเรียนที่มีความบกพร่อง 2 – 3 คน โดยสอนวิชาภาษาไทยเป็น
หลัก ซึ่งครูภาษาไทยเป็นผู้ร่วมทำชุดการสอนร่วมกับผู้ปกครองและครูผู้รับผิดชอบนักเรียนกลุ่มนั้นๆ²²

²² คู่มือแผนก ช กรณีศึกษาเด็กชาวยุทธา สืบหา

ถอดบทเรียนที่ 5

โรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร)

1. ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ถ.สถาวร ต.บ้านบึง จ.ชลบุรี 20170 ได้รับการจัดตั้งเป็นโรงเรียนเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2540 โดยได้รับการบริจาคที่ดินจากนายวันชัย-นางกิมสถาวร จากการประสานงานของผู้ใหญ่สมบัติ สถาวร จำนวน 8 ไร่

2. อาคารเรียนและจำนวนนักเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) มีอาคาร 9 หลังแยกเป็นห้องเรียน 34 ห้องและห้องปฏิบัติการพิเศษต่างๆ มีจำนวนนักเรียนอนุบาล 260 คน นักเรียนระดับประถมศึกษา 801 คน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 233 คน นักเรียนรวมทั้งสิ้น 1,294 คน

3. บุคลากร

โรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) มีบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน คือนายพัชรวัฒน์ เปรมปานณรงค์
2. ครูผู้สอน 47 คน ไม่มีครูที่จบวุฒิทางด้านการศึกษาพิเศษ หรือผ่านการอบรมทางด้านการศึกษาพิเศษ

4. การรับเด็กพิเศษ

ในแต่ละปีการศึกษาทางโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) ไม่สามารถที่จะระบุได้ว่าจะรับเด็กพิเศษได้จำนวนกี่คน แต่จะขึ้นอยู่กับศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 12 จังหวัดชลบุรี ที่จะทำการคัดเลือกนักเรียนที่สามารถเรียนและเรียนร่วมกับเด็กปกติได้โดยไม่ได้เพิ่มภาระให้กับครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

5. การจัดการการเรียนการสอนเด็กพิเศษ

การจัดการเรียนการสอนเด็กพิเศษของโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) ตามที่ได้กล่าวมาแล้วจะได้รับการส่งต่อมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยจะเป็นเด็กพิการทางด้านร่างกาย ให้เข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งระยะแรกของการเรียนร่วมจะมีเจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษาพิเศษมาให้คำแนะนำ

เรื่องของการปรับสิ่งแวดล้อมความสะดวก วิธีการปฏิบัติต่อเด็กพิการให้กับครูประจำชั้น และครูภายในโรงเรียน หลังจากนั้นเป็นหน้าที่ของครูประจำชั้น ครูประจำชั้นจะดูแลและจัดเพื่อนคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น การขึ้นลงอาคาร การเรียน การเรียนตามห้องพิเศษต่างๆ การรับประทานอาหาร เป็นต้น ส่วนในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการทางด้านร่างกายที่เข้ามาเรียนร่วม จะใช้ลักษณะการสอนแบบทั่วไป เนื่องจากทางโรงเรียนไม่ได้เปิดสอนเด็กพิเศษเฉพาะ อาจมีปัญหาบ้างในบางวิชาที่ต้องใช้ส่วนต่างๆของร่างกาย เช่น วิชาพลศึกษา เป็นต้น เพราะฉะนั้นเด็กพิเศษที่เรียนร่วมจึงต้องเรียนเหมือนกับเด็กปกติ ภายในห้องเรียนจึงจัดโต๊ะและเก้าอี้สำหรับเด็กปกติทั่วไป แต่นักเรียนพิเศษทางด้านร่างกายจะจัดโต๊ะพิเศษเข้าแทนโต๊ะเรียน และรถเข็นแทนเก้าอี้

ปัจจุบันโรงเรียนเทศบาล 1 (สดาวร) มีนักเรียนพิเศษทางด้านร่างกายเข้าเรียนร่วมจำนวน 3 คน

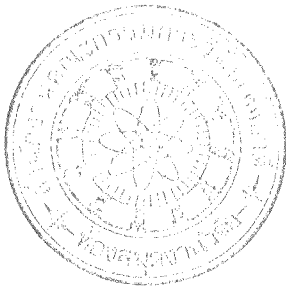
- 5.1 น้องอาร์ท ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พิการแขน ขา ตั้งแต่กำเนิด
- 5.2 น้องรุ่ง ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พิการขาเดียว
- 5.3 น้องสุ ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นโปลิโอ

6. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

- 6.1 ขาดแรงจูงใจ ไม่มีค่าตอบแทนสำหรับครูที่ดูแลเด็กพิเศษ ไม่มีการนำเอาหน้าที่ความรับผิดชอบของครูในการสอนหรือดูแลเด็กพิเศษเหล่านี้เข้ามาใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ
- 6.2 ขาดแรงจูงใจ เมื่อมีโครงการฝึกอบรมทางด้านการศึกษาพิเศษ ไม่ค่อยได้รับการสนใจจากครูในการเข้าฝึกอบรม
- 6.3 ด้านอาคารสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนเพราะขาดการสนับสนุน เช่น ทางลาดสำหรับรถเข็น ห้องน้ำสำหรับเด็กพิการ เป็นต้น
- 6.4 ด้านบุคลากร ขาดบุคลากรเฉพาะทาง เนื่องจากครูที่ทำการสอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเด็กกลุ่มนี้

7. จุดเด่น

โรงเรียนเทศบาล 1 (สดาวร) ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จึงทำให้สามารถประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการทางร่างกาย ดังเช่นกรณีศึกษาน้องอาร์ท

กรณีศึกษาน้องอาร์ท²³

เด็กชาย โยธิน สุขศิริ (น้องอาร์ท) เป็นเด็กที่มีความพิการแขนขาด้วนมาแต่กำเนิด ได้รับการพัฒนาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี อย่างถูกวิธี จนกระทั่งสามารถเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนเทศบาล 1 (สตาวร) ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า กระบวนการพัฒนาดังกล่าว ที่ประสบความสำเร็จเกิดจากการร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เริ่มต้นจากการสร้างความคุ้นเคยกันระหว่างเด็กและครู จากนั้นจึงเริ่มฝึกในเรื่องของการเดิน การเคลื่อนไหว การรับประทานอาหาร มีการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ด้วยการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ทางด้านกายภาพบำบัด และฝึกการใช้รถวีลแชร์ สำหรับการเขียนหนังสือ เริ่มแรกฝึกให้เขียนด้วยดินสอธรรมดา แต่มีปัญหาเรื่องไหล่ลู่ ซึ่งอาจส่งผลทำให้เกิดโรคปวดหลังได้ในอนาคต จึงเปลี่ยนให้เป็นผู้ใช้คอมพิวเตอร์แทน และปัจจุบันกล้ามเนื้อไหล่แข็งแรงขึ้นสามารถใช้มือที่พิการเขียนหนังสือได้

หลังจากที่ฝึกให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จนกระทั่งมีความมั่นใจและกล้าที่จะแสดงออก จึงได้เข้าศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับเด็กปกติ ตั้งแต่ปี 2549 ปัจจุบันกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจากความร่วมมือกันของครูและเพื่อนๆ ตลอดจนครอบครัว ทำให้พัฒนาการดีขึ้นเป็นลำดับ จนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รายละเอียดรูปภาพข้างล่างประกอบ

เด็กชายโยธิน สุขศิริ (น้องอาร์ท)²⁴

²³ คุณากศนวก ช การถอดเทป “รอยยิ้มของหนู” กรณีศึกษาน้องอาร์ท

²⁴ รูปภาพน้องอาร์ทและภาพต่างๆ ได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครองและโรงเรียนเทศบาล 1 (สตาวร) ให้เผยแพร่ได้

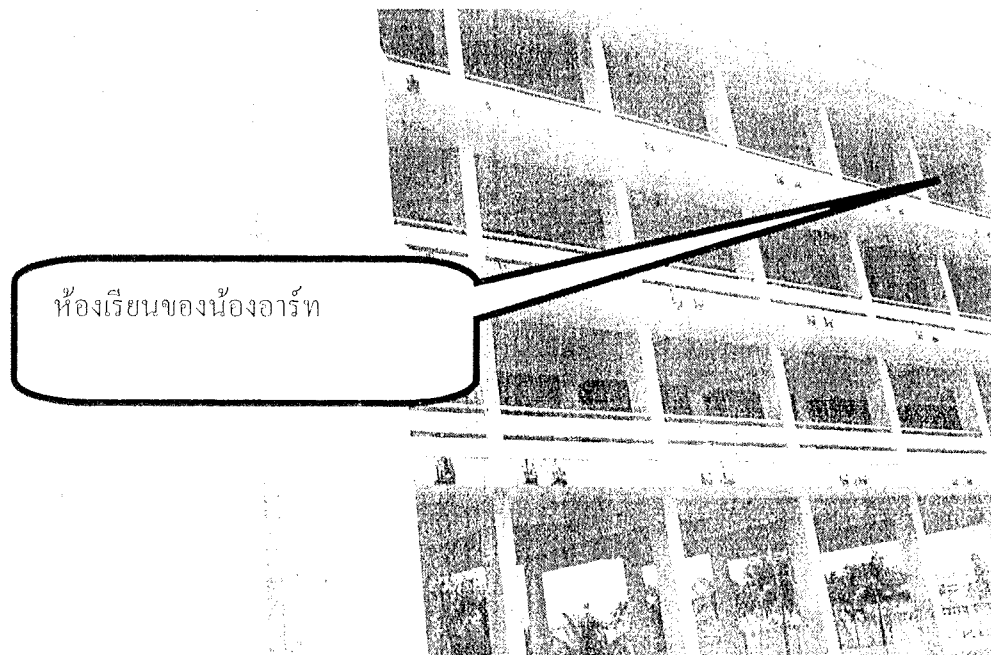
- ได้รับการส่งต่อจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ เมื่อปี พ.ศ.2549 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

- ปัจจุบันกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลักษณะทั่วไป

น้องอาร์ทพิการแขนขาด้านมาแต่กำเนิด มีพี่ชาย 1 คน น้องชาย 1 คน รวมพี่น้องทั้งหมด 3 คน ลักษณะครอบครัวมีฐานะปานกลาง บ้านที่อาศัยเป็นบ้านปูนชั้นเดียว 2 ห้องนอน 1 ห้องโถง อยู่รวมกัน 2 ครอบครัว รวมทั้งหมด 8 คน พ่อและแม่ทำงานรับเหมาก่อสร้าง ส่วนน้องอาร์ทจะได้รับทุนการศึกษาผู้พิการทางด้านร่างกายจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 ที่จัดสรรมาให้

การมาโรงเรียน เนื่องจากน้องอาร์ทพิการแขนขาด้านจึงไม่สามารถเดินได้จึงต้องนั่งรถเข็นมาโรงเรียนซึ่งบ้านกับโรงเรียนมีระยะทางประมาณ 800 เมตร โดยมีพ่อ แม่ พี่ชาย หรือพี่สาวลูกของป้า ทำหน้าที่เข็นรถในแต่ละวันซึ่งขึ้นอยู่กับว่าวันไหนใครว่างก็จะทำหน้าที่เข็นรถส่งถึงอาคารเรียน หลังจากนั้นคุณครูจะช่วยเหลือน้องอาร์ทในการขึ้นอาคารเรียน ซึ่งห้องเรียนของน้องอาร์ทจะอยู่ที่ชั้น 4 บนสุดของอาคาร (ดังภาพด้านล่าง)

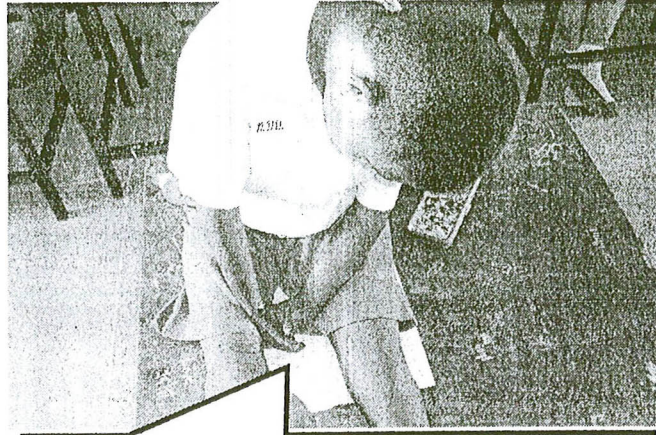
ด้านอารมณ์

น้องอาร์ทเป็นคนที่มีความอดทนชอบอาสาช่วยเหลือครู คอยห้ามปรามเพื่อนที่ทะเลาะกัน ในเวลาที่ครูไม่อยู่ จะทำทุกอย่างด้วยตัวเองเหมือนคนที่มีร่างกายปกติ ไม่ชอบให้ใครช่วยเหลือ ยกเว้นการรับประทานอาหารที่ครูประจำชั้นต้องจัดให้เพื่อนทำหน้าที่ไปยกข้าวที่โรงอาหารมาให้ทาน น้องอาร์ทเป็นคนอารมณ์ดีคุยเก่ง ชอบวาดรูปการ์ตูนญี่ปุ่น สนุกสนานชอบร้องเพลง ร่างกายแข็งแรงไม่มีโรคประจำตัว

การติดตามนักเรียน นักเรียน		
ความถี่ของครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา	ภาคเรียนที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๒
๑. หน้าที่รับผิดชอบของโรงเรียน	งานที่ได้รับมอบหมาย	งานที่ได้รับมอบหมาย
๒. ความสนใจในการเรียน	สนใจเรียน / ไม่สนใจเรียน	สนใจเรียน / ไม่สนใจเรียน
๓. ความสัมพันธ์กับครูและเพื่อน	มีความสัมพันธ์ดี / ไม่ดี	มีความสัมพันธ์ดี / ไม่ดี
๔. การใช้เวลาว่าง	เล่น / ว่าง	เล่น / ว่าง
๕. อุปนิสัย - บุคลิกภาพ	ใจดี / ใจไม่ดี	ใจดี / ใจไม่ดี
๖. สุขภาพ	แข็งแรง / อ่อนแอ	แข็งแรง / อ่อนแอ
๗. ผลการเรียน	ผ่าน / ไม่ผ่าน	ผ่าน / ไม่ผ่าน
๘. ข้อควรระวัง / หมายเหตุ		

ด้านการเรียน

ตั้งใจเรียนดี ทำงานเร็วกว่าเด็กที่มีร่างกายปกติหลายคน การเขียนหนังสือจะใช้มือสองข้างประกบกันกับปากกา ใช้ขาทั้งสองข้างทับสมุดเอาไว้ป้องกันการเลื่อน โต๊ะที่ใช้นั่งจะวางอยู่ด้านหน้าชั้นเรียนลักษณะคล้ายกับโต๊ะญี่ปุ่นแต่มีการเสริมขาเหล็กให้แข็งแรง (ดังภาพ) เนื่องจากน้องอาร์ทตัวใหญ่ขึ้นเพราะมีการเจริญเติบโตขึ้นตามวัย

จะใช้สองมือประกบกับปากกาเพื่อเขียนหนังสือ

ลักษณะโต๊ะเรียน

เจ้าพระยาศรีสุทโธปการ						
กิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ	เวลา		สรุปผลการเรียน			
	เรียน	ชั่วโมง	ภาคเรียนที่ ๑		ภาคเรียนที่ ๒	
			ภาคเรียนที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๒	ภาคเรียนที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๒
พื้นฐาน						
๑. การแพทย์	๕	๓๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
๒. คณิตศาสตร์	๕	๓๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
๓. วิทยาศาสตร์	๕	๓๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
๔. สังคมศึกษา ศาสนา และ ศิลปะ	๕	๓๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
๕. ประวัติศาสตร์	๕	๓๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
๖. สุขศึกษา และพลศึกษา	๕	๓๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
๗. ศิลปะ	๕	๓๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
๘. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๕	๓๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
๙. ภาษาอังกฤษ	๕	๓๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
เพิ่มเติม						
๑๐. คอมพิวเตอร์	๕	๓๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
คะแนนร้อยละ			๖๐.๐๐			
เกรดเฉลี่ย			๓.๐๐			
ลำดับที่			๑๐๐			
พัฒนาผู้เรียน						
ชื่อกิจกรรม	เวลา	ผลการประเมิน				
		ภาคเรียนที่ ๑		ภาคเรียนที่ ๒		
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
แนะแนว	๕๐	✓		✓		
ลูกเสือ - เนตรนารี	๕๐	✓		✓		
ชุมนุม	๓๐	✓		✓		
นันทนาการและสันทนาการ	๓๐	✓		✓		

4.5.3 การศึกษานอกระบบ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีหน้าที่เฉพาะในการจัดการศึกษาในระบบเท่านั้น แต่ยังสามารถจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น จัดแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ การศึกษานี้ได้คัดเลือกการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของศูนย์หรือชุมชนในระดับท้องถิ่น ด้วยการสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 4 กรณีศึกษา และได้ถอดบทเรียนกรณีศึกษาทั้ง 4 กรณี²⁵ ประกอบด้วย

1. ศูนย์ฟื้นฟูและพัฒนาเด็กพิการตำบลชะเมา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.กองควาย จังหวัดน่าน
3. ส่งเสริมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี
4. ศูนย์การเรียนรู้การฟื้นฟูเด็กพิการตำบลในชุมชน เทศบาลตำบลทางพูน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทเรียนจากกรณีศึกษาทั้ง 4 กรณีนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

²⁵ รายละเอียดของแต่ละกรณีศึกษา ดูได้จากการถอดบทเรียนภาคผนวก ก